

Φωταράς Μπάμπης

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ-ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΗΝ
ΚΡΗΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΚΡΗΤΙΚΕΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

**Εισηγητής: Ξηρουχάκης Φραγκίσκος (Οικονομολόγος
BA, MBA)**

2008

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω: κατ'αρχήν τους γονείς μου, στην συνέχεια τον εισηγητή Φραγκίσκο Ξηρουχάκη για την βοήθεια του, τους Παύλο Ευθυμίου, Γιάννη Καλαμπόκη, Γιάννη Αδάμη και Γιώργο Παναγιώτακη για την παραχώρηση των συνεντεύξεων τους, όλους τους συγγραφείς των συγγραμμάτων της κάθε βιβλιογραφίας, 4-5 φίλους που βοήθησαν αλλά ντρέπονται και αρνούνται την οποιαδήποτε αναφορά τους σε πτυχιακές και τέλος, τους Douglas Adams, Monty Python, Homer Simpson, Will Ferrell και Tom Waits για την βοήθεια τους με το έργο του ο καθένας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ **ΣΕΛΙΔΑ**

ΜΕΡΟΣ 1^ο: ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	5
1.1.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ	5
1.2.Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΕΟΚ	8
1.3.Η ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΕΤΕΛΕΣΑΝ ΣΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ Ε.Ε ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ	9
1.4.ΤΟ ΕΥΡΩΣΥΝΤΑΓΜΑ	13
1.5.Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΗΜΕΡΑ	14
1.6.ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	15
ΜΕΡΟΣ 2^ο: ΤΙ ΥΠΗΡΧΕ ΩΣ ΣΚΟΠΟΣ ΝΑ ΣΥΜΒΕΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ, ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΟΡΑΣ.	17
2.1. ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ	17
2.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	19
2.2.1.ΛΟΓΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΟΝΕ	19
2.2.2.ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΟΝΕ	20
2.2.3.ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΟΝΕ	21
2.2.4.ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	22
2.2.5.ΚΟΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	22
2.3.ΤΟ ΕΥΡΩ	23
2.3.1.ΟΙ ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	23
2.3.2.ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	26
2.3.3.ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΥΡΩ	30

2.3.4.ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΟΝΕ-ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ
ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΩΝ. 33

2.3.5.ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΝΕ ΣΕ ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 35

2.3.6.Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΙΣΜΑ- ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ
38

2.3.7.ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΥ ΚΟΙΝΟ 40

**ΜΕΡΟΣ 3^ο :ΤΙ ΣΥΝΕΒΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ-ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΕ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ. 46**

3.1.ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΟΝΤΩΣ Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΑΝ ΜΙΑ ΑΡΙΣΤΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ;ΤΙ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΧΕΙ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ; 46

3.2.Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΜΕΤΑ ΤΟ 2002-ΠΟΙΟΙ ΕΠΩΦΕΛΟΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΙΟΙ
ΖΗΜΙΩΝΟΝΤΑΙ 48

3.3.ΟΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ-ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ 49

3.4.ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΩΣΤΑ ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ 51

3.5.Ο ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ. 51

3.6.ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ
ΕΥΡΩ. 52

3.7.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
53

**ΜΕΡΟΣ 4^ο: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ-ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ
ΤΟ ΕΥΡΩ. 57**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ 62

ΜΕΡΟΣ 1^ο: ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Στόχος:

Στόχος της Ευρωπαϊκή Ένωσης είναι η «ευρωπαϊκή ολοκλήρωση» μέσα από την οποία επιτυγχάνεται η πολιτική ένωση και η κοινή άμυνα των κρατών μελών της. «Κλειδιά» σε αυτόν τον στόχο είναι οι κοινές πολιτικές που διαμορφώνονται μέσα από τα όργανα λειτουργίας της Ευρωπαϊκή Ένωσης.

1.1.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Οι πηγές προέλευσης της Ευρωπαϊκής ιδέας

800 μ.χ. : Ίδρυση της «Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας του Γερμανικού Έθνους» από τον αυτοκράτορα Καρλομάγνο.

18ος-19ος αι. : Ιδέες φιλόσοφων περί Ευρωπαϊκής Ενοποίησης (Καντ, Ουγκώ)

1920-1940: Με το βιβλίο «Πανευρωπαϊκή Ευρώπη» του γάλλου Αριστείδη Μπριάντ, γεννιέται η ιδέα της «Πανευρωπαϊκής Ένωσης».

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος: Βασικός στόχος της Ευρωπαϊκής Αντίστασης αποτελεί η «Ελεύθερη και ενωμένη Ευρώπη».

Σεπτέμβριος 1946: Προτείνεται η δημιουργία «Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης» από τον Τσόρτσιλ.

Οι πρώτες οργανωμένες προσπάθειες

Στο τέλος του β' παγκοσμίου πολέμου, εκτός από τις ιδέες για ευρωπαϊκή ενότητα που υπάρχουν εδώ και αρκετά χρόνια, υπάρχει η επιθυμία για πραγματική ένωση από τα κράτη- μέλη της Ευρώπης.

Η πρώτη προσπάθεια γίνεται το 1948 στην Χάγη, όπου με βασικό στόχο την εφαρμογή του σχεδίου Μάρσαλ, ιδρύεται ο «Οργανισμός Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας», με δεκαοκτώ μέλη. Η συνέχεια γίνεται το 1949, όπου με σκοπό πλέον «μία στενότερη ένωση και περισσότερη οικονομική και κοινωνική πρόοδο των μελών του», ιδρύεται με έδρα το Στρασβούργο, το «Συμβούλιο της Ευρώπης». Βασική του μέριμνα είναι η υποστήριξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου με ενέργειες όπως: Η «Ευρωπαϊκή Σύμβαση Των Δικαιωμάτων Του Ανθρώπου» το έτος 1950, και το «Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου» με έδρα του το Στρασβούργο.

Ευρωπαϊκές Κοινότητες

Στην συνέχεια, επιχειρείται στην Ευρώπη ένα βήμα παραπάνω, με τις «Ευρωπαϊκές Κοινότητες». Είναι ακόμη πιο οργανωμένες προσπάθειες με όργανα τους κυρίως νόμους για την κυκλοφορία των προϊόντων, όπως στους δασμούς, ανάμεσα στα μέλη της Ευρώπης. Επιχειρούν την βελτίωση της ζωής των κρατών-μελών, πολλές φορές όμως ερχόμενες σε αντιδράσεις από άλλα κράτη μέλη τα οποία βλέπουν ότι απειλείται η δική τους ευημερία σε σχέση με το κράτος-μέλος που διευκολύνει ο νόμος. Ακολουθούν συνοπτικά κάποια παραδείγματα «Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων»:

Στις 9/5/1950, ανατίθεται η εποπτεία ολόκληρης της Γαλλογερμανικής παραγωγής άνθρακα και χάλυβα, σε μία Υψηλή Αρχή στο πλαίσιο της «Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα». Η ιδέα ήταν του Monnet, ο οποίος πιστεύει πως «η οικονομική ολοκλήρωση είναι το κλειδί για την ειρήνη στην Ευρώπη». Η κίνηση αυτή για την Γαλλογερμανική παραγωγή άνθρακα και χάλυβα, ονομάστηκε «Διακήρυξη του Schuman», και επιδίωκε μία στρατηγική που θα είχε σαν αποτέλεσμα την βελτίωση της Γερμανική οικονομίας, δίχως αυτό να λειτουργεί σε βάρος της Γαλλικής εθνικής ασφάλειας, ενώ παράλληλα θα μπορεί να επιτευχθεί η συμφιλίωση μεταξύ Γερμανίας και Γαλλίας μέρος του γενικότερου σκοπού που υπήρχε που ήταν η ειρήνη στην Ευρώπη.

Στο Παρίσι δημιουργείται στις 18/4/1951 η «Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα». Εμπνευστές της υπήρξαν όπως ονομάστηκαν «οι πατέρες» της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης, οι Γάλλοι Robert Schuman και Jean Monnet και σκοπός της ήταν η ελεύθερη κυκλοφορία του άνθρακα και χάλυβα από φορολογικά και δασμολογικά εμπόδια αλλά και ποσοτικούς περιορισμούς, στα έσω της κοινότητας. Ο σκοπός αυτός ο οποίος είχε μεγάλη σημασία στην βιομηχανία, ονομάστηκε «Κοινή Αγορά» . Εκτός από

την κοινή αγορά, η συνθήκη αποτελούσε ένα κατά κάποιο τρόπο πείραμα για την συνεργασία των κρατών-μελών και σε άλλους τομείς στο μέλλον.

Το 1952 υπογράφεται στο Παρίσι μία ιδέα του Γάλλου πρωθυπουργού Pleven η οποία ονομάστηκε «Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα». Η Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα, η οποία απορρίφθηκε από το γαλλικό κοινοβούλιο και συγκεκριμένα από τους κομμουνιστές, ήταν στο πρότυπο της ΕΚΑΧ και είχε σαν αποτέλεσμα την προσπάθεια για οικονομική ολοκλήρωση. Όταν λέμε οικονομική ολοκλήρωση όσον αφορά την ΕΑΜ εννοούμε τις δύο κοινότητες τις οποίες δημιούργησε, οι οποίες ήταν η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας.

Στις 25/3/1957 υπογράφεται η «Συνθήκη της Ρώμης», ιδέα ξανά από τον Monnet, ενώ τα μέλη, είναι τα έξι που υπήρξαν μέλη και στην ΕΚΑΧ. Μέσω της συνθήκης της Ρώμης, δημιουργείται η «Συνθήκη της ΕΟΚ», η οποία αυτό που επιδίωκε είναι η ελεύθερη κυκλοφορία όλων των προϊόντων, είτε αγροτικών είτε βιομηχανικών, σε όλα τα μέλη της, επιπλέον ελεύθερη κίνηση υπηρεσιών, εργαζομένων και κεφαλαίου, που θα είχε σαν γενικότερο σκοπό την ευημερία, αλλά και την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των Ευρωπαίων. Αυτό επιτεύχθηκε μέσω: κατάργηση των φόρων, των δασμών, των ποσοτικών περιορισμών και γενικότερα όλων των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων.

Μετά από Βρετανική πρωτοβουλία, δημιουργείται το 1959, η «Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών», με μέλη την Μ. Βρετανία, την Αυστρία, Δανία, Ελβετία, Νορβηγία, Πορτογαλία και Σουηδία. Η «ΕΖΕΣ διαφέρει ως προς την ΕΟΚ, ότι εδώ δεν υπάρχει κοινό εξωτερικό δασμολόγιο όπως συμβαίνει στην ΕΟΚ, αλλά κάθε κράτος-μέλος έχει το δικό του εξωτερικό δασμολόγιο, τα μόνα προϊόντα τα οποία δεν υπόκεινται σε δασμούς είναι τα βιομηχανικά, και τέλος η ΕΖΕΣ είναι οργανισμός καθαρά διακυβερνητικός.

Το 1961, τίθεται η πρώτη βρετανική υποψηφιότητα για την ΕΟΚ (μαζί με Δανία, Νορβηγία, Ιρλανδία) η οποία απορρίφθηκε το 1963 από γαλλικό veto, λόγω της σχέσης της Μ. Βρετανίας με τις ΗΠΑ. Το 1967 υπάρχει και δεύτερη αίτηση, αλλά απορρίπτεται κι εκείνη πάλι από γαλλικό veto. Αιτίες της Βρετανικής υποψηφιότητας υπήρξαν, οι επιτυχίες στην ΕΟΚ ως προς την τελωνειακή ένωση, η απουσία επιτυχιών από ΕΖΕΣ και η απουσία ηγετικού ρόλου της Μ. Βρετανίας εκτός της ΕΟΚ.

Το 1965 ιδρύονται το «Συμβούλιο», η «Επιτροπή» και το «Κοινοβούλιο», τα κοινά δηλαδή όργανα ανάμεσα σε ΕΟΚ και ΕΚΑΧ. Τον Ιούλιο του 1968 καταργούνται όλοι οι εσωτερικοί δεσμοί και υιοθετείται κοινό εξωτερικό δασμολόγιο, δημιουργείται δηλαδή αυτό που ονομάζουμε «Τελωνιακή Ένωση». Τον Δεκέμβριο 1969 διεξάγεται η «Διάσκεψη Κορυφής της Χάγης», στην οποία συζητήθηκαν θέματα όπως η διεύρυνση των χωρών που θα είναι υπό τελωνιακή ένωση, το θέμα του προϋπολογισμού της ΚΑΠ λόγω γαλλικών αντιδράσεων, η συνεργασία στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και η ύπαρξη ενός ενιαίου νομίσματος μεταξύ των κρατών. Αυτό που τελικά αποφασίστηκε, ήταν ένα σύστημα ιδίων πόρων των κοινοτήτων και μία άτυπη διαδικασία διαβουλεύσεων σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος η οποία ονομάστηκε «Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία» και η οποία αποτέλεσε την βάση για συνεργασία και σε παραπάνω θέματα στο μέλλον. Το 1973 πραγματοποιείται η πρώτη διεύρυνση στην ΕΟΚ, με την εισχώρηση της Μ. Βρετανίας, της Δανίας και της Ολλανδίας. Επίσης το 1974 στο Παρίσι, πάρθηκαν ιδιαίτερα σημαντικές αποφάσεις για το μέλλον της ΕΟΚ όπως, η καθιέρωση τακτικών συναντήσεων ηγετών, οι οποίες ονομάστηκε «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο» και η απόφαση για εκλογές στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 1979 για 410 θέσεις, ενώ μέχρι τότε υπήρχαν μόνο αντιπρόσωποι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο κύριος λόγος για αυτές τις εκλογές υπήρξε ο σημαντικός ρόλος που είχε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

1.2. Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΕΟΚ

Η Ελλάδα υπήρξε το πρώτο κράτος που υπέγραψε συμφωνία ένταξης με την ΕΟΚ για μελλοντική ένταξη (1961). Το 1967 όμως η ένταξη παγώνει προσωρινά με το πραξικόπημα. Το 1975 υποβάλλεται ξανά αίτηση ένταξης με τον Καραμανλή. Οι λόγοι για τους οποίους η Ελλάδα επιδίωκε την ένταξη ήταν, ότι έτσι μπορούσε να σταθεροποιηθεί το δημοκρατικό πολίτευμα, να ενισχυθεί η θέση της σε συνάρτηση με το διεθνές ψυχροπολεμικό σύστημα που επικρατούσε εκείνη την περίοδο, στην πλεονεκτική θέση στην οποία θα βρισκόταν έναντι της Τουρκίας, στην απεξάρτηση από τις ΗΠΑ που υπήρχε έντονα μέχρι τότε, στην ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας. Αυτή όμως η αίτηση απορρίπτεται από την Επιτροπή το 1976, λόγω της κακής οικονομικής κατάστασης στην οποία βρίσκεται μέχρι τότε η Ελλάδα. Αντί αυτού όμως προτείνεται ένα στάδιο προενταξιακό, έτσι ώστε να γίνουν οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις μέχρι την κανονική ένταξη. Ο λόγος που το η ΕΟΚ είναι θετική για

μελλοντική ένταξη της Ελλάδος, είναι ότι θα μπορούσε να ενισχύσει το δημοκρατικό πολίτευμα, δηλαδή καθαρά πολιτικά κριτήρια. Στην συνέχεια ο Καραμανλής με προσωπική του παρέμβαση προς τις κυβερνήσεις των μελών και ειδικά Γαλλία και Γερμανία, βάζει τις βάσεις για της διαπραγματεύσεις του 1976-1979. Τον Μάιο του 1979 υπογράφεται συνθήκη ένταξης της Ελλάδας από 1/1/1981, παρ' όλες τις επιφυλάξεις από Γαλλία η οποία ήταν ανταγωνιστική με την Ελλάδα ως προς την εξαγωγή αγροτικών προϊόντων.

1.3. Η ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΕΤΕΛΕΣΑΝ ΣΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ Ε.Ε ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ

Το «Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα» ήταν αυτό που αποτέλεσε τις βάσεις για την ΟΝΕ (1979), το οποίο υπήρξε πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στόχος του ήταν μία νομισματική σταθερότητα ανάμεσα στα κράτη, εξαιτίας των έντονων διακυμάνσεων των τιμών λόγω του συναλλάγματος. Οι χώρες που τάχθηκαν υπέρ του ΕΝΣ, ήταν η Γαλλία και η Γερμανία, ενώ κατά ήταν η Μ. Βρετανία.

Το 1979 περνάει η Θάτσερ στην εξουσία και θέτει το θέμα της Βρετανικής συμβολής στον προϋπολογισμό της ΕΟΚ. Η Βρετανία, η οποία σύμφωνα με το σύστημα ιδίων πόρων της Χάγης, πλήρωνε τεράστια ποσά στον κοινοτικό προϋπολογισμό, με «κινητήριο μοχλό» την Θάτσερ, απαιτεί να τις επιστραφούν χρήματα. Αυτό που τελικά αποφασίζεται το 1984, είναι ένας μηχανισμός επιστροφής χρημάτων στην Βρετανία ο οποίος ισχύει μέχρι σήμερα, με πρωτοβουλία του Μιτεράν.

Το 1986 αποφασίζεται η ένταξη δύο ακόμη κρατών, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Οι περιπτώσεις τους ήταν παρόμοιες με αυτήν της Ελλάδας, αφού και οι δύο χώρες δεν ήταν σε καλή οικονομική κατάσταση αλλά χρειαζόταν στήριξη στο δημοκρατικό τους πολίτευμα, ήταν και οι δύο σε κατάσταση δικτατορίας. Η Βρετανία ήταν υπέρ της Πορτογαλικής ένταξης, κυρίως για λόγους συμμαχίας και παραδοσιακής φιλίας, η Γαλλία ήταν κατά της Ισπανικής ένταξης κυρίως λόγω ανταγωνισμού με την Ισπανία σε προϊόντα εξαγωγής, ενώ η Ελλάδα, ήταν αρχικά κατά, διότι ζητούσε πρώτα να γίνει η πρόσθετη οικονομική ενίσχυση σε τομείς όπως ο τουρισμός, η γεωργία και οι Μ.Μ. επιχειρήσεις, το οποίο ονομάστηκε «Ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα» και αφορούσε την αναδιάρθρωση της Ελληνικής, Γαλλικής και Ιταλικής οικονομίας. Τα ΜΟΠ

ήταν η προσπάθεια της ΕΟΚ για περιφερειακή πολιτική με συνοχή, κάτι το οποίο εξελίχθηκε αργότερα (1988) με το πρώτο πακέτο Delors.

Το 1986 πραγματοποιείται η πρώτη αναθεώρηση των ιδρυτικών συνθηκών, το οποίο ονομάστηκε «Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη» και η οποία έθεσε σαν κύριο στόχο την δημιουργία Κοινής Αγοράς. Συγκεκριμένα η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη πραγματοποίησε: Σύμφωνα με την «Λευκή Βίβλο» της Επιτροπής, μέχρι τις 31/12/1992 θα συγκροτηθεί μία Κοινή Αγορά μέσω νομοθετικών πράξεων, νομιμοποιείται η συνεργασία σε πολιτικά θέματα μεταξύ των κρατών της Ευρώπης, αποφασίζεται πως χρειάζονται τα 2/3 για την λήψη αποφάσεων όσον αφορά τα μέτρα της Λευκής Βίβλου (ενισχυμένη πλειοψηφία), πραγματοποιείται η οικονομική βοήθεια στα μέλη με προβλήματα φτώχειας, όπως ήταν η Ελλάδα, η Ισπανία, Πορτογαλία, Ιρλανδία, σαν στόχο την καταπολέμηση των ανισοτήτων που υπάρχουν από την μεγαλύτερη ανάπτυξη κάποιων κρατών έναντι άλλων, το οποίο είχε πραγματοποιηθεί από την ελεύθερη διακίνηση των αγαθών. Επίσης η κοινότητα είναι πλέον αρμόδια σε θέματα όπως η τεχνολογία, το περιβάλλον, η έρευνα, η ανάπτυξη και η περιφερειακή πολιτική. Τέλος, δίνονται περισσότερα δικαιώματα στο κοινοβούλιο, όπως η συνεργασία με το Συμβούλιο σε θέματα νομοθετικής φύσεως και το δικαίωμα έγκρισης για ένταξη κάποιας χώρας. Αξίζει να προστεθεί πως σημαντικό ρόλο στις αποφάσεις της ΕΕΠ είχε ο Ζακ Ντελόρ.

Το 1989 αποφασίζεται να δημιουργηθεί κάτι το οποίο υπήρχε ανέκαθεν ως στόχος για τον Ντελόρ, που ονομάστηκε «Διακυβερνητική για την δημιουργία της ΟΝΕ». Η Γαλλία ήταν υπέρ, παρ' όλες της ανησυχίες που είχε για την Γερμανική ισχυροποίηση ως προς την οικονομία της, ενώ η Γερμανία και η Βρετανία ήταν κατά, η δεύτερη κυρίως λόγω του φόβου της Θάτσερ για κυριαρχία των Βρυξελλών. Η ενοποίηση όμως της Γερμανίας από την πτώση του τείχους του Βερολίνου, άλλαξε την άποψη των κρατών. Η Γαλλία είναι πλέον κατά, λόγω του φόβου για επικράτηση των Γερμανών από έναν επικείμενο εθνικισμό, παρ' όλα αυτά ο Ντελόρ εκμεταλλευόμενος αυτό το γεγονός, αλλά και την επιθυμία από την πλευρά των Γερμανών για ενοποίηση, κάνει μία προσπάθεια για μία «Πολιτική Ένωση» της Ευρώπης, παράλληλα με την ΟΝΕ και την ενοποίηση της Γερμανίας. Η Βρετανία παρέμεινε αντίθετη στην ΟΝΕ και η Γαλλία πλέον με την Γερμανία συμφώνησαν από κοινού στην ΟΝΕ αλλά και στη Γερμανική ενοποίηση.

Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην πορεία της ευρωπαϊκής ένωσης, έπαιξε η συνθήκη που υπογράφηκε το 1992 και ονομάστηκε «Συνθήκη του Μάαστριχτ». Στην επικύρωση της

συνθήκης, οι Δανοί αυτοεξαιρούνται προσωρινά (αργότερα ψήφισαν υπέρ), ενώ η Βρετανία ψήφισε κατά στο κοινό νόμισμα (Ευρώ). Στην συνθήκη αυτή είναι η πρώτη φορά που δημιουργείται αυτό που ονομάζουμε μέχρι σήμερα «Ευρωπαϊκή Ένωση» και στηρίζεται σε τρία στοιχεία που ονομάστηκαν «πυλώνες της Ε.Ε.», και τα οποία είναι, η «Ευρωπαϊκή Κοινότητα», η οποία περιλαμβάνει τις συνθήκες που ήδη είχαν δημιουργηθεί (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, ΕΚΑΕ), ενώ μπαίνει σε προτεραιότητα ο στόχος του «κοινού νομίσματος» (ΟΝΕ) και διατηρούνται οι αποφάσεις με τον τρόπο λήψης που ήδη υπάρχει (αποφάσεις, οδηγίες, κανονισμοί). Ένας άλλο στοιχείο είναι η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική κοινής ασφάλειας, με στόχο την κοινή άμυνα στο μέλλον και τέλος, η συνεργασία των κρατών σε θέματα δικαιοσύνης. Εκτός των άλλων η συνθήκη κατόρθωσε πολλά θετικά για τα δικαιώματα των μελών της Ε.Ε., όπως η κοινή ιθαγένεια, ενώ είναι πλέον σε ισότητα ο ρόλος του Κοινοβουλίου με το Συμβούλιο στην λήψη αποφάσεων.

Το 1995, στην Ευρωπαϊκή Ένωση εισέρχονται άλλα τρία μέλη, η Αυστρία, η Φιλανδία και η Σουηδία, κράτη τα οποία βρίσκονται σε καλή οικονομική κατάσταση, οπότε η ένταξη τους στηρίζεται σε οικονομικά κριτήρια αφού μπορούσαν να χρηματοδοτούν με άνεση τον κοινοτικό προϋπολογισμό, ενώ ήταν σε κυβερνήσεις με δημοκρατικό πολίτευμα. Η μόνη που αυτοεξαιρείται από την υιοθέτηση του ευρώ είναι η Σουηδία.

Πολύ σημαντική για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι η συνθήκη που υπογράφεται στις 17/6/1997, και ονομάζεται «Συνθήκη του Άμστερνταμ». Πριν την υπογραφή βέβαια της συνθήκης είχε υπογραφεί διακυβερνητική με σκοπό την προσαρμογή του συστήματος λήψης αποφάσεων, την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών μεταξύ των κρατών της Ε.Ε., την νομιμότητα στις πράξεις της και την απλοποίηση των συνθηκών που υπάρχουν μέχρι τότε έτσι ώστε να γίνουν κατανοητές από τους πολίτες των κρατών. Στην Συνθήκη του Άμστερνταμ συμφωνήθηκαν ορισμένες αρχές και θεσμοί όπως, «η αρχή της ευελιξίας», το δικαίωμα δηλαδή ορισμένων κρατών να έχουν στενότερη συνεργασία μεταξύ τους απ' ότι με άλλα κράτη, ενώ αιτία για αυτήν την αρχή υπήρξαν, η στάση της Βρετανίας σε ορισμένα θέματα, η ένταξη κάποιων φτωχών κρατών και η ΟΝΕ. Ένα άλλο στοιχείο της συνθήκης, υπήρξε η καθιέρωση του «ανώτατου αντιπροσώπου της ΚΕΠΠΑ» (στην προκειμένη περίπτωση Σολάνα), επίσης συμφωνήθηκε να υπάρχουν «κοινές στρατηγικές» από την πλευρά του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Πολύ μεγάλη σημασία δόθηκε στην συνθήκη για τις αρχές στα

δικαιώματα του πολίτη, όπως η «αρχή της διαφάνειας», το να μπορεί δηλαδή ο πολίτης να γνωρίζει ακριβώς τις πράξεις των οργάνων της Ε.Ε. (υπήρξε και μία σχετική απλοποίηση των κοινοτικών συνθηκών), στην καταπολέμηση του προβλήματος της ανεργίας και στην ύπαρξη δικαιοσύνης ανάμεσα στους πολίτες. Τέλος υπήρξε αλλαγή του συστήματος λήψης αποφάσεων από ομοφωνία σε πλειοψηφία. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ παρ' όλο που κατόρθωσε πολλές καινοτομίες, δεν έδωσε λύση στο πρόβλημα των θεσμών, καθώς ήταν δύσκολο να λειτουργήσει μία Ένωση κρατών με θεσμούς που είχαν δημιουργηθεί για πολύ λιγότερα κράτη.

Παρόλα τα προβλήματα που υπάρχουν από την δομή των θεσμών, τον Δεκέμβριο του 1999 στο Ελσίνκι, αποφασίζεται μία νέα διεύρυνση, με την έγκριση για διαπραγμάτευση ένταξης άλλων 12 κρατών (Πολωνία, Τσεχία, Ουγγαρία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Σλοβενία, Σλοβακία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Κύπρος και Μάλτα), ενώ γίνεται η αρχή της υποψηφιότητας της Τουρκίας για ένταξη. Τα κριτήρια ένταξης αυτήν την φορά, είναι οι δημοκρατικοί θεσμοί, ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου αλλά και οικονομικά κριτήρια. Την ίδια χρονιά γίνεται και η αποδοχή του ευρώ από τα κράτη της ένωσης, εκτός από την Μ. Βρετανία, Σουηδία, Δανία και Ελλάδα. Η Ελλάδα προσωρινά αφού γίνεται αποδέκτης το ευρώ από τις 1/1/2001.

Τον Μάρτιο του 2000 αποφασίζεται μία σύσκεψη με βασικό στόχο την λύση του προβλήματος της ανεργίας στους πολίτες των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η σύσκεψη αυτή ονομάστηκε «Στρατηγική της Λισσαβόνας». Συγκεκριμένα, αποφασίστηκε πως μέχρι το 2010 πρέπει να επιτευχθεί ποσοστό απασχόλησης των πολιτών, κατά 70%. Τα μέσα τα οποία θα χρησιμοποιούσε για την επίτευξη αυτού του στόχου θα ήταν, η επικέντρωση των στόχων σε θέματα παιδείας και καινοτομίας, μέσω της γνώσης της νέας τεχνολογίας, έμφαση στα δικαιώματα του πολίτη, ανάπτυξη νέων οικονομικών πολιτικών με μακροοικονομικά στοιχεία οικονομίας, ενώ μπαίνει και ο στόχος της «Αειφόρου Ανάπτυξης». «Αειφόρος» ή «Βιώσιμη» Ανάπτυξη, είναι η ανάπτυξη που γίνεται στις παρούσες γενεές, σε συνάρτηση το αποτέλεσμα ανάπτυξης και των επόμενων γενεών. Δεν γίνεται δηλαδή ανάπτυξη του «παρόντος», χωρίς αυτή η ανάπτυξη να «σκέφτεται» και το «μέλλον» με τις ενέργειες τις.

Το 2001 δημιουργείται διακυβερνητική που ονομάστηκε «Συνθήκη της Νίκαιας» και στην οποία υπήρχε σαν κύριος στόχος η δημιουργία αρμονικής «συμβίωσης» και συνεργασίας μεταξύ των τόσων πολλών κρατών που είχαν ενταχθεί στην Ευρώπη. Αυτά

που αποφασίστηκαν ήταν τα εξής: να αλλάξει η σύνθεση της Επιτροπής με την διατήρηση 1 επιτρόπου ανά κράτος μέχρι να γίνουν τα μέλη της Ε.Ε. 27, ενώ όταν ενταχθεί το 28^ο μέλος, κάποια κράτη δεν θα έχουν επίτροπο γιατί οι επίτροποι τότε θα είναι 27 κάθε φορά. Η λήψη αποφάσεων θα αλλάξει από 1/11/04 που θα ενταχθούν άλλα 10 κράτη, για να επιτευχθεί δηλαδή «Ειδική Πλειοψηφία» απαιτούνται αντί για 321 ψήφους 232 και η ευνοϊκή ψήφος 13 από 25 μέλη (κάθε χώρα έχει διαφορετική ισχύ στην ψήφο της ανάλογα με πληθυσμιακά κριτήρια, δηλαδή οι μεγάλες χώρες ευνοούνται περισσότερο αντί των μικρών). Για 30 περίπου διατάξεις ισχύει η ειδική πλειοψηφία και η ομοφωνία παραμένει σε τομείς όπως φορολογία, κοινωνική και εξωτερική πολιτική και διαρθρωτικά ταμεία. Τέλος ενισχύεται ακόμα περισσότερο η «Ενισχυμένη Συνεργασία» με την ειδική πλειοψηφία ως αρκούντος τρόπο λήψης απόφασης (εκτός από τομείς στρατιωτική πολιτικής στους οποίους απαγορεύεται η ενισχυμένη συνεργασία) και το βέτο διατηρείται μόνο στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής. Η Ιρλανδία ήταν η μόνη που απέρριψε αρχικά την Συνθήκη της Νίκαιας, αλλά την επικύρωσε αργότερα στο 2^ο δημοψήφισμα.

1.4.ΤΟ ΕΥΡΩΣΥΝΤΑΓΜΑ

Το 2002 πραγματοποιείται συνέλευση («Συνέλευση για το μέλλον της Ευρώπης» με κύριο στόχο να ανταπεξέλθει καλύτερα η Ευρώπη μετά από την ένταξη συνολικά των 27 κρατών) με πρόεδρο τον Βαλερί Ζισκάρ Ντε Στεν και με την συμμετοχή κοινοτικών οργάνων, εκπροσώπων κρατών και ευρωπαϊών πολιτών. Οι στόχοι της συνέλευσης ήταν η ακόμα μεγαλύτερη μεταρρύθμιση στην Ε.Ε. και η σύνταξη ενός προσχεδίου Ευρωσυντάγματος το οποίο θα υποβληθεί αργότερα για διακυβερνητική. Τον Οκτώβριο του 2003 ξεκινά η διακυβερνητική με σκοπό την έγκριση του προσχεδίου. Στις 29/10/2004 υπογράφεται το Ευρωσύνταγμα το οποίο αντικαθιστά όχι τα εθνικά συντάγματα αλλά τις ήδη υπάρχουσες συνθήκες με ένα ενιαίο κείμενο. Χωρίζεται σε τέσσερα μέρη και τα βασικά του στοιχεία είναι: 1) η καθιέρωση του υπουργού εξωτερικών, 2)η θέσπιση του μόνιμου Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με θητεία 2,5 χρόνια, 3)αλλαγή της θεσμική δομής της Ε.Ε. (το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι πλέον όργανο της Ε.Ε., ενώ το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν αποτελεί πια βασικό όργανο της), 4)το Ευρωκοινοβούλιο νομοθετεί από κοινού μαζί με το Συμβούλιο, 5)η ειδική πλειοψηφία εκτός από τον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, επικρατεί ως τρόπος λήψης αποφάσεων,

6)το δικαίωμα του να αποχωρήσει μία χώρα από μέλος εφ' όσον το θελήσει, 7)με πρωτοβουλία 1.000.000 ευρωπαίων από αρκετά μέλη, μπορεί η επιτροπή να καταθέσει την σχετική πρόταση, το οποίο δικαίωμα ονομάζεται «Λαϊκή Πρωτοβουλία», 8)ενισχύεται ακόμα περισσότερο η διαφάνεια των πράξεων της Ε.Ε., 9)θεσπίζονται νέες οικονομικές πράξεις και απλουστεύεται ακόμα περισσότερο η νομοθετική διαδικασία (ευρωπαϊκός νόμος και νόμος πλαίσιο), 10)αλλάζει η σύνθεση τόσο του Κοινοβουλίου όσο και της Επιτροπής (το maximum είναι 736 μέλη και 15 επιτρόπους, πρόεδρο, υπουργό εξωτερικών- αντιπρόεδρο, 13 επίτροπους εκ περιτροπής με δικαίωμα ψήφου, και επίτροπους χωρίς δικαίωμα ψήφου).

Η Γαλλία και η Ολλανδία είναι κατά του ευρωσυντάγματος (η μεν Γαλλία με 54,9% και η δε Ολλανδία με 62%). Υπέρ έχουν δηλώσει, η Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Βέλγιο, Γερμανία, Αυστρία, Σλοβενία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Λιθουανία, Λετονία, Σλοβενία. Η Ιρλανδία, η Μ. Βρετανία, η Δανία, η Σουηδία και η Φιλανδία έχουν παγώσει την απόφασή τους.

Στο τέλος του 2002, έχουν ολοκληρωθεί η διαπραγματεύσεις ένταξης για άλλες 10 χώρες και τον Απρίλιο του 2003 υπογράφεται η συνθήκη προσχώρησης τους. Οι χώρες ήταν, η Κύπρος, Τσεχία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία, ενώ η Βουλγαρία και η Ρουμανία έχει συμφωνηθεί να ενταχθούν το 2007. Σε διαπραγματεύσεις εξακολουθούν να βρίσκονται Τουρκία και Κροατία.

1.5.Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΗΜΕΡΑ

Αν κάνουμε έναν απολογισμό, για τα κύρια επιτεύγματα της Ευρώπης, από το 1950 μέχρι σήμερα, μπορούμε να δούμε ότι οι σημαντικότερες δρομολογήσεις είναι: η εξασφάλιση της ειρήνης, της ευημερίας, της ισότητας και της πολιτικής σταθερότητας των λαών, η κατάργηση των συνόρων με την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών, η θεμελίωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των πολιτών της, ενώ σημαντικότερο επίτευγμα παραμένει το «κοινό νόμισμα» μεταξύ των περισσότερων κρατών. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν κάποια θέματα τα οποία εξακολουθούν να παραμένουν ανοιχτά, όπως το Ευρωσύνταγμα, την θεσμική μεταρρύθμιση για 27 κράτη, η ένταξη της Τουρκίας, η ανυπαρξία στενών συνεργασιών, ενώ υπάρχει έλλειψη γνώσης για τα πεπραγμένα της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τους πολίτες της.

Ως προς τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά το Ευρωσύνταγμα, οι ηλικιωμένοι είναι υπέρ της ενοποίησης, λόγω των αναμνήσεων από τα δεινά από πολέμους, ενώ οι νεότεροι είναι αμφίβολοι για την θέσπιση του (σύμφωνα με έρευνα από το Γαλλικό και Ολλανδικό δημοψήφισμα). Γενικά η περισσότεροι ευρωπαίοι πολίτες επιθυμούν την πολιτική ένωση αλλά με διαφορετικό τρόπο από αυτόν που έχει ήδη παρθεί, δηλαδή μία διαφορετική Ευρώπη.

1.6.ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Τα βασικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι τα εξής:

1)Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με έδρα του την πόλη της χώρας η οποία προεδρεύει, 2) Συμβούλιο Υπουργών, με έδρα της Βρυξέλλες και κάποιες φορές το Λουξεμβούργο, 3)Επιτροπή, όργανο υπερεθνικό, δηλαδή τα μέλη του δρουν ανεξάρτητα, ενώ έχει ως έδρα του τις Βρυξέλλες, 4)Κοινοβούλιο, υπερεθνικό όργανο με έδρα του το Στρασβούργο, 5)Δικαστήριο, υπερεθνικό με έδρα το Λουξεμβούργο, 6)Ελεγκτικό Συνέδριο, υπερεθνικό με έδρα το επίσης το Λουξεμβούργο.

Υπάρχουν επίσης και κάποια γνωμοδοτικά όργανα (επικουρικά): 1)Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, με έδρα τις Βρυξέλλες, 2)Επιτροπή των Περιφερειών, με έδρα τις Βρυξέλλες, 3)Ευρωπαϊκή Τράπεζα των Επενδύσεων, με έδρα το Λουξεμβούργο, 4)Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με έδρα την Φρανκφούρτη.

Αρμοδιότητες των βασικών οργάνων της Ε.Ε.:

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τους στόχους, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τις ενέργειες που θα γίνουν, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών αποφασίζει πάνω στις προτάσεις της Επιτροπής, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών παίρνουν τις αποφάσεις για το τι τελικά θα γίνει πράξη, το ΔΕΚ και το Ελεγκτικό Συνέδριο κάνουν τον νομικό έλεγχο των εκάστοτε αποφάσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ευρωπαϊκός Πολιτισμός και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση (σημειώσεις, Σφακιανάκης Μανώλης, Ηράκλειο 2007)
- Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση (Λουκάς Τσούκαλης, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1980)
- The Pros and Cons of European Monetary Union (David Currie, 1997)
- Θα Επιβιώσει η Ευρωπαϊκή Ένωση;(Ιωακειμίδης Π., εκδόσεις Παπαζήσης, 2007)
- Ευρώ και Ευρωπαϊκή Πολιτική Ολοκλήρωση, (Τσακαλογιάννης Πάνος, εκδόσεις Σταμούλη, 2000)
- Οικονομική Περιβάλλοντος και Περιφερειακής Ανάπτυξης (σημειώσεις, Φραγκίσκος Ξυρουχάκης, Ηράκλειο, 2007)
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση (έκδοση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Νίκος Κωστίσης, Αθήνα 1998)
- Η Πορεία προς την Ευρωπαϊκή Νομισματική Ενοποίηση και το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (Παναγιώτης Αλεξάκης, έκδοση της ένωσης ελληνικών τραπεζών, 1991)
- Η ΕΟΚ των Δυο Ταχυτήτων (Κωστής Βαΐτσος- Dudley Seers, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1986)
- Ευρωπαϊκή Οικονομική και Πολιτική της Οικονομικής και Νομισματικής Ολοκλήρωσης της Ευρώπης (Βασίλης Πανάγος, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1987)

ΜΕΡΟΣ 2^ο: ΤΙ ΥΠΗΡΧΕ ΩΣ ΣΚΟΠΟΣ ΝΑ ΣΥΜΒΕΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ, ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΟΡΑΣ.

2.1. ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ

Η Κοινή Αγορά σαν στόχο της, έχει την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, εμπορευμάτων, προσώπων και κεφαλαίου μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, χωρίς εσωτερικά σύνορα και σύμφωνα με τις διατάξεις των συνθηκών. Είναι ιδιαίτερα σημαντικός ο ρόλος της σήμερα, καθώς μέσα από την Κοινή Αγορά άνοιξε ο δρόμος για την δημιουργία της ΟΝΕ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Σύμφωνα με την ΕΟΚ, η Κοινή Αγορά είχε σαν στόχο την αρμονική ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της κοινότητας, την βελτίωση του επιπέδου της οικονομίας, την ανάπτυξη του βιοτικού επιπέδου των πολιτών και την σύσφιξη των σχέσεων των κρατών- μελών της κοινότητας.

Ο σκοπός της Τελωνιακής Ένωσης ολοκληρώθηκε γρήγορα, παρ' όλα αυτά όμως υπήρξαν και άλλα εμπόδια για την ολοκλήρωση της κοινής αγοράς που όμως ήταν δύσκολο να καταργηθούν. Στην δεκαετία του 70 και του 80, υπήρξαν τα εξής χαρακτηριστικά: πετρελαϊκές κρίσης του 73-79, κατάρρευση του διεθνούς νομισματικού συστήματος σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών (Bretton Woods), οι Ευρωπαϊκές οικονομίες είναι πίσω σε σχέση με ΗΠΑ και Ιαπωνία, τέλος υπάρχει έντονος προστατευτισμός των αγορών από τα κράτη μέλη.

Ελεύθερη Κυκλοφορία Προϊόντων

Τον Ιανουάριο του 1985 ο Ζακ Ντελόρ(πρόεδρος της Επιτροπής) δεσμεύεται στο Κοινοβούλιο να καταργήσει οποιαδήποτε σύνορα, φραγμούς και γραφειοκρατίες στην κυκλοφορία των προϊόντων. Το κόστος αυτού του στόχου υπολογίστηκε να είναι γύρω στα 200 περίπου δισεκατομμύρια ευρώ. Τον Ιούνιο του 1992 η Επιτροπή εκδίδει ένα πρόγραμμα κατάργησης όλων των φυσικών, τεχνητών και φορολογικών εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων με περίπου 300 νομοθετικές πράξεις, πρόγραμμα το οποίο ονομάστηκε «Λευκή Βίβλος».

Μετά την κατάργηση των δασμολογικών εμποδίων, υπήρξαν τα λεγόμενα «τεχνικά- διοικητικά» εμπόδια. Ως τεχνικά εμπόδια εννοούνται οι εθνικοί κανονισμοί που επιβάλλονται στους παραγωγούς βιομηχανικών προϊόντων, για λόγους προστασίας των καταναλωτών, της δημόσιας υγείας και τυποποίησης της βιομηχανικής παραγωγής. Το πρόβλημα στα τεχνικά εμπόδια, είναι ότι πολλές χώρες τα χρησιμοποιούν σαν αφορμή για προστατευτισμό. Τα τεχνικά εμπόδια μπορούν να είναι εμπόδια απροσπέλαστα διότι αν ένα προϊόν δεν πληροί τις προϋποθέσεις να εισαχθεί σε μία χώρα, δεν μπορεί να εισαχθεί σε καμία περίπτωση, ακόμα και αν πληρωθούν οι οποιοδήποτε δασμοί και

επιβαρύνσεις. Είναι ιδιαίτερα δύσκολη η καταπολέμηση των τεχνικών εμποδίων, καθώς η κάθε χώρα θεωρεί τους δικούς της νόμους καλύτερους, οπότε είναι δύσκολη η εναρμόνιση των νομοθεσιών. Γι' αυτό η κοινότητα πρότεινε την «Αρχή της Αναλογικότητας». Σύμφωνα με αυτήν ένα προϊόν που μπορεί να πωληθεί σε ένα κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γίνεται δεκτό και στα υπόλοιπα δώδεκα.

Ελεύθερη Κυκλοφορία Ατόμων

Αρχικά η κυκλοφορία ήταν ελεύθερη μόνο στα άτομα τα οποία επρόκειτο να ασκήσουν κάποια οικονομική δραστηριότητα, αργότερα αυτό επιτράπηκε και στις οικογένειες τους και στην συνέχεια ήταν καθολικό αυτό το δικαίωμα για όλους τους πολίτες της Ε.Ε. Η παραμονή σε ένα ξένο κράτος έχει ως σκοπό την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών, καθώς μπορούν έτσι να αναζητήσουν καλύτερες συνθήκες εργασίας και ζωής. Οι μόνες εξαιρέσεις που υπάρχουν για την παραμονή σε ένα ξένο κράτος, είναι για άτομα που είναι επικίνδυνα για την δημόσια τάξη και ασφάλεια. Στην Ε.Ε. ο πολίτης ανεξάρτητα από ποιο κράτος προέρχεται είναι ίσος με τους πολίτες των υπολοίπων κρατών. Υπάρχει δηλαδή η «Αρχή της Ίσης Μεταχείρισης» και περιλαμβάνει την εξάλειψη των διακρίσεων σε θέματα παιδείας, κοινωνικής δικαιοσύνης, απασχόλησης, υγειονομικής περίθαλψης και πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες. Υπάρχουν επίσης και κάποια «Κοινωνικά Δικαιώματα», όπως ίδια δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης, ίδια δικαιώματα για τα παιδιά του, μπορούν να συμψηφιστούν συνταξιοδοτικά δικαιώματα που αποκτήθηκαν από ένα διαφορετικό κράτος μέλος σε ένα άλλο κράτος μέλος, επίδομα ανεργίας. Επίσης πολύ σημαντικό είναι και η αναγνώριση των πτυχίων που αποκτήθηκαν σε μία ξένη χώρα, από μία άλλη χώρα της Ε.Ε. Η αναγνώριση βέβαια των πτυχίων γίνεται με συγκεκριμένα κριτήρια, όπως η εκπαίδευση για το πτυχίο να είναι τουλάχιστον 3 έτη.

Ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Καθιερώθηκε με την Συνθήκη του Μάαστριχτ, και προβλέπει πως όποιος έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους της Ε.Ε., είναι ταυτόχρονα και πολίτης της Ε.Ε. Να σημειωθεί πως η ιθαγένεια της Ε.Ε. δεν καταργεί την εθνική ιθαγένεια. Ο κάθε πολίτης με την συγκεκριμένη ιθαγένεια έχει δικαιώματα στην Ε.Ε. όπως, την ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή σε ολόκληρη την επικράτεια της Ε.Ε., το δικαίωμα του να εκλέγει και εκλέγεται στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στις δημοτικές εκλογές, την διπλωματική και προξενική προστασία σε άλλο κράτος μέλος, το δικαίωμα προσφυγής στον Ευρωπαϊκό διαμεσολαβητή και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Συμφωνία του Σένγκεν

Το 1985 υπογράφεται στο ομώνυμο χωριό του Λουξεμβούργου από 5 κράτη μέλη της Ε.Ε. , με στόχο την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και την διευκόλυνση της νόμιμης εισόδου στην Ε.Ε. και της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών μέσα σε αυτήν. Ως περιεχόμενο της είχε, την κατάργηση των ελέγχων στα κοινά εσωτερικά σύνορα, την εναρμόνιση των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα, και την κοινή πολιτική για

την χορήγηση θεώρησης εισόδου. Υπάρχει επίσης και μία βάση δεδομένων, που περιέχει στοιχεία όπως τα ονόματα κάποιων ατόμων των οποίων ζητείται η έκδοση και στοιχεία για αντικείμενα τα οποία αναζητούνται από τις αρχές (κλεμμένα έργα τέχνης κλπ), η οποία ονομάζεται «Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν». Με την συμφωνία του Σένγκεν κατηγορήθηκαν οι χώρες που ήταν υπέρ της, για δημιουργία ενός «απόρθητου φρουρίου» μέσα στην Ε.Ε.

Ελευθερία- Ασφάλεια και Δικαιοσύνη

Υπήρχε ανέκαθεν σαν σημαντικός στόχος στην Ε.Ε., να καταπολεμηθεί οποιαδήποτε μορφή εγκληματικότητας. Με την συνθήκη του Μάαστριχτ καθιερώθηκε ο πυλώνας «Δικαιοσύνη και Εσωτερικές υποθέσεις», ενώ με την συνθήκη του Άμστερνταμ καθιερώνεται το άσυλο, η ελεύθερη μετανάστευση, και η δικαστική συνεργασία κρατών σε αστικές υποθέσεις. Τα παραπάνω ενισχύθηκαν ακόμη περισσότερο με το «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ταμπερέ».

Ελευθερία Διακίνησης Κεφαλαίων

Ιδιαίτερα σημαντικό μέρος στην κοινότητα, είναι η ελευθερία που υπάρχει πλέον σήμερα στην χρηματαγορά στην Ε.Ε. Οι Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις έχουν σήμερα πρόσβαση σε τομείς όπως, τραπεζικές υπηρεσίες, δάνεια και τίτλοι. Από αυτή την κατάσταση έχουν ωφεληθεί κυρίως μικρομεσαίες επιχειρήσεις και οι επενδυτές. Τα κράτη μέλη μπορούν να παίρνουν κάποια μέτρα για συγκεκριμένες περιπτώσεις διακίνησης κεφαλαίων, όπως για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας, για αποφυγή παραβάσεων των νομοθεσιών στον τομέα της φορολογίας, για λόγους στατιστικής ενημέρωσης να προβλέπουν την ενημέρωση των κεφαλαίων.

Διευρωπαϊκά Δίκτυα

Σκοπός τους είναι η ένωση των περιφερειακών περιοχών με το κέντρο της κοινότητας. Τα Δ.Δ. υλοποιήθηκαν μέσω, ταμείου συνοχής, δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα των Επενδύσεων και εγγυήσεις δανείων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο των Επενδύσεων.

2.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Ορισμός: Η διαδικασία έχει ως στόχο την δημιουργία κοινών Οικονομικών και Νομισματικών πολιτικών μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τελικό στόχο την υιοθέτηση ενός κοινού νομίσματος, του «Ευρώ».

2.2.1. ΛΟΓΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΟΝΕ:

1) Η ύπαρξη συναλλαγματικών μεταβολών οι οποίες διαταράσσουν τις εμπορικές συναλλαγές και επενδύσεις, δηλαδή τον ανταγωνισμό.

2) Η ανάγκη για συντονισμό των οικονομιών των κρατών μελών, έτσι ώστε να μειωθούν τα αρνητικά αποτελέσματα που υπάρχουν από τις διαφορές της ανάπτυξης και των εθνικών πολιτικών (υπάρχει αλληλεξάρτηση της οικονομία ενός κράτους μέλους με την οικονομία ενός άλλου κράτους μέλους).

Συνολικά, μπορούμε να πούμε ότι οι λόγοι είναι: η ανάγκη για νομισματική σταθερότητα, για κοινή εσωτερική αγορά μέσου της δημιουργίας ενός κοινού νομίσματος, για σταθερή ανάπτυξη των οικονομιών και για εξυγίανση των δημόσιων οικονομιών κάθε κράτους.

2.2.2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΟΝΕ

Η «Συνθήκη της Ρώμης», (1957) με ένα κοινό νομισματικό σύστημα που υπήρχε, του Bretton Woods, δηλαδή των σταθερών ισοτιμιών, ήταν η πρώτη προσπάθεια νομισματικής ένωσης.

Τον Οκτώβριο του 1970, ο Pierre Werner, πρωθυπουργός του Λουξεμβούργου, πρότεινε με έκθεση του («Έκθεση Werner»), την σταδιακή δημιουργία αυτού που αργότερα θα ονομαζόταν ΟΝΕ. Αν και η έκθεση του έγινε δεκτή από το συμβούλιο, διάφορες οικονομικές συγκυρίες όπως η κατάρρευση του συστήματος Bretton Woods, ανέβαλαν τους στόχους της έκθεσης.

Το 1978 δημιουργήθηκε το «Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα», που είχε ως σκοπό του να μειώσει τις διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες μεταξύ των νομισμάτων των κρατών μελών. Μέσω αυτού του συστήματος προβλεπόταν πως έπρεπε να υπάρχουν περιθώρια το πολύ «συν- πλην 2,5%» μεταξύ δύο νομισμάτων. Να συμπληρωθεί πως για την διευκόλυνση αυτού του συστήματος στις μετρήσεις των ισοτιμιών, δημιουργήθηκε μία μονάδα μετρήσεων που ονομάζεται «ECU» (European Currency Unit), και χρησιμοποιείται κυρίως για την έκφραση των ποσών του κοινοτικού προϋπολογισμού. Αυτά που πέτυχε το ΕΝΣ ήταν ότι «έβαλε» την Ε.Ε. σε μεγαλύτερη πειθαρχία, συνέβαλλε στην μείωση του πληθωρισμού και τέλος βοήθησε στο να μειωθούν οι μεταβολές στις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Τον Ιούνιο του 1989 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης, προτείνεται ένα σχέδιο για την υλοποίηση της ΟΝΕ σε τρία στάδια, το οποίο ονομάστηκε «έκθεση Delors». Το ευρωπαϊκό συμβούλιο έκανε δεκτή την αίτηση για το πρώτο στάδιο, την απελευθέρωση δηλαδή της κίνησης κεφαλαίων σε ολόκληρη την Ε.Ε., από την 1^η Ιουλίου του 1990.

Τον Δεκέμβριο του 1991 υπογράφεται η «Συνθήκη του Μάαστριχτ». Σύμφωνα με την συνθήκη, δίνεται προτεραιότητα στην δημιουργία της ΟΝΕ με την υιοθέτηση κοινού νομίσματος μέχρι την 1/1/1999 (Ευρώ). Για την υιοθέτηση βέβαια του κοινού νομίσματος, το κάθε κράτος μέλος έπρεπε να τηρεί κάποια κριτήρια όπως:

1) Δημόσιο έλλειμμα (διαφορά μεταξύ δημόσιων εσόδων και δαπανών) κάτω του 3% του ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν).

2) Δημόσιο χρέος στο 60% του ΑΕΠ, ή τουλάχιστον σε καθοδική πορεία κοντά στο 60%.

3) Πληθωρισμό το ανώτερο 1,5 ποσοστιαία μονάδα πάνω από τον μέσο πληθωρισμό των τριών χωρών με τον χαμηλότερο πληθωρισμό στην Ε.Ε.

4) Τα μακροπρόθεσμα επιτόκια δεν πρέπει να υπερβαίνουν κατά περισσότερο από 2 ποσοστιαίες μονάδες τα επιτόκια των τριών κρατών μελών με τον χαμηλότερο πληθωρισμό.

5) Συμμετοχή στον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών και σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας για 2 χρόνια (εντός του συν-πλην 2,5%).

2.2.3. ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΟΝΕ

Η δημιουργία της ΟΝΕ χωρίστηκε σε τρία στάδια:

1^ο στάδιο (1^η Ιουλίου 1990- 31 Δεκεμβρίου του 1993): ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων μέσα στα κράτη, συντονισμός των οικονομικών πολιτικών των κρατών, μεγαλύτερη συνεργασία από τις Κεντρικές Τράπεζες κάθε χώρας.

2^ο στάδιο (1^η Ιανουαρίου του 1994-31 Δεκεμβρίου του 1998): συνεργασία στις οικονομικές και νομισματικές πολιτικές κάθε κράτους έτσι ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη σταθερότητα στις τιμές, δημιουργία του Ενιαίου Νομισματικού ιδρύματος το 1994 (παρακολουθεί την λειτουργία του ΕΝΣ και τα τεχνικά ζητήματα στην χρήση του ενιαίου νομίσματος), δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας το 1998. Να προστεθεί ότι κατά το στάδιο αυτό η Επιτροπή και το ΕΝΙ επιβλέπουν την εφαρμογή των κριτηρίων από πλευράς των κρατών, ενώ τα κράτη που πληρούν τα κριτήρια για υιοθέτηση του ευρώ από 1/1/1999 είναι 11 (εκτός είναι η Ελλάδα και η Σουηδία, ενώ Μ. Βρετανία και Δανία ζήτησαν να αυτοεξαιρεθούν).

3^ο στάδιο (από 1^η Ιανουαρίου του 1999): μόνιμος καθορισμός των ισοτιμιών μεταξύ του ευρώ και του νομίσματος κάθε κράτους, εισαγωγή του ευρώ στις αγορές συναλλάγματος και στις ηλεκτρονικές πληρωμές και εισαγωγή του από 1/1/2002 στις φυσικές πληρωμές, την ευθύνη πλέον για την νομισματική πολιτική υλοποιείται πλέον από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα η οποία αντικαθιστά το ΕΝΙ, και ο Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών αντικαθιστά το ΕΝΣ για να διασφαλίσει τις ισοτιμίες μεταξύ του ευρώ και των νομισμάτων εκτός ευρωζώνης. Από 1^η Ιανουαρίου του 2002, τα εθνικά νομίσματα αντικαθίστανται από το ευρώ (δίνεται ένα περιθώριο δύο μηνών ταυτόχρονης κυκλοφορίας με το ευρώ, για να αντικατασταθούν τα εθνικά νομίσματα). Η μετάβαση χαρακτηρίστηκε επιτυχής, αφού από την πρώτη κιόλας εβδομάδα οι περισσότερες πληρωμές γίνονται σε ευρώ.

2.2.4.ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Υπογράφηκε τον Ιούνιο του 1997 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ και είχε σαν στόχο του να συνεχιστεί η προσπάθεια για δημοσιονομική πειθαρχία εκ μέρους των μελών, και μετά την έλευση του ευρώ. Ως περιεχόμενο του είχε 2 κανονισμούς, οι οποίοι ήταν οι εξής: ο 1^{ος} κανονισμός, είχε σαν στόχο του να επιτευχθεί ισοσκελισμένος ή πλεονασματικός ισολογισμός από τα κράτη μέλη, μέσω ενός ετήσιου προγράμματος σταθερότητας το οποίο αφορά την εποπτεία της δημοσιονομικής κατάστασης των κρατών. Ο 2^{ος} κανονισμός, αφορά τις κυρώσεις σε κράτη με ελλείμματα πάνω από το 3% του ΑΕΠ, με μερικές εξαιρέσεις για κάποιους απρόβλεπτους παράγοντες (τρομοκρατικές ενέργειες, πετρελαϊκές κρίσεις κ.α.). Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή του συμφώνου από τα κράτη, μέσω του έλεγχου των ελλειμμάτων και του δημοσίου χρέους τους, ενώ το Συμβούλιο είναι αυτό που επιβάλλει τις διάφορες κυρώσεις στα μέλη που δεν υπακούουν στους κανονισμούς του συμφώνου. Παραβίαση του συμφώνου έχει γίνει από τις εξής χώρες: Ιρλανδία- Πορτογαλία (2001), Γερμανία (2001-2002), Γαλλία (2002-2003), Ελλάδα-Ιταλία (2004). Το 2003 η Επιτροπή ήρθε σε σύγκρουση με το Συμβούλιο λόγω του συμφώνου, και ο λόγος ήταν η διαδικασία που ξεκίνησε η Επιτροπή έναντι της Γερμανίας και της Γαλλίας για υπερβολικά ελλείμματα, συστάσεις τις οποίες δεν βρήκε σύμφωνο το Συμβούλιο, με το θέμα να πηγαίνει στο ΔΕΚ το οποίο απέρριψε την προσφυγή της Επιτροπής.

2.2.5.ΚΟΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η Κοινή Οικονομική Πολιτική που υπάρχει πλέον στην Ε.Ε. μετά την ΟΝΕ, ασκείται αποκλειστικά από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, ενώ πριν από την δημιουργία της ΟΝΕ, ασκούνταν αποκλειστικά από τα κράτη μέλη με κοινό σημείο κάποιους κοινούς στόχους όπως σταθερότητα τιμών και νομισμάτων, πλήρης απασχόληση κ.α. Επίσης, αν υπήρχε κάποιο κοινό πρόβλημα, κανονίζονταν διαβουλεύσεις των κρατών μελών για την λήψη μέτρων («Συνθήκη της Ρώμης»). Μετά την δημιουργία της ΟΝΕ, τα κράτη μέλη συνεχίζουν την χάραξη της οικονομικής πολιτικής τους, αλλά μέσα στα πλαίσια στόχων της κοινότητας (από το 1994, 2^ο στάδιο ΟΝΕ). Ο συντονισμός των πολιτικών οικονομίας των κρατών, έχει σαν στόχο την παράλληλη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων των κρατών σε τομείς όπως χαμηλός πληθωρισμός, ισορροπία ισοζυγίου πληρωμών. Επιπλέον, το ECOFIN (συμβούλιο οικονομικών και χρηματοοικονομικών υποθέσεων) συντάσσει ετησίως κάποιες εκθέσεις με τους γενικούς στόχους της κοινότητας και αφορούν: τον πληθωρισμό, δημόσια οικονομικά, σταθερότητα συναλλαγματικών ισοτιμιών και απασχόληση. Όταν πλέον εκδοθούν οι γενικοί προσανατολισμοί, το Συμβούλιο μετά από εκθέσεις που του έχει διαβιβάσει η Επιτροπή, ελέγχει αν τα κράτη μέλη ανταποκρίνονται στους γενικούς προσανατολισμούς της κοινότητας και προβαίνει σε συστάσεις για συμμόρφωση τους αν παραβαίνουν τους κανονισμούς ή ακόμα και σε οικονομική ενίσχυση κάποιων κρατών που είναι σε οικονομική ανάγκη. Η δράση του Συμβουλίου, έχεις σαν στόχο τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών και την παράλληλη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων τους. Η Επιτροπή τέλος,

ενημερώνεται από τα κράτη μέλη για τυχόν αποφάσεις που παίρνουν εκείνα όσον αφορά την οικονομία τους.

2.3.ΤΟ ΕΥΡΩ

2.3.1.ΟΙ ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Η συνθήκη του Μάαστριχτ, το 1992, προσδιόρισε τρία στάδια για την εισαγωγή του ευρώ. Το πρώτο στάδιο είχε ξεκινήσει το 1990, με την κατάργηση όλων των περιορισμών στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, το δεύτερο στάδιο ξεκίνησε την 1^η Ιανουαρίου του 1994 με την με την δημιουργία του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος και το τρίτο στάδιο ξεκίνησε από την 1^η Ιανουαρίου του 1999, στο οποίο σταθεροποιούνται οι ισοτιμίες των νομισμάτων των κρατών μελών με το ευρώ και το ECU αντικαθίσταται από το ευρώ. Επομένως, με την συνθήκη του Μάαστριχτ «κλειδώνουν» οριστικά οι ισοτιμίες των κρατών με το ευρώ, η νομισματική πολιτική θα διευθύνεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναλαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την υιοθέτηση του από τα κράτη μέλη. Παρ' όλα αυτά, η συνθήκη του Μάαστριχτ δεν προσδιορίζει το πώς και πότε το ενιαίο νόμισμα θα εισαχθεί. Τον Δεκέμβριο του 1995, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφάσισε χρονοδιάγραμμα εισαγωγής του ενιαίου νομίσματος, όπως και το όνομα του, που λέγεται ευρώ. Η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος θα έπρεπε να γίνει σε τρεις φάσεις για να γίνει με πιο ομαλό τρόπο η καθιέρωση του. Η φάση Α ξεκίνησε το 1998, με την απόφαση για τις χώρες που πληρούν τα κριτήρια για να ενταχθούν στις ζώνη του ευρώ. Η φάση Β ξεκίνησε την 1^η Ιανουαρίου το 1999, όπως προέβλεπε και η συνθήκη του Μάαστριχτ και είναι η έναρξη του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ. Τέλος η φάση Γ ξεκίνησε την 1^η Ιανουαρίου του 2002 και πρόκειται να διαρκέσει έξι μήνες το μέγιστο. Σε αυτήν την φάση, θα κυκλοφορήσουν σε φυσική μορφή τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα σε Ευρώ με ταυτόχρονη απόσυρση των εθνικών νομισμάτων. Μετά το τέλος του εξαμήνου τα εθνικά νομίσματα θα πάψουν να αποτελούν νόμιμο νόμισμα της εκάστοτε χώρας.

Φάση Α: Οι συμμετέχοντες στην ΟΝΕ

Σε αυτήν την φάση διακρίνεται:

- 1) Η ανεξαρτησία των Κεντρικών Τραπεζών κάθε χώρας ξεχωριστά.
- 2) Η επίτευξη και διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου σύγκλισης των οικονομιών.

Για το τελευταίο χαρακτηριστικό, η συνθήκη του Μάαστριχτ ορίζει τα τέσσερα κριτήρια σύγκλισης:

- 1) Σταθερότητα τιμών

2) Συγκράτηση των δημοσιονομικών μεγεθών

3) Συμμετοχή στο μηχανισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών (ERM)

4) το επίπεδο των μακροχρόνιων επιτοκίων.

Να προστεθεί πως η απόφαση για τις χώρες που ήδη κλείδωσαν τις ισοτιμίες τους με το Ευρώ, ελήφθη με βάση τις αποδόσεις των οικονομιών τους για το έτος 1997. Από την στιγμή που αποφασίστηκε ποιες χώρες θα συμμετάσχουν στην πρώτη ζώνη του Ευρώ, οι ηγέτες των κρατών αυτών διόρισαν και τα στελέχη που θα απαρτίζουν το διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η ΕΚΤ έπρεπε να στελεχωθεί εγκαίρως ώστε να είναι έτοιμη από την 1^η Ιανουαρίου του 1999 για την χάραξη της νομισματικής πολιτικής. Επίσης έχει ήδη αρχίσει και η παράδοση των χαρτονομισμάτων και κερμάτων σε Ευρώ και έχει συνταχθεί και η νομοθεσία για άσκηση νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ.

Φάση Β: η έναρξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης

Από την 1^η Ιανουαρίου του 1999, έχει ήδη αρχίσει το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ. Κύριο χαρακτηριστικό του είναι η οριστική σταθερότητα των ισοτιμιών των νομισμάτων των κρατών έναντι του Ευρώ, και το Ευρώ αντικαθιστά το ECU. Επίσης η ΕΚΤ ασκεί την νομισματική πολιτική και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες λειτουργούν ως εκτελεστές της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Παρ' όλο που κέρματα και χαρτονομίσματα του ενιαίου νομίσματος δεν έχουν ακόμα κυκλοφορήσει στους πολίτες, η ΟΝΕ υπάρχει γιατί οι χώρες δρουν κάτω από κοινή νομισματική πολιτική και ο συναλλαγματικός κίνδυνος έχει εξαιρεθεί. Οι διαφορές που εμφανίζονται λόγω του συναλλαγματικού κινδύνου, μεταξύ των επιτοκίων των κρατών μελών στην έναρξη του κλειδώματος των κεντρικών ισοτιμιών, έχουν εξαφανιστεί. Οι μόνες διαφορές έχουν απομείνει, οφείλονται σε τεχνικούς παράγοντες, όπως η ρευστότητα της αγοράς και διαφορές που εντοπίζονται στον πιστωτικό κίνδυνο. Στην παρούσα φάση, το ευρώ είναι νόμιμο νόμισμα μόνο σε λογιστική μορφή. Πληρωμές σε ευρώ γίνονται μόνο μέσω πιστωτικών καρτών, τραπεζικών εμβασμάτων, επιταγών, ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων κλπ. Οποιαδήποτε νομικά εμπόδια αφορούν στην χρήση του ευρώ έχουν καταργηθεί και οποιοσδήποτε είναι ελεύθερος να χρησιμοποιεί το ευρώ, δίχως όμως να είναι υποχρεωμένος γι' αυτό. Αυτή είναι η λεγόμενη «αρχή της υποχρέωσης μη απαγόρευσης». Τα εθνικά νομίσματα και κέρματα θα συνεχίσουν να αποτελούν νόμιμα χρήμα εντός των χωρών, μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της απόσυρσης των εθνικών νομισμάτων με ταυτόχρονη αντικατάστασή τους από το ευρώ. Επίσης να πούμε πως σκοπός είναι να διατηρηθούν οι συναλλαγματικές ισοτιμίες και η νομισματική ένωση. Αρχικά, η νομισματική πολιτική θα εκφράζεται σε ευρώ. Δηλαδή, οι λειτουργίες της νομισματικής πολιτικής μεταξύ των κεντρικών τραπεζών και των εμπορικών τραπεζών θα υλοποιούνται σε ευρώ. Η λειτουργία του συστήματος διατραπεζικών πληρωμών TARGET, εξασφαλίζει πως η διαδικασίες πληρωμών μεταξύ του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και του τραπεζικού συστήματος μπορούν να επιτυγχάνονται γρήγορα και με ασφάλεια. Το TARGET θα λειτουργεί σε

ευρώ. Δεύτερον, οι νέες εκδόσεις των κρατικών ομολόγων θα αποτιμώνται σε ευρώ. Τρίτον, εφόσον υπάρχουν οι διαφορετικές εθνικές νομισματικές μονάδες, αυτές είναι νομικώς ισοδύναμες σε ευρώ. Τα εθνικά νομίσματα είναι, νόμιμα, μη δεκαδικές υποδιαίρεσεις του ευρώ.

Φάση Γ: η εισαγωγή των κερμάτων και χαρτονομισμάτων σε Ευρώ.

Το αργότερο την 1^η Ιανουαρίου του 2002, τα χαρτονομίσματα και κέρματα σε ευρώ, θα αρχίσουν να κυκλοφορούν παράλληλα με τα αντίστοιχα εθνικά. Κατά την περίοδο αυτή, τα εθνικά νομίσματα όπως και τα χαρτονομίσματα και κέρματα σε ευρώ, θα είναι και τα δύο είδη πληρωμής νόμιμα αποδεκτά, αλλά τα εθνικά νομίσματα σταδιακά θα αποσύρονται. Στο τέλος της φάσης Γ, δηλαδή την 1^η Ιουλίου του 2002, τα εθνικά νομίσματα θα χάσουν την ισχύ τους ως νόμιμα μέσα συναλλαγών και θα αντικατασταθούν πλήρως με το Ευρώ. Στην σύνοδο της Μαδρίτης, αποφασίστηκε πως αν μία χώρα το επιθυμεί, μπορεί να μειώσει το παραπάνω διάστημα κατάργησης των εθνικών νομισμάτων. Η ανάγκη για μείωση της φάσης αυτής, μπορεί να οφείλεται σε μεγάλο βαθμό λόγω του αυξημένου κόστους της ταυτόχρονης κυκλοφορίας δύο νομισμάτων σε μία χώρα. Ταυτόχρονη κυκλοφορία δύο νομισμάτων, συνεπάγεται και διπλή διαχείριση μετρητών, διπλή λογιστική παρακολούθηση, διπλή τιμολόγηση κλπ. Εκτός των αυξημένων εξόδων, μπορεί να υπάρξουν και πολλά ηθελημένα ή αθέλητα λάθη και παραλείψεις. Πολλές ιδιωτικές επιχειρήσεις και ιδιώτες δεν συμφωνούν με μία τόσο μεγάλη περίοδο ταυτόχρονης κυκλοφορίας δύο νομισμάτων. Υπάρχει ακόμα και η περίπτωση από πολλά κράτη που σκέφτονται να σμικρύνουν την περίοδο αυτή, η πιθανότητα ενός «Legal Big Bang», δηλαδή η «αλλαγή σε μία νύχτα» του εθνικού νομίσματος. Η αλλαγή με «Legal Big Bang» δεν σημαίνει βεβαίως πως θα γίνει καταργήσει του εθνικού νομίσματος μέσα σε μία ημέρα, αλλά πως θα υπάρξει αλλαγή σε πολύ μικρότερο χρονικό διάστημα από το προβλεπόμενο. Τέλος, κάθε αποδοχή του εθνικού νομίσματος μετά την μεταβατική περίοδο, θα γίνεται εθελοντικά και λόγω καλής πίστης από την πλευρά των τραπεζών, ως εξυπηρέτηση προς την πελατεία τους.

Τέλος Φάσης Γ: εξαφάνιση των εθνικών κερμάτων και χαρτονομισμάτων.

Εξ αρχής, η φάση Γ τελειώνει από την στιγμή που τα εθνικά κέρματα χάνουν την νόμιμη τους αξία ως μέσα συναλλαγών, δηλαδή την 1^η Ιουλίου του 2002. Τότε η διαδικασία της περιόδου μετάβασης θα έχει ολοκληρωθεί. Ολόκληρο το οικονομικό σύστημα θα εκφράζεται σε ευρώ. Παρ' όλα αυτά όμως τα εθνικά κέρματα και χαρτονομίσματα θα διατηρούν ακόμα την αξία τους καθώς θα μπορούν να ανταλλάσσονται στις κεντρικές τράπεζες για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Κράτη-μέλη που θα ενσωματωθούν στην ONE αργότερα.

Τα κράτη μέλη που δεν πληρούν τα κριτήρια σύγκλισης για την αποδοχή του ενιαίου νομίσματος, θα ενταχθούν στην ONE στο τελευταίο στάδιο της. Σύμφωνα με την

συνθήκη του Μάαστριχτ, τουλάχιστον κάθε δύο χρόνια, ή μετά από απαίτηση κάποιου κράτους μέλους, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει αν ένα κράτος που έχει καθυστερήσει την ένταξη του στην ΟΝΕ, ικανοποιεί τα κριτήρια για να ενταχθεί σε αυτήν. Εάν ένα κράτος εισαχθεί στην ΟΝΕ πριν το 2002, δεν είναι σίγουρο ότι θα εισάγει κέρματα και χαρτονομίσματα σε ευρώ αμέσως το 2002. Αυτό εξαρτάται κατά πολύ από την ημερομηνία λήψης της απόφασης και το στάδιο της προετοιμασίας στο κράτος αυτό.

Συμπερασματικά: Τα οφέλη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, θα πραγματοποιηθούν βαθμιαία. Μερικά από αυτά θα προκύψουν άμεσα, όπως η εξάλειψη των συναλλαγματικών κινδύνων από την 1^η Ιανουαρίου του 1999. Κάποια άλλα οφέλη, όπως αυτά που προκύπτουν από την ενοποίηση των συστημάτων πληρωμών, θα πραγματοποιηθούν σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Τέλος, καθώς όλο και περισσότερα κράτη-μέλη θα εντάσσονται στην ΟΝΕ, θα υπάρχουν περισσότερα οφέλη και για τα κράτη που εισήλθαν στην ΟΝΕ νωρίτερα από τα άλλα.

2.3.2. ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1/1/1999-31/12/2001

A. Κράτη-μέλη με παρέκκλιση

Στα κράτη μέλη τα οποία δεν θα συμμετέχουν εξ αρχής στην ΟΝΕ (κράτη με «παρέκκλιση»), το ευρώ θα υπάρχει γι' αυτά ως ένα ξένο νόμισμα για όσο χρονικό διάστημα διατηρείται η παρέκκλιση. Αν ένα κράτος-μέλος εισχωρήσει στην ΟΝΕ, κατά την διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, οι διατάξεις του σχεδίου Κανονισμού του Συμβουλίου «σχετικά με την εισαγωγή του Ευρώ», θα εφαρμόζονται σε αυτό από την ημερομηνία που θα καθοριστεί ως η ημερομηνία συμμετοχής του στην ζώνη του Ευρώ. Επομένως, σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις που αφορούν στο νομικό καθεστώς του Ευρώ κατά την μεταβατική περίοδο, θα ισχύουν στην Ελλάδα από την 1^η Ιανουαρίου του 2001, ενώ αντιθέτως οι διατάξεις του κανονισμού του Συμβουλίου, σχετικά με διαφορές στην εισαγωγή του Ευρώ, ισχύουν ήδη σε όλα τα κράτη-μέλη, όπως η αντικατάσταση της λογιστικής μονάδας ECU από το Ευρώ σε αναλογία 1:1, η αρχή της συνέχια των συμβάσεων, και η μετατροπή των ονομαστικών ποσών που είναι εκφρασμένα σε εθνικά νομίσματα σύμφωνα με τους κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 109 Κ (παράγραφος 3) της Συνθήκης, υπάρχουν κάποιες διατάξεις οι οποίες παύουν να ισχύουν για τα κράτη-μέλη με παρέκκλιση, και είναι οι εξής:

104 Γ παρ. 9, 11: Επιβολή κυρώσεων κατά την διάρκεια του τρίτου σταδίου, σε περίπτωση ύπαρξης υπερβολικών δημόσιων ελλειμμάτων.

105 παρ. 1-3, 5: Στόχοι και αρμοδιότητες ΕΣΚΤ

105 Α: Εκδοτικό προνόμιο ΕΚΤ

108 Α: Νομικές πράξεις ΕΚΤ

109: Άσκηση και εφαρμογή συναλλαγματικής πολιτικής

109 Α, παρ. 2(β): Εκλογή μελών Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ

Κεφάλαιο ΙΧ (άρθρο 43) Πρωτοκόλλου για το Καταστατικό του ΕΣΚΤ: Παράθεση άρθρων του Πρωτοκόλλου που δεν δημιουργού δικαιώματα και υποχρεώσεις για τα κράτη-μέλη με παρέκκλιση και τις κεντρικές τους τράπεζες.

Β. Κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση

Β.1 Σχέση Ευρώ και εθνικών νομισματικών μονάδων

Από την 1^η Ιανουαρίου του 1999, το ευρώ έχει καθιερωθεί ως επίσημο νόμισμα των παρακάτω κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Γερμανία, Ολλανδία, Βέλγιο, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Λουξεμβούργου, Αυστρία, Γαλλία, Φιλανδία και Ιρλανδία. Στα παραπάνω κράτη, το ευρώ έχει αντικαταστήσει τα εθνικά τους νομίσματα ως επίσημο νόμισμα. Η συγκεκριμένη αντικατάσταση θα πραγματοποιηθεί βάση τους συντελεστές μετατροπής οι οποίοι έχουν καθοριστεί οριστικά και αμετάκλητα από το Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση. Οι συντελεστές μετατροπής για τα κράτη αυτά είναι οι εξής:

DEM	1,95583
NLG	2,20371
BEF	40,3399
ITL	1936,27
ESP	166,386
PTE	200,482
ATS	13,7603
FRF	6,55957
FIM	5,94573
IEP	0,787564

Το Ευρώ, έχει ήδη αντικαταστήσει το ECU σε αναλογία 1:1 και μέχρι την 31 Δεκεμβρίου του 2001 θα κυκλοφορούν στην αγορά μόνο κέρματα και χαρτονομίσματα σε εθνικά νομίσματα των κρατών-μελών, δηλαδή τα εθνικά νομίσματα θα είναι στην ουσία υποδιαιρέσεις του ευρώ. Κατά την διάρκεια εκείνης της περιόδου, σε κάθε κράτος μέλος

ισχύουν τα παρακάτω: 1. Το Ευρώ θα αποκτήσει την ιδιότητα του επίσημου νομίσματος, αντικαθιστώντας το εθνικό νόμισμα σύμφωνα με τους συντελεστές μετατροπής που έχουν καθοριστεί από την 1^η Ιανουαρίου 1999. Επιπλέον το ένα ευρώ αποτελεί νομισματική μονάδα. 2. Τα κέρματα και τραπεζογραμμάτια στην εθνική Νομισματική μονάδα συνεχίζουν να έχουν την ιδιότητα του νόμιμου χρήματος με αναγκαστική κυκλοφορία. 3. Τα εθνικά νομίσματα τόσο των κρατών-μελών με παρέκκλιση όσο και των τρίτων μη κοινοτικών χωρών είναι νομίσματα που συνεπάγονται συναλλαγματικό κίνδυνο.

B.2 Υποδιαιρέσεις του Ευρώ

Το «ένα ευρώ» αποτελεί για τα κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση, την νόμιμη νομισματική μονάδα. Κάθε ευρώ υποδιαιρείται σε εκατό λεπτά (cents). Παράλληλα όμως υποδιαιρείται και στην εθνική νομισματική μονάδα των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση σύμφωνα με τις αντίστοιχες τιμές μετατροπής.

B.3 Εκπλήρωση χρηματικών ενοχών

1. Η αντικατάσταση των εθνικών νομισμάτων από το Ευρώ, δεν συνεπάγεται και υποχρεωτική μεταβολή της αναφοράς του νομίσματος στις συμβάσεις και όλες τις υπόλοιπες νομικές πράξεις που έχουν ισχύ κατά την ημερομηνία της αντικατάστασης.
2. Κατά την διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, σε κάθε κράτος μέλος χωρίς παρέκκλιση οι συμβάσεις μπορούν να καταρτίζονται με την προϋπόθεση πως το νόμισμα εκπλήρωσης της συμφωνίας μπορεί να είναι είτε η εθνική νομισματική μονάδα είτε το Ευρώ. Μόνο οι νέες εκδόσεις τίτλων του δημοσίου των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση θα πρέπει να εκδίδονται υποχρεωτικώς σε Ευρώ.
3. Σχετικά με την εκπλήρωση χρηματικών ενοχών, θα ισχύουν οι παρακάτω αρχές: α) Η εκπλήρωση υποχρεώσεων για τις οποίες ως Νομισματική μονάδα εκπλήρωσης προβλέπεται η νομισματική μονάδα του κράτους-μέλους χωρίς παρέκκλιση θα γίνεται στην εν λόγω μονάδα, β) η εκπλήρωση υποχρεώσεων για τις οποίες ως Νομισματική μονάδα προβλέπεται το ευρώ, θα γίνεται σε ευρώ.
4. Επιτρέπεται επίσης να προβλεφθούν τα παρακάτω: α) Τα συμβαλλόμενα μέρη μιας συναλλαγής μπορούν να καθορίσουν το νόμισμα εκπλήρωσης των χρηματικών τους ενοχών, β) ο οφειλέτης χρηματικής ενοχής που είναι εκφρασμένη σε ευρώ ή στην νομισματική μονάδα του κράτους-μέλους στην επικράτεια του οποίου θα γίνει η πληρωμή, μπορεί να εκπληρώσει την υποχρέωση του είτε σε ευρώ είτε στην εν λόγω νομισματική μονάδα, εφ' όσον η οφειλή έχει συμφωνηθεί να είναι πληρωτέα με πίστωση τον λογαριασμό του δανειστή, γ) κάθε χώρα-μέλος χωρίς παρέκκλιση δικαιούται να λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε το υφιστάμενο χρέος του δημοσίου ή των επιχειρήσεων το οποίο είναι εκφρασμένο στην εθνική νομισματική μονάδα, θα πρέπει να εκφραστεί εκ νέου σε ευρώ.

5. Τα κράτη-μέλη χωρίς παρέκκλιση έχουν δικαίωμα να ότι χρησιμοποιούν το ευρώ ως νομισματική μονάδα στις οργανωμένες αγορές χρήματος και κεφαλαίου για τις λειτουργικές τους διαδικασίες.

B.4. Η αρχή της «συνέχειας των συμβάσεων»

Σύμφωνα με αυτήν την αρχή, η εισαγωγή του Ευρώ δεν συνεπάγεται την μετατροπή κάποιου όρου σύμβασης ή την απαλλαγή στην υποχρέωση παροχής που είναι συνέπεια σύμβασης, αλλά ούτε και μονομερή τροποποίηση ή καταγγελία σύμβασης

B.5 Κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης

Στην εισαγωγή του Ευρώ είναι ορισμένοι κανόνες που πρέπει να ληφθούν υπόψη Σε διάφορα θέματα, οι οποίοι είναι η εξής:

1) Οι τιμές μετατροπής καθιερώνονται ως ένα ευρώ σε αντιστοιχία με κάθε εθνικό νόμισμα κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση. Οι τιμές μετατροπής έχουν 6 χαρακτηριστικά στοιχεία, τα οποία λαμβάνονται υπόψη σε κάθε μετατροπή. Ως χαρακτηριστικά στοιχεία λαμβάνονται υπόψη ακέραιοι αριθμοί αλλά και δεκαδικά ψηφία. Οι τιμές μετατροπής χρησιμοποιούνται τόσο στην μετατροπή από Ευρώ σε εθνικές νομισματικές μονάδες όσο και από τις εθνικές νομισματικές μονάδες σε Ευρώ. Δεν επιτρέπεται η αντίστροφη χρήση των συντελεστών οι οποίοι προκύπτουν από τις τιμές μετατροπής.

2) Για την μετατροπή ποσού από μία εθνική νομισματική μονάδα σε άλλη, ακολουθείται πάντα η εξής διαδικασία: α) αρχικά το ποσό μετατρέπεται σε Ευρώ, β) το ενδιάμεσο ποσό μετατρέπεται σε άλλη εθνική νομισματική μονάδα. Εναλλακτική μέθοδος υπολογισμού επιτρέπεται μόνο αν καταλήγει στα ίδια αποτελέσματα.

3) Οι τιμές μετατροπής δεν επιτρέπεται να στρογγυλοποιούνται, ενώ κατά την μετατροπή δεν επιτρέπεται να παραλείπονται δεκαδικά ψηφία. Επίσης τα ποσά που προκύπτουν από την μετατροπή ποσού από μία νομισματική μονάδα σε άλλη, μπορούν να στρογγυλοποιηθούν στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο με βάση το τρίτο δεκαδικό.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1^Η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΤΟΥ 2002

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ

A. Συστάσεις για τις τράπεζες

1) Για όλες τις μετατροπές από οποιαδήποτε νομισματική μονάδα στην μονάδα Ευρώ και αντίστροφα, οι τράπεζες πρέπει να καταδεικνύουν την εφαρμογή των τιμών μετατροπής σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού, και να αναγράφουν χωριστά από την τιμή μετατροπής τα κάθε είδους έξοδα που ενδεχομένως εισπράττουν.

2) Οι τράπεζες που εισπράττουν έξοδα για μετατροπές παρέχουν πληροφόρηση στους πελάτες τους με: γραπτές πληροφορίες για τα έξοδα μετατροπής ή ανταλλαγής που πρόκειται να εισπράξουν, ειδικές πληροφορίες για τα έξοδα μετατροπής ή ανταλλαγής

που ενδεχομένως εισπράχθηκαν, στα αντίγραφα λογαριασμών ή καρτών πληρωμής και με κάθε άλλο διαθέσιμο τρόπο επικοινωνίας με τους πελάτες.

B. Συστάσεις για την διπλή αναγραφή τιμών

Σε περίπτωση διπλής αναγραφής τιμών θα πρέπει να ακολουθούνται οι ακόλουθες συστάσεις: 1) Πρέπει να χρησιμοποιούνται οι τιμές μετατροπής για οποιοδήποτε υπολογισμό της ισότιμης αξίας στην διπλή αναγραφή, 2) Η στρογγυλοποίηση στο πλησιέστερο cent (λεπτό), θα πρέπει να γίνεται ως το ελάχιστο επίπεδο ακρίβειας για άλλες τιμές που έχουν μετατραπεί από εθνικές νομισματικές μονάδες σε μονάδες ευρώ, 3) θα πρέπει να διακρίνεται καθαρά η μονάδα στην οποία καθορίζεται η τιμή και στην οποία πρέπει να πληρωθούν τα ποσά και στην ισότιμη αξία που αναγράφεται μόνο για πληροφοριακούς σκοπούς, 4) οι διπλές αναγραφές τιμών δεν θα πρέπει να επιβαρύνονται με υπερβολικά ποσά στην αναγραφή τους, μπορούν δηλαδή σε αποδείξεις από λιανικές πωλήσεις και άλλα έγγραφα να περιορίζονται στην αναγραφή του συνολικού ποσού, 5) οι λιανοπωλητές θα πρέπει να αναφέρουν αν είναι έτοιμοι να αποδεχτούν πληρωμές σε ευρώ κατά την διάρκεια της μεταβατικής περιόδου.

Γ. Συστάσεις σχετικά με τον διάλογο, την παρακολούθηση και την πληροφόρηση σχετικά με το Ευρώ.

Για να υπάρξει σωστή προετοιμασία για την μετάβαση στο ευρώ, οι εθνικές αρχές πρέπει να ενθαρρύνουν τον διάλογο μεταξύ των ενώσεων καταναλωτών και των επαγγελματικών ενώσεων, ενώ η Επιτροπή θα πρέπει να συνεχίσει να ενθαρρύνει αυτήν την προσπάθεια σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στον διάλογο, οι ενώσεις καταναλωτών και οι επαγγελματικές οργανώσεις, μπορούν να διαπραγματεύονται σε θέματα όπως η διπλή αναγραφή των τιμών. Οι επιχειρήσεις, θα πρέπει να καθορίσουν αρχές που να διευκολύνει, ειδικά για τις μικρές επιχειρήσεις την μετάβαση στο Ευρώ, με τρόπους όπως: α) μία μεγάλη επιχείρηση μπορεί να εκδώσει μετά από προειδοποίηση, τιμολόγια μόνο σε ευρώ που να επιτρέπει στους εταίρους της, ιδιαίτερα στις μικρές επιχειρήσεις να προετοιμαστούν σωστά, β) η μεγάλη επιχείρηση μπορεί να διατηρήσει στα τιμολόγια της και την αναγραφή στο εθνικό νόμισμα αν αυτό ζητηθεί από μία μικρή επιχείρηση. Ως προς τα κράτη-μέλη, πρέπει να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες και κινήσεις ώστε να είναι κοντά στην παρακολούθηση εισαγωγής του ευρώ, στην εντιμότητα και διαφάνεια των συναλλαγών των επαγγελματιών. Τα «παρατηρητήρια» ως προς την εισαγωγή του ευρώ από τα κράτη-μέλη, θα πρέπει να είναι κοντά στους πολίτες στην πληροφόρηση, ακρόαση και συνδρομή τους. Επίσης, οι τράπεζες θα πρέπει να απαντούν άμεσα στα αιτήματα πληροφόρησης στην πρόοδο στον τομέα εισαγωγής του ευρώ.

2.3.3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

1. Με ποιο τρόπο θα πρέπει να οργανώσει μία επιχείρηση την προσαρμογή της στο Ευρώ

Αρχικά, μία επιχείρηση θα πρέπει να εντοπίσει της επιχειρησιακές συνέπειες που θα έχει η ΟΝΕ στις επιχειρηματικές της δραστηριότητες. Βέβαια η μετάβαση στο ευρώ, θα επηρεάσει διαφορετικά την κάθε επιχείρηση, ανάλογα με τον κλάδο που δραστηριοποιείται, το μέγεθος της κλπ. Επομένως, όταν υπάρξει λεπτομερής ανάλυση από κάθε επιχείρηση της δομής της, αξιολογούνται οι επιπτώσεις της στους εξής παράγοντες: πελάτες, προμηθευτές, προϊόντα ή υπηρεσίες, ανταγωνιστές. Από τους παραπάνω παράγοντες, θα αποφασιστεί η κατάλληλη προετοιμασία και ο χρόνος μετάβασης στο ευρώ. Στην συνέχεια θα πρέπει να αναπτυχθεί ένα σχέδιο δράσης για την υλοποίηση της προσέγγισης στο ευρώ. Το σχέδιο αυτό, θα πρέπει να καλύπτει κάθε τομέα της επιχείρησης και θα πρέπει επίσης να διοριστεί ένας υπεύθυνος από τον τομέα που θα υποστεί τις μεγαλύτερες συνέπειες από το ευρώ. Το στέλεχος αυτό θα πρέπει να μπορεί να ελέγχει την πρόοδο της επιχείρησης, τους στόχους που έχει θέσει στην προσαρμογή της στο νέο νόμισμα, αλλά και την καθοδήγηση των υπαλλήλων. Συγκεκριμένα, πρέπει να κάνει τις ακόλουθες ενέργειες: 1)να αναθέτει ευθύνες και αρμοδιότητες για την υλοποίηση των επιμέρους δραστηριοτήτων του σχεδίου δράσης (πελάτες, προμηθευτές κλπ), 2) να καταναίμει σωστά τους πόρους που απαιτούνται για την υλοποίηση των δράσεων (προσωπικό, νέος εξοπλισμός κλπ), 3) να καθορίσει τις προθεσμίες για την ολοκλήρωση της κάθε ενέργειας αλλά και συνολικά, 4)να ελέγχει τις δραστηριότητες της ομάδας στο ευρώ και σύμφωνα με τις προθεσμίες που έχει θέσει.

2.Πως θα πρέπει να προετοιμαστούν οι Ελληνικές επιχειρήσεις για την ενιαία αγορά και την εισαγωγή τους στο Ευρώ.

Η ένταξη της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, συνεπάγεται κάποιες τεχνικές, λειτουργικές, νομικές και οργανωτικές αλλαγές στις επιχειρήσεις. Κατά την διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να επιλέξουν την δυνατότητα διπλής αναγραφής τιμών στις συναλλαγές τους και στα τιμολόγια, αλλά και το νόμισμα της καταθετικής και δανειστικής τους λειτουργίας. Επίσης, θα πρέπει να προσαρμόσουν κάποιες λειτουργίες τους σχετικά με: 1)την μετατροπή των αξιών, και την λογιστική τους απεικόνιση σε ευρώ, 2)την προσαρμογή των μηχανογραφικών τους συστημάτων ενσωματώνοντας όλες τις αναγκαίες τροποποιήσεις που αφορούν τις τιμές μετατροπής, πχ σταθερές ισοτιμίες των εθνικών νομισμάτων σε ευρώ, 3) την προσαρμογή των τιμολογίων, τιμοκαταλόγων και όλων των παραστατικών και εντύπων σε ευρώ, 4)την αλλαγή των ταμειακών μηχανών, 5)την μετατροπή των αυτόματων μηχανών πώλησης να δέχονται κέρματα σε ευρώ, 6)την ενημέρωση των πελατών, προμηθευτών και όλων των αντιπροσώπων τους για το ευρώ, 7)την προσαρμογή των συστημάτων Διοικητικής Πληροφόρησης, όπως προϋπολογισμού, 8)την αλλαγή των λειτουργικών συστημάτων, των βάσεων δεδομένων σε όλες τις εφαρμογές προμηθευτών, πελατών κλπ. Επιπλέον, οι νέες ευκαιρίες με την έλευση του ευρώ συνεπάγονται αλλαγές στις στρατηγικές κάθε επιχείρησης για εκμετάλλευση αυτών των ευκαιριών.

3.Πως και πότε θα πρέπει να προσαρμοστούν τα συστήματα διοικητικής πληροφόρησης και εσωτερικού ελέγχου των επιχειρήσεων.

Τα διάφορα συστήματα που χρησιμοποιούν οι managers, θα πρέπει να προσαρμοστούν σε ευρώ και σε δραχμές κατά την μεταβατική περίοδο για να γίνει δυνατή η παρακολούθηση τους στο στάδιο της πλήρους μετάβασης. Δηλαδή, θα πρέπει να αναπροσαρμόσουν τα λογισμικά τους που εξυπηρετούν λογιστικές εφαρμογές. Επίσης, οι επιχειρήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικό να προσαρμόσουν σε Ευρώ, διάφορα στοιχεία προηγούμενων ετών ώστε να μπορούν να συγκρίνουν τα οικονομικά μεγέθη. Για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις συγκεκριμένα, στους τομείς αναπροσαρμογής, προβλέπεται η υποστήριξη τους από τις μεγάλες επιχειρήσεις, όπως με τα πακέτα «μετάβασης στο Ευρώ» τα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί προηγουμένως από μεγάλες επιχειρήσεις.

4.Αλλαγές που απαιτούνται στην τιμολόγηση των προϊόντων-εμπορευμάτων. Πως θα πληρώνονται οι προμηθευτές.

Τα έντυπα κατά την μεταβατική περίοδο θα πρέπει να αλλάξουν μορφή εφόσον τα προϊόντα θα αποτιμούνται πλέον και σε ευρώ. Θα πρέπει δηλαδή, να προσαρμόσουν τα λογισμικά τους προγράμματα των εργασιών παραγγελιών και τιμολόγησης. Απαραίτητη ενέργεια επίσης, είναι και η έκδοση τιμοκαταλόγου και στα δύο νομίσματα για την εξόφληση από την μεριά των πελατών. Την ίδια δυνατότητα θα έχουν και οι προμηθευτές στην εξόφληση τιμολογίων.

5.Για ποιο λόγο θα πρέπει να προετοιμαστούν εγκαίρως οι Ελληνικές επιχειρήσεις για την μετάβαση στο ευρώ.

Η έγκαιρη οργάνωση της μετάβασης των επιχειρήσεων στο Ευρώ, προσφέρει τα παρακάτω πλεονεκτήματα:

- 1)Ο έγκαιρος προσδιορισμός των επιδράσεων σε ευρώ, θα διαθέτουν στρατηγικό πλεονέκτημα, με την έγκαιρη αξιοποίηση των ευκαιριών που θα παρουσιάζονται.
- 2)Το προσωπικό και τα συστήματα προσαρμόζονται γρηγορότερα με αποτέλεσμα αποφυγή λαθών.
- 3)Επίτευξη γρηγορότερης πρόσβασης σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και χαμηλού κόστους χρηματοδότηση.
- 4)Επίτευξη χαμηλότερου κόστους προσαρμογής λόγω του καλύτερου συντονισμού των ενεργειών.
- 5)Περιορισμός του κόστους χρήσης πολυνομισματικών συστημάτων.
- 6)Θα αποσβεστεί σε περισσότερες από μία χρήσεις το κόστος μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα.
- 7)Πλεονέκτημα στις ενέργειες για σωστό Marketing.

6.Οι παράμετροι που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στους τρόπους προσαρμογής των πληροφοριακών συστημάτων.

Ένα ιδιαίτερα σοβαρό ζήτημα κατά την μετάβαση στο Ευρώ, ίσως το πιο σοβαρό κατά πολλούς, είναι η προσαρμογή των ηλεκτρονικών υπολογιστών στις προδιαγραφές του ενιαίου νομίσματος. Οι επιπτώσεις του προβλήματος εξαρτώνται από: 1) αν οι εφαρμογές που περιέχονται στους υπολογιστές, αποτελούν εφαρμογές «τρίτων» ή αν έχουν αναπτυχθεί μέσα στην εταιρία. Το κόστος σε κάθε περίπτωση μετατροπής εξαρτάται ή μόνο από την επιχείρηση ή από αυτούς στους οποίους ανήκει η εφαρμογή. 2) Αν τα προγράμματα έχουν δυνατότητα λειτουργίας με διαφορετικά νομίσματα. 3) Την ηλικία του συστήματος ηλεκτρονικών υπολογιστών. Μπορούμε να πούμε ότι παρ' όλο που η μετατροπή των συστημάτων συνεπάγεται επιπλέον κόστος για την επιχείρηση, αποτελεί συγχρόνως και ευκαιρία αντικατάστασης αρχαιωμένων συστημάτων με πιο σύγχρονα και πιο πρακτικά.

2.3.4.ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΟΝΕ-ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΩΝ.

1.Ποια τα πλεονεκτήματα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και που θα ωφεληθούν οι επιχειρήσεις.

Οι επιχειρήσεις θα αποκομίσουν σημαντικά οφέλη στην είσοδο τους στην ΟΝΕ, σε πολλούς τομείς που αφορούν την ανάπτυξη τους και τις δραστηριότητες τους. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η εξάλειψη του κόστους ανταλλαγής των νομισμάτων και η μείωση του ασφάλιστρου για τον συναλλαγματικό κίνδυνο που περιέχεται στα επιτόκια κατά μισή ποσοτική μονάδα, θα προκαλέσει μακροπρόθεσμα μία σωρευτική αύξηση του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά 10% της αύξησης των επενδύσεων. Συνολικά, τα άμεσα αποτελέσματα της εισαγωγής του Ευρώ, αφορούν: 1) Τον περιορισμό της συναλλαγματικής αβεβαιότητας, 2) την μείωση του κόστους συναλλαγών, λόγω της εξάλειψης του κόστους μετατροπής των εθνικών νομισμάτων και της μείωσης των άλλων τραπεζικών προμηθειών, 3) την ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε σταθερό οικονομικό περιβάλλον, 4) την ταχύτητα, ασφάλεια και χαμηλό κόστος στην κίνηση κεφαλαίων, 5) την απλοποίηση των επιχειρηματικών συναλλαγών στα πλαίσια της εναρμόνισης των αγορών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 6) την βελτίωση των ορών χρηματοδότησης με τα χαμηλά επιτόκια του Ευρώ, 7) την διαφάνεια και άμεση συγκρισιμότητα των τιμών, γεγονός που επιτρέπει την πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές προϊόντων και πρώτων υλών, 8) την αύξηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας λόγω αύξησης τόσο του όγκου του διασυνοριακού εμπορίου όσο και του ανταγωνισμού, 9) την σταθερότητα των τιμών (χαμηλός πληθωρισμός), 10) την δημιουργία της ενιαίας αγοράς των περίπου 300 εκατομμυρίων καταναλωτών.

2.Πώς θα μπορέσουν οι Ελληνικές επιχειρήσεις να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες της Ενιαίας Ευρωπαϊκής αγοράς.

Η έγκαιρη και αποτελεσματική προσαρμογή των ελληνικών επιχειρήσεων είναι η προϋπόθεση για να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματα της εισαγωγής του ευρώ. Το ευρώ

δίνει την δυνατότητα στις ελληνικές επιχειρήσεις να είναι πιο ανταγωνιστικές απέναντι στις υπόλοιπες επιχειρήσεις στην ενοποιημένη αγορά. Υπάρχουν βέβαια κάποιες αλλαγές στις οποίες πρέπει να επέλθει μία επιχείρηση ώστε να έχει σωστή λειτουργία στο εξωτερικό της περιβάλλον, οι οποίες συγκεκριμένα αναφέρονται: 1)στην απόκτηση του κατάλληλου μεγέθους, ανάλογα και με τον κλάδο δραστηριοποίησης της, 2)στην βελτίωση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας, 3)στην εκμετάλλευση των νέων τεχνολογιών(π.χ. ηλεκτρονικό εμπόριο), 4)στον επαναπροσδιορισμό της λειτουργίας και δραστηριοποίησης τους (ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε τομείς με μεγαλύτερα περιθώρια ανάπτυξης και εκεί που διαθέτουν συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι άλλων επιχειρήσεων).

Γενικά, η εισαγωγή της Ελλάδας στο Ευρώ, θα πρέπει να θεωρηθεί σαν μία ευκαιρία για την αναθεώρηση της οργάνωσης των επιχειρήσεων, του εξοπλισμού, και των συστημάτων τους με σκοπό την βελτίωση των δυνατοτήτων τους σε ένα πιο διευρυμένο περιβάλλον από την Ελλάδα, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση.

3.Αν οι θετικές επιδράσεις της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης θα είναι ίδιες σε όλες τις χώρες με τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στο νέο περιβάλλον.

Το μέγεθος των αναμενόμενων θετικών αποτελεσμάτων από το ευρώ, θα εξαρτηθούν από την ικανότητα προσαρμογής των οικονομιών στις νέες αγορές αλλά και από την αποτελεσματική εθνική οικονομική πολιτική. Τα οφέλη δεν θα είναι τα ίδια για όλες τις χώρες, καθώς η κατανομή τους θα εξαρτηθεί από την οργάνωση και ευελιξία των αγορών αλλά και την δυνατότητα των επιχειρήσεων να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που ανοίγονται. Σημαντικός παράγοντας είναι επίσης ο ανταγωνισμός, καθώς όσες επιχειρήσεις δεν είναι ανταγωνιστικές αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να εξαφανιστούν από την αγορά λόγω χαμηλής παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας. Η τιμολόγηση επιπλέον, θα γίνεται πλέον με τρόπους που θα αντιπροσωπεύουν την πραγματική ζήτηση σύμφωνα με τιμές της ενιαίας αγοράς, χωρίς κρατικό παρεμβατισμό. Επομένως, οι επιπτώσεις από την εισαγωγή του ευρώ, θα διαφέρουν σημαντικά τόσο λόγω διαφορετικών κανόνων λειτουργίας των αγορών με παράγοντες όπως: νομοθεσία, φορολογία, διοικητικοί κανονισμοί, επιχορηγήσεις κλπ.), οι οποίοι μπορεί να αποτελέσουν τροχοπέδη στην εξέλιξη μιας πανευρωπαϊκής αγοράς. Όσο πιο γρήγορα εξομαλυνθούν αυτές οι διαφορές τόσο πιο γρήγορα τα θετικά αποτελέσματα του ενιαίου νομίσματος θα είναι ορατά σε κάθε χώρα.

4.Ποιές επιπτώσεις θα έχει η Οικονομική και Νομισματική Ένωση ειδικότερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Η ΟΝΕ θα συμμετάσχει θετικά στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις παρέχοντας τους εμπορική αλλά και χρηματοπιστωτική ευελιξία, με περισσότερο ανταγωνισμό προς τις μεγάλες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, θα υπάρξει βελτίωση στις επιχειρήσεις οι οποίες: ήταν περισσότερο εκτεθειμένες στους συναλλαγματικούς κινδύνους απέναντι στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, σε αυτές που δεν είχαν πρόσβαση σε όλες τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και επιβαρύνονταν με μεγαλύτερο χρηματοοικονομικό

κόστος, δεν είχαν δυνατότητα πρόσβασης σε νέες αγορές. Οι παράγοντες οι οποίοι βελτιώνουν την κατάσταση στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, είναι τα χαμηλά επιτόκια, ο περιορισμένος συναλλαγματικός κίνδυνος, και το νέο πιο ευνοϊκό γι' αυτές θεσμικό φορολογικό περιβάλλον. Οι παράγοντες αυτοί, θα συντελέσουν επίσης στο να αυξηθεί ο κύκλος εργασιών για τις ΜΜΕ, γεγονός που τους επιτρέπει την εξαγωγή σε άλλες χώρες τις Ε.Ε. Απ' την άλλη βέβαια, οι ΜΜΕ θα αντιμετωπιστούν με μεγαλύτερη σκληρότητα λόγω του ανταγωνισμού, γεγονός που τους δημιουργεί την ανάγκη υποστήριξης τόσο από μεγαλύτερες επιχειρήσεις, όσο και από τράπεζες, επιχειρηματικούς φορείς και οργανώσεις, για την υποστήριξη στην οργάνωση, τεχνογνωσία, για να συνεχιστεί η βιωσιμότητα τους. Η υποστήριξη πρέπει να γίνει στα εξής: στην πρόσβαση τους στα κοινοτικά προγράμματα, στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και εκπαίδευσης προσωπικού, στην εκμετάλλευση νέων επενδυτικών δυνατοτήτων, στην πρόσβαση σε ανεπτυγμένες αγορές χρήματος και κεφαλαίου, στην υποστήριξη στην εξεύρεση νέων προμηθευτών και πελατών για την διείσδυση σε Ευρωπαϊκές αγορές, και στην συνεργασία και συγχώνευση μεταξύ των επιχειρήσεων. Στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντική η ανάπτυξη τους διότι όπως λέγεται αποτελούν την «ραχοκοκαλιά» της ελληνικής οικονομίας και η ανάπτυξη τους συνεπάγεται την ανάπτυξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή οικονομία.

5. Ποιά προβλήματα δημιουργεί στις επιχειρήσεις το γεγονός πως η Ελλάδα δεν συμμετέχει από την αρχή στην ζώνη του ευρώ.

Τα πλεονεκτήματα της ένταξης στην ζώνη του ευρώ, θα έρθουν πολύ νωρίτερα για τους υπόλοιπους ευρωπαίους ανταγωνιστές, απ' ότι για την Ελλάδα. Θα έχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι της Ελλάδας, στο κόστος των χρησιμοποιούμενων γι' αυτούς κεφάλαιο, της εξάλειψης συναλλαγματικού κινδύνου στις ευρωπαϊκές συναλλαγές. Οι Ελληνικές επιχειρήσεις επιπλέον, είναι ήδη σε μειονεκτική θέση έναντι των Ευρωπαίων, λόγω των υψηλών πραγματικών επιτοκίων και την συναλλαγματική πολιτική της δραχμής, που δεν τους επιτρέπει χρηματοδότηση με καλούς όρους. Θα πρέπει επομένως να γίνει προσπάθεια από τις Ελληνικές επιχειρήσεις ώστε να αποτραπεί αυτό το πλεονέκτημα που έχουν οι Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, για να επωφεληθούν σύντομα και οι εκείνες από τα οφέλη του ευρώ στην επιχειρηματική τους δράση και σε θέματα χρηματοδότησης.

2.3.5.ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΝΕ ΣΕ ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Τι επιπτώσεις θα έχει το Ευρώ στην ναυτιλία-ποιες είναι οι απαραίτητες ενέργειες προσαρμογής.

Η ελληνική ναυτιλία έχει ιδιαίτερη βαρύτητα στην ελληνική οικονομία, δεδομένου ότι ο υπό ελληνική σημαία στόλος αντιπροσωπεύει το μισό του στόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι συναλλαγές στον τομέα της ναυτιλίας πραγματοποιούνται σε δολάρια, επομένως οι επιπτώσεις από την εισαγωγή του ευρώ είναι κυρίως στην συναλλαγματική

ισοτιμία του ευρώ έναντι του δολαρίου. Παρ' όλα αυτά, δεν θα ωφεληθούν το ίδιο όλες οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις από την εισαγωγή στο ευρώ. Οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται κυρίως στον ευρωπαϊκό χώρο, σε τομείς όπως π.χ. κρουαζιέρες και σκάφη αναψυχής θα επωφεληθούν άμεσα από την ΟΝΕ λόγω της αύξησης του διασυνοριακού εμπορίου και του τουρισμού. Συγκεκριμένα, οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις οι οποίες συναλλάσσονται με τις χώρες της ζώνης του ευρώ, θα ωφεληθούν στους εξής τομείς: 1) απλοποίηση και βελτίωση του θεσμικού πλαισίου στην μεταφορά εμπορευμάτων, ανθρώπων και κεφαλαίου, 2) η εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου, 3) η βελτίωση των ορών χρηματοδότησης, 4) η ταχύτερη και με χαμηλότερο κόστος πραγματοποίηση των διασυνοριακών συναλλαγών. Τα θετικά είναι αρκετά για τις επιχειρήσεις, αλλά θα πρέπει όμως και αυτές από την πλευρά τους να προσαρμόσουν την λειτουργία τους σε τομείς όπως μετατροπή των λογιστικών τους συστημάτων, των μηχανογραφικών τους εντύπων, και στην εκπαίδευση του προσωπικού. Ο κλάδος της ναυτιλίας θα αντιμετωπίσει χαμηλότερους κινδύνους σχετικά με άλλους κλάδους κατά την εισαγωγή στο ευρώ, οι οποίοι εντοπίζονται κυρίως στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

2.Επιπτώσεις του Ευρώ στην αγορά ακινήτων.

Το νέο μακροοικονομικό περιβάλλον, μέσω του ευρώ, θα χαρακτηρίζεται από οικονομική σταθερότητα, χαμηλό επίπεδο πληθωρισμού και επιτοκίων, κάτι που αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά και την κτηματαγορά. Το νέο περιβάλλον, θα οδηγήσει βραχυπρόθεσμα, στην ανάπτυξη της αγοράς ακινήτων, ειδικά στις χώρες τις Ν. Ευρώπης όπως είναι η Ελλάδα. Οι παράγοντες που ενισχύουν αυτήν την άποψη είναι οι εξής: 1) Η μείωση των επιτοκίων στις τραπεζικές καταθέσεις, στις αποδόσεις ομολόγων και γενικά στις αποδόσεις των κινητών αξιών, θα ωθήσει τους επενδυτές να τοποθετήσουν τα κεφάλαια τους σε αγορές πιο αποδοτικές όπως η αγορά ακινήτων, 2) Οι επενδυτές πλέον θα αγνοούν τις συναλλαγματικές ισοτιμίες ως προς τις επενδύσεις τους, και θα δρουν με κριτήριο τα πραγματικά χαρακτηριστικά και τις προοπτικές πόλεων και περιφερειών, 3) Θα υπάρξει αύξηση των διασυνοριακών επενδυτικών δραστηριοτήτων αντανάκλωντας την εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου και τις αυξημένες ροές χρήματος και κεφαλαίου, 4) Ο χαμηλός πληθωρισμός σε συνδυασμό με την ταχύτερη απαξίωση των κτιρίων και τον μικρότερο χρόνο του επενδυτικού προϊόντος θα οδηγήσουν σε θετικές αποδόσεις ακινήτων, 5) Η αύξηση του ανταγωνισμού θα επηρεάσει καθοδικά τις τιμές των ενοικίων και τις τιμές των ακινήτων, 6) Υπάρχει η πεποίθηση πως η ευρωπαϊκή αγορά από την έλευση της ΟΝΕ θα θεωρείται ως μία εγχώρια αγορά, χωρίς εθνικά σύνορα. Γενικότερα, να προσθέσουμε πως το ενιαίο νόμισμα παρ' όλο που θα μειώσει τις διαφορές στην αγορά ακινήτων μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν θα τις εξαλείψει όμως εντελώς καθώς αυτές οι διαφορές επηρεάζονται και από παράγοντες όπως το θεσμικό και φορολογικό πλαίσιο, τα χαρακτηριστικά της κάθε εθνικής αγοράς, το νομικό πλαίσιο και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των κτιρίων.

3.Ποιές οι επιπτώσεις του Ευρώ στις Τουριστικές Επιχειρήσεις.

Ο τουριστικός τομέας είναι ο τομέας που μπορεί να ωφεληθεί περισσότερο απ' όλους τους τομείς με την εισαγωγή στο ευρώ, αρκεί να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που θα παρουσιαστούν στις Ελληνικές τουριστικές επιχειρήσεις. Η εισαγωγή στην ΟΝΕ, συνεπάγεται εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου, μείωση του χρηματοοικονομικού κόστους και του κόστους των διασυνοριακών συναλλαγών αλλά και διαφάνεια τιμών της ζώνης του Ευρώ, παράγοντες οι οποίοι θα τονώσουν το ενδοευρωπαϊκό εμπόριο και τις διασυνοριακές επενδύσεις οι οποίες με την σειρά τους θα αυξήσουν τις μετακινήσεις σε επαγγελματικά ταξίδια, θα μειώσει το κόστος των ταξιδιών και θα διευκολύνει την μετακίνηση των τουριστών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι τουρίστες δεν θα επιβαρύνονται πλέον, με κόστος συναλλάγματος ή με τις διαφορές κατά τις μετατροπές των εθνικών νομισμάτων. Επιπλέον θα εκλείψει ο συναλλαγματικός κίνδυνος, γεγονός που σημαίνει μείωση περίπου 4 δις Ευρώ περίπου ανά έτος, κόστους κάλυψης κινδύνου. Επίσης θα υπάρξει μείωση του κόστους αλλά και της πολυπλοκότητας διαχείρισης πολλών νομισμάτων από τους τουρίστες που έρχονται στην Ευρώπη. Πολύ σημαντικό θετικό στοιχείο για την λειτουργία των ξενοδοχείων και γενικά των τουριστικών επιχειρήσεων, είναι ο χαμηλός πληθωρισμός και τα επιτόκια δανεισμού, τα οποία συνεπάγονται χαμηλότερο κόστος επενδύσεων και λειτουργίας για τις τουριστικές επιχειρήσεις και μείωση των πιθανοτήτων για χρεοκοπία. Για την Ελλάδα συγκεκριμένα, σύμφωνα με μελέτες του Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων, υπολογίζεται πως ο αριθμός των επισκεπτών της Ελλάδας έναντι άλλων χωρών της Ε.Ε. αναμένεται να αυξάνεται ετησίως με ποσοστό 5-6% με αποτέλεσμα σε μία 10ετία ο αριθμός των τουριστών μόνο από τις χώρες της Ε.Ε. να ανέλθει σε 14,5 εκατομμύρια περίπου, με σύνολο ξένων επισκεπτών στην χώρα μας (από όλο τον κόσμο) να υπολογίζεται για το 1999 στα 13 εκατομμύρια περίπου. Να προστεθεί πως οι τιμές πλέον στον τουριστικό τομέα, θα βασίζονται σε πραγματικά δεδομένα προσφοράς και ζήτησης, χωρίς συναλλαγματική πολιτική από κάθε κράτος το οποίο σημαίνει μεγαλύτερο ανταγωνισμό. Οι διαφορές στα τουριστικά πακέτα θα υπάρχουν μόνο στην ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών, ή και στα μεταφορικά έξοδα. Ένα άλλο στοιχείο που θα ευνοηθεί, είναι οι συγχωνεύσεις, συνεργασίες ή αλυσίδες τουριστικών επιχειρήσεων, κάτι το οποίο θα έχει ως αποτέλεσμα την μείωση του κόστους λειτουργίας από τις επιχειρήσεις, με τελικό αποτέλεσμα την μείωση των τιμών για καταναλωτές και την ενίσχυση της ζήτησης τουριστικών υπηρεσιών.

6. Ποιές οι επιπτώσεις στον ασφαλιστικό τομέα.

Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις επηρεάζονται από την λειτουργία του γενικότερου χρηματοπιστωτικού συστήματος διότι λειτουργούν ως χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, άρα η ΟΝΕ θα έχει γι' αυτές σημαντική επίδραση τόσο στην λειτουργία του όσο και στην προσαρμογή του στο ενιαίο νόμισμα. Οι ευκαιρίες που θα δημιουργηθούν πλέον στις ελληνικές ασφαλιστικές επιχειρήσεις, είναι μεγάλες με σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης γι' αυτές, όπως και μεγάλος είναι ο κίνδυνος για εκτοπισμό από την αγορά στις επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν το μέγεθος, την οργάνωση και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων του εξωτερικού. Το κυριότερο χαρακτηριστικό της ασφαλιστικής αγοράς θα είναι η ένταση του ανταγωνισμού, όχι μόνο από επιχειρήσεις του ίδιου

κλάδου, αλλά και από άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς όπως τράπεζες. Αυτό οφείλεται κυρίως στην ανάγκη των καταναλωτών για την αγορά ενός συνολικού πακέτου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, δηλαδή συνδυασμό ασφαλιστικών προϊόντων με άλλα χρηματοοικονομικά προϊόντα. Επίσης, και σε αυτόν τον κλάδο λόγω των παραπάνω, θα υπάρξουν συνεργασίες και συγχωνεύσεις με μεγάλες εταιρίες του εξωτερικού, στην καταπολέμηση του οξυμένου πλέον ανταγωνισμού αλλά και στην εκμετάλλευση πλεονεκτημάτων του ενιαίου νομίσματος, όπως: 1)Την οικονομική ανάπτυξη η οποία αυξάνει την ασφαλιστική παραγωγή, 2)Την πτώση των επιτοκίων η οποία μειώνει το χρηματοοικονομικό κόστος, 3)Την ευκολότερη πρόσβαση σε ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές αγορές χρήματος και κεφαλαίου, 4)Την μείωση του κόστους συναλλαγών σε συνάλλαγμα.

2.3.6.Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΙΣΜΑ- ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

1.Ποιά θεωρείται η μεγαλύτερη δυσκολία της αλλαγής του εθνικού νομίσματος μιας χώρας.

Η εισαγωγή του νέου νομίσματος σε μία χώρα, έχει επιπτώσεις σε όλους τους τομείς των οικονομικών δραστηριοτήτων και καταναλωτικών συνηθειών των πολιτών της. Η μεγαλύτερη δυσκολία της νομισματικής ένωσης συνδέεται με το γεγονός πως το εθνικό νόμισμα για έναν λαό εκτός από το μέσο συναλλαγών, εκφράζει και τις πολιτισμικές του αξίες αλλά αποτελεί και έναν κοινωνικό δεσμό μεταξύ των πολιτών ή και μεταξύ των πολιτών με το κράτος. Μάλιστα ορισμένες χώρες αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες στην αλλαγή του εθνικού τους νομίσματος για το λόγο ότι είναι ιδιαίτερα συνδεδεμένες με αυτό.

2. Σε ποια σημεία θα πρέπει να επικεντρωθεί η προετοιμασία του συναλλασσόμενου κοινού και ποιες δυσκολίες θα αντιμετωπίσει κατά την προσαρμογή του στο Ευρώ.

Στη προετοιμασία για το Ευρώ, διάφοροι ειδικοί όπως οικονομολόγοι, νομικοί, ψυχολόγοι, οι οποίοι μελέτησαν τις επιπτώσεις του ευρώ στην κοινωνία, διέκριναν δυσκολίες σε τρία κυρίως σημεία:

α)Την οικοδόμηση εμπιστοσύνης για το νέο νόμισμα

Η αποδοχή του νέου νομίσματος από το κοινό, και η δημιουργία από όλους τους δημόσιους φορείς ενός κλίματος εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας στις συναλλαγές, συμβάλει στην ομαλή και χωρίς προβλήματα καθιέρωση του Ευρώ σαν μέσο συναλλαγών.

β)Την εκπαίδευση της μνήμης των καταναλωτών στο νέο σύστημα τιμών των καθημερινών αγαθών, εισπράξεων και πληρωμών.

Η εισαγωγή στο ευρώ θα προκαλέσει αναστάτωση στους καταναλωτές, λόγω των νέων αξιών που θα δημιουργηθούν (λόγω των διαιρέσεων στις τιμές), με μία πιθανή εντύπωση από την πλευρά τους πως μειώθηκαν οι τιμές των προϊόντων, κάτι που μπορεί να προκαλέσει υπερκατανάλωση ή αντίθετα αίσθηση μείωσης των μισθών, δηλαδή του εισοδήματος του. Πρόβλημα ίσως δημιουργήσουν και οι υπολογισμοί μετατροπής για την μετάβαση από ένα ποσό εθνικού νομίσματος στο άλλο σε ευρώ και αντίστροφα.

γ) Την εξοικείωση του κοινού με μία νέα κλίμακα αξιών.

Το συναλλασσόμενο κοινό θα πρέπει να συνηθίσει σε ένα νέο αριθμό χαρτονομισμάτων και κερμάτων στην τσέπη του, με μία νέα, διαφορετική κλίμακα αξιών από αυτήν που είχε συνηθίσει τόσα χρόνια. Π.χ. στην Ιταλία δεν υπάρχουν καθόλου λεπτά, έτσι οι Ιταλοί πλέον να πρέπει να συνηθίσουν σε κέρματα με μεγάλη ονομαστική αξία.

3. Πως έχει οργανωθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο το έργο της ενημέρωσης του κοινού κάθε χώρας που συμμετέχει στην ζώνη του Ευρώ.

Ο στόχος της ενημέρωσης του κοινού, επιδιώκεται με τρεις βασικούς άξονες:

α) Στην δημιουργία Εθνικών Προγραμμάτων Επικοινωνιακής Πολιτικής και Τοπικών Κέντρων Παρακολούθησης της μετάβασης στο Ευρώ, που στόχο έχουν την ενημέρωση για το ευρώ σε μικροδιαφορές στην κατανάλωση, δηλαδή σε τοπικό επίπεδο. Επίσης, συντονίζουν τις συνεργασίες μεταξύ των φορέων του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, για ακόμα καλύτερο αποτέλεσμα στην επικοινωνία με τους πολίτες.

β) Στην εφαρμογή εθνικών σχεδίων επικοινωνίας και ενημέρωσης για τις επιπτώσεις του Ευρώ, σε όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας, με μέσα όπως τηλεοπτικές παρουσιάσεις, την μαζική διανομή φυλλαδίων, τηλεφωνικών γραμμών κλπ.

γ) Στην επισήμανση των πλεονεκτημάτων και των ευκαιριών από την εισαγωγή του Ευρώ.

4. Ο απλός πολίτης ως καταναλωτής, σε τι θα ωφεληθεί από την εισαγωγή της χώρας του στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Τα σπουδαιότερα πλεονεκτήματα, για το ευρύ κοινό από την εισαγωγή στο Ευρώ, σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι τα εξής:

α) Η μείωση του κόστους δανεισμού λόγω της πτώσης των επιτοκίων, και μέσω της πτώσης του πληθωρισμού και των σταθερών τιμών η άνοδος της αγοραστικής δύναμης του καταναλωτή.

β) Η δυνατότητα άμεσης συγκρισιμότητας τιμών και μισθών στις διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την έκφραση τους πλέον σε ευρώ. Αυτό θα οδηγήσει σε αύξηση του ανταγωνισμού και επομένως σε μείωση των τιμών, αλλά και μεγάλων αποκλίσεων στις τιμές παρόμοιων προϊόντων, οι οποίες θα δικαιολογούνται μόνο από

την διαφορετική αγοραστική δύναμη των χωρών της Ε.Ε. Όλα τα παραπάνω θα λειτουργήσουν θετικά στους καταναλωτές.

γ) Η εξάλειψη του κόστους μετατροπής συναλλάγματος στις συναλλαγές μεταξύ των χωρών της Ε.Ε., αφού πλέον διατηρούνται οριστικά οι ισοτιμίες σε σχέση με το Ευρώ.

δ) Το χαμηλότερο κόστος ταξιδιών και μεταφοράς κεφαλαίων σε άλλες χώρες, κάτι το οποίο φέρνει την ενιαία αγορά κοντά στην ολοκλήρωσή της.

5. Ποιά επιμέρους προβλήματα αναμένονται κατά την πρώτη περίοδο χρησιμοποίησης του Ευρώ από όλους τους πολίτες της χώρας.

α) Η προσωρινή απώλεια της αίσθησης των τιμών και των μισθών λόγω της νέας κλίμακας αξιών.

β) Η δυσκολία των ατόμων με ειδικές ανάγκες (π.χ. τυφλοί), και των ηλικιωμένων να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα, με τους υπολογισμούς και τις πολλές υποδιαιρέσεις.

6. Τι θα πρέπει να κάνουν οι πολίτες ώστε να χρησιμοποιούν το Ευρώ όπως χρησιμοποιούσαν τις Δραχμές.

Στην αντικατάσταση των Δραχμών από το Ευρώ, οι πολίτες θα πρέπει να συνηθίσουν στις νέες αξίες ως εξής:

α) Στην εξοικείωση με το ευρώ, ως μονάδα πληρωμών, τιμών και εισοδήματος.

β) Στην ανάπτυξη της αγοραστικής συνείδησης και ικανότητας σύγκρισης βάσει του ευρώ.

γ) Στην μετατροπή με ευκολία της δραχμής σε ευρώ και αντίστροφα.

δ) Στην εκμετάλλευση των ευκαιριών από την είσοδο στην ενιαία αγορά.

ε) Στην εξοικείωση από την παροχή υπηρεσιών σε ευρώ και στην εκμετάλλευση του οφέλους από αυτές τις υπηρεσίες.

2.3.7. ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΥ ΚΟΙΝΟ

1. Τι προβλέπεται σχετικά με την διπλή αναγραφή των τιμών.

Κάθε επιχείρηση αναλαμβάνει τις εξής δεσμεύσεις σχετικά με την διπλή αναγραφή των τιμών:

Α) Να χρησιμοποιεί τις τιμές μετατροπής χωρίς αλλοιώσεις για τους υπολογισμούς της ισότιμης αξίας στην αναγραφή τιμών.

Β) Να εφαρμόζει επακριβώς, όλους τους κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης.

Γ) Να χρησιμοποιεί την διπλή αναγραφή των τιμών στα προϊόντα ή στις υπηρεσίες που παρέχει.

Δ) Να ενημερώνει τον καταναλωτή σχετικά με την χρήση του Ευρώ.

2. Τι θα αλλάξει στους όρους χρηματοδότησης των επιχειρήσεων.

Τα πλεονεκτήματα στους όρους χρηματοδότησης των επιχειρήσεων από την εισαγωγή στο Ευρώ, είναι ως αποτέλεσμα του ανταγωνισμού και των χαμηλών επιτοκίων, κυρίως η μείωση του χρηματοοικονομικού κόστους και των άλλων επιβαρύνσεων στις τραπεζικές συναλλαγές, καθώς και η μεγαλύτερη εμπιστοσύνη προς τις επιχειρήσεις από την μεριά των τραπεζών. Επίσης, οι ελληνικές επιχειρήσεις θα μπορούν να πάρουν τα απαραίτητα για αυτές κεφάλαια με πιο ανταγωνιστικούς γι' αυτές όρους, λόγω της μείωσης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων τα οποία θα ευνοήσουν τον ιδιωτικό τομέα. Ν πούμε επίσης, πως οι ελληνικές επιχειρήσεις θα μπορούν να αντλούν πλέον κεφάλαια και με διαφορετικούς τρόπους όπως: α) των ιδιωτικών τοποθετήσεων υψηλού κινδύνου (venture capital) από εταιρείες κεφαλαίων επιχειρηματικής συμμετοχής, β) της έκδοσης ομολογιακών δανείων, αρκεί αυτό να συνεπάγεται την μείωση των φορολογικών επιβαρύνσεων κάτι που αποτελεί εμπόδιο στην Ελλάδα για την έκδοση τους, γ) του χρηματιστηρίου, με ευκολότερη πρόσβαση σε αυτό απ' ότι παλαιότερα με την βελτίωση του θεσμικού πλαισίου για την εισαγωγή των εταιρειών στο ΧΑΑ, την λειτουργία της Νέας Αγοράς η οποία απευθύνεται κυρίως στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και στην αυξημένη ρευστότητα για τις ΜΜΕ στην άντληση κεφαλαίων.

3. Απο πότε είναι καλύτερος ο δανεισμός σε Ευρώ και τι κινδύνους αναλαμβάνει κάποιος.

Τα δάνεια τα οποία χορηγούνται σε Ευρώ, περιέχουν συναλλαγματικό κίνδυνο γιατί αποτελούν χρηματοδοτήσεις σε συνάλλαγμα, κάτι το οποίο ισχύει από την αρχή του 1999 μέχρι το τέλος του 2000. Κατά το 2001 όμως, οι επιχειρήσεις μπορούν να ανοίγουν λογαριασμούς σε Ευρώ και να έχουν επενδύσεις χωρίς συναλλαγματικό κίνδυνο, διότι έχει εξαφανιστεί αυτό που δημιουργεί τον κίνδυνο, δηλαδή έχει σταθεροποιηθεί η ισοτιμία Ευρώ/Δραχμή.

4. Τι θα συμβεί με τις συμβάσεις δανείων με σταθερό επιτόκιο.

Από την 1^η Ιανουαρίου του 2002, όλο οι λογαριασμοί θα πρέπει να είναι σε Ευρώ, οι τόκοι των δανείων και τα επιτόκια επίσης θα πρέπει να εκφράζονται σε Ευρώ. Τα δάνεια όμως με σταθερό επιτόκιο όπου ο συμβατικός όρος λήγει μετά το 2002, με το επιτόκιο που έχει συμφωνηθεί να είναι υποχρεωτικό για τον δανειολήπτη έστω και αν τα επιτόκια της αγοράς μειωθούν σημαντικά. Δηλαδή ο δανειζόμενος είναι δεσμευμένος σε όλη την συμβατική διάρκεια του επιτοκίου, στα υψηλότερα επιτόκια της Δραχμής, ενώ τα επιτόκια της αγοράς και η αποπληρωμή του δανείου εκφράζονται πλέον σε Ευρώ. Γι' αυτό πλέον υπάρχει το ενδεχόμενο, είτε να δώσουν στους πελάτες τους την δυνατότητα να αγοράσουν το σταθερό επιτόκιο με ένα άλλο κυμαινόμενο σε Ευρώ, είτε να μετατρέψουν

το δάνειο τους κατ' ευθείαν σε κυμαινόμενο επιτόκιο έναντι επιβάρυνσης. Οι επιλογές αυτές υπάρχουν από τις τράπεζες για την αποφυγή προβλημάτων.

5. Τα μέτρα που θα ληφθούν κατά την μετάβαση στο Ευρώ για την προστασία των καταναλωτών.

Τα μέτρα που πρόκειται να θεσπιστούν κατά την μετάβαση στο Ευρώ είναι:

Α) Οποιαδήποτε μετατροπή σε Ευρώ, πρέπει να γίνεται με τις σταθερές τιμές μετατροπής χωρίς παραλήψεις δεκαδικών ψηφίων.

Β) Οι στρογγυλοποιήσεις για λόγους αποφυγής κερδοσκοπίας, γίνονται μόνο με συγκεκριμένους κανόνες.

Γ) Η αρχή της συνέχεια των συμβάσεων.

Δ) Η διπλή αναγραφή τιμών για την εξοικείωση του κοινού με τις νέες αξίες.

Ε) Η διαφάνεια των τιμών, με την εξασφάλιση της με συστάσεις.

Στ) Οι συστάσεις για τις τραπεζικές προμήθειες των μετατροπών σε Ευρώ.

6. Οι επιπτώσεις του Ευρώ στους μισθούς και στις συντάξεις.

Μέχρι την 1^η Ιανουαρίου του 2002 οι μισθοί και οι συντάξεις θα είναι σε δραχμές, υπάρχει όμως η δυνατότητα κατόπιν συμφωνίας με τον εργοδότη, να εκφράζονται και να καταβάλλονται σε ευρώ. Από την 1^η Ιανουαρίου του 2002 όλες οι συμβάσεις και οι μισθοί θα καταβάλλονται και θα εκφράζονται υποχρεωτικά μόνο σε Ευρώ. Παρ' όλες τις διαφορές που θα επιφέρει το Ευρώ στις αναγραφές των τιμών, οι ανισότητες στους μισθούς θα παραμείνουν οι ίδιες. Βέβαια σύμφωνα με εκτιμήσεις οι διαφορές αυτές θα μικρύνουν σταδιακά λόγω της αύξησης της παραγωγής λόγω της αύξησης του αριθμού των αγορών.

7. Τα έξοδα τα οποία θα επιβαρυνθεί ο καταναλωτής κατά τις τραπεζικές χρεώσεις.

Για τις μετατροπές στα έξοδα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει ένα πρότυπο το οποίο πρέπει να ακολουθούν οι τράπεζες κατά την διάρκεια της μεταβατικής και τελικής περιόδου, το οποίο έχει ως εξής:

Α) Την δωρεάν μετατροπή των υφιστάμενων λογαριασμών στα εθνικά νομίσματα σε ευρώ στο τέλος της μεταβατικής περιόδου.

Β) Την μετατροπή χωρίς έξοδα συνήθων ποσών τραπεζογραμματίων και κερμάτων εθνικού νομίσματος σε τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε ευρώ κατά την τελική περίοδο.

Γ) Την τήρηση συγκεκριμένων κανόνων διαφάνειας στις μετατροπές.

Δ) Την ίση μεταχείριση στις χρεώσεις, είτε αυτές είναι σε Ευρώ είτε αντιστρόφως.

8.Τι θα γίνει με τις μετατροπές σε Ευρώ των τραπεζικών λογαριασμών που είναι σε εθνικό νόμισμα.

Μέχρι το 2002 οι τράπεζες ανοίγουν λογαριασμούς σε εθνικό νόμισμα της κάθε χώρας, οι αποταμιευτές όμως έχουν το δικαίωμα από το 1999 να μετατρέπουν τους λογαριασμούς τους σε Ευρώ ή να ανοίγουν λογαριασμούς κατευθείαν σε Ευρώ. Οι λόγοι που πάρθηκε η συγκεκριμένη απόφαση είναι: α)τα εθνικά νομίσματα αποτελούν υποδιαιρέσεις του ευρώ άρα δεν υπάρχει συναλλαγματικός κίνδυνος, β)οι μετατροπές των νομισμάτων γίνονται σύμφωνα με τις σταθερές ισοτιμίες και επομένως δεν επιβαρύνονται με *cart* μετατροπής, γ)δεν υπάρχει συναλλαγματικός κίνδυνος πλέον, δ)τα επιτόκια των λογαριασμών σε οποιοδήποτε από τα εθνικά νομίσματα και στο ευρώ, είναι τα ίδια, ε)την 31/12/2001 οι υφιστάμενοι λογαριασμοί σε εθνικά νομίσματα της ζώνης του ευρώ θα μετατρέπονται υποχρεωτικά σε ευρώ.

9.Από πότε θα μπορεί κάποιος να εκδίδει ή να καταθέτει επιταγές σε Ευρώ και αν είναι απαραίτητο να έχει λογαριασμό σε Ευρώ.

Η έκδοση ή η κατάθεση σε Ευρώ μπορεί να γίνει από την 1/1/1999 αρκεί ο εις διαταγήν να αποδέχεται την έκδοση της επιταγής στο νόμισμα αυτό. Οι επιταγές είναι δυνατόν να εκδίδονται σε διαφορετικό νόμισμα από αυτό του λογαριασμού, δηλαδή σε ένα από τα 11 της Ε.Ε.. Επίσης γίνονται και μετατροπές σε άλλο νόμισμα χωρίς έξοδα και σύμφωνα με τις σταθερές ισοτιμίες. Αυτό δεν ισχύει για την δραχμή, μέχρι και το 2001 όπου θα ενταχθεί στην ζώνη του Ευρώ, μέχρι τότε ισχύει σαν ξένο συνάλλαγμα στις μετατροπές σε επιταγές. Από την 1/1/2002 δεν θα εκδίδονται πλέον επιταγές σε άλλο νόμισμα πλην του Ευρώ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- The Pros and Cons of European Monetary Union (David Currie, 1997)
- Ευρώ, (Σταμπόγλης Διονύσιος, εκδόσεις Λιβάνη, 2001)
- Νέες Προκλήσεις της Οικονομικής Πολιτικής Στην Εποχή του Ευρώ, (Μουρμούρας Ιωάννης, εκδόσεις Σταμούλη, 2007)
- Η Επιχείρηση στην Ενιαία Αγορά και το Ευρώ, (Φαρσαρώτας-Καλαμούρας, 2001)
- Οικονομική Περιβάλλοντος και Περιφερειακής Ανάπτυξης (σημειώσεις, Φραγκίσκος Ξυρουχάκης, Ηράκλειο, 2007)
- Το Ευρώ-Ερωτήσεις Και Απαντήσεις (ειδική έκδοση, Δημήτρης Κουσέλας-Αριστοτέλης Λάσκας, Αθήνα 1997)
- Βήματα Στην Ανάπτυξη (ειδική έκδοση για το Ευρώ του επιμελητηρίου Ηρακλείου, Ηράκλειο, Νοέμβριος 2000)
- Ευρώ και Ευρωπαϊκή Πολιτική Ολοκλήρωση, (Τσακαλογιάννης Πάνος, εκδόσεις Σταμούλη, 2000)
- Η Εποχή του Ευρώ και η Ελλάδα, (Δούκας Πέτρος, εκδόσεις Σιδέρης, 1999)
- ΟΝΕυρώ, (Δεσπότης Γεώργιος, εκδόσεις ΡΙΜ, 2001)
- Ευρωπαϊκή Ενοποίηση (Νίκος Σαρρής, εκδόσεις ΕΛΛΗΝ, 1999)
- Οι Προοπτικές Ανάπτυξης των Λιγότερο Ανπτυγμένων Περιοχών της Ευρώπης (έκδοση του ΤΕΙ Ηπείρου, 2001)
- ΟΝΕ-Τα Υπέρ και τα Κατά (Εμμανουήλ Στειακάκης, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2005)
- Κοινή Αγορά και Άνιση Ανάπτυξη (Κωστής Βαϊτσος-Dudley Seers, εκδόσεις Παπαζήση, 1991)
- Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα και η Πράσινη Δραχμή (Ξενοφών Ν. Βεργίνης, έκδοση του ΤΕΙ Κρήτης, Αθήνα 1985)
- Ευρωπαϊκή Διακυβερνητική και Ευρωπαϊκή Περιφέρεια (Παναγιώτης Γρηγορίου-Αντώνης Μεταξάς, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2006)
- Είκοσι Χρόνια από την Ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Απολογισμός και Προοπτικές (Ένωση Νέων Επιστημόνων Ευρωπαϊκών Σπουδών, εκδόσεις Σάκκουλα 2002)

Ελλάδα-Παρευξείνιες Χώρες: Εξέλιξη των Οικονομικών και Εμπορικών Σχέσεων
(έκδοση του υπουργείου εθνικής οικονομίας, Αθήνα, Μάρτιος 2000)

Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική (Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, εκδόσεις Κριτική
Επιστημονική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 1993)

Οικονομικές Επιδόσεις και Προοπτικές της Ελλάδος (Ralph C. Bryand, Νικόλαος Χ.
Γκαργκάνας, Γεώργιος Σ. Τάβλας, έκδοση της Τράπεζας της Ελλάδος, 2002)

ΜΕΡΟΣ 3^ο :ΤΙ ΣΥΝΕΒΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ-ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ.

3.1.ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΟΝΤΩΣ Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΑΝ ΜΙΑ ΑΡΙΣΤΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ;ΤΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΧΕΙ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ;

Για την επιτυχία μιας νομισματικής ένωσης, απαιτούνται κάποια κριτήρια τα οποία συνδέονται άμεσα με την επίτευξη του στόχου σύγκλισης των κρατών-μελών, δηλαδή στην σμίκρυνση των διαφορών τους στα οικονομικά μεγέθη. Ο συγκεκριμένος στόχος προσδιορίζεται με τέσσερις παράγοντες, οι οποίοι είναι: πληθωρισμός, δημοσιονομική σταθερότητα, επιτόκια και συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Ο πληθωρισμός, είναι ίσως το βασικότερο κριτήριο καθώς και τας άλλα κριτήρια συνδέονται εν μέρει μαζί του. Αν ας πούμε υπάρξουν ίδια επίπεδα πληθωρισμού σε δύο κράτη, τότε υπάρχει σταθεροποίηση μεταξύ τους και στους άλλους τρεις παράγοντες. Ο συγκεκριμένος παράγοντας είναι τόσο σημαντικός για τα κράτη, έτσι ώστε να μπορεί να επηρεάζεται και ο ίδιος από τα άλλα κριτήρια. Η δημοσιονομική σταθερότητα αναφέρεται στο επίπεδο των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του δημοσίου χρέους. Στόχος είναι να βρίσκονται τα οικονομικά μεγέθη αυτά σε χαμηλά επίπεδα. Μεγάλα ελλείμματα επιβαρύνουν αρκετά τις χώρες για τις οποίες αναφέρονται. Η ίδια άποψη υπάρχει και για τα επιτόκια, τόσο τα βραχυπρόθεσμα τα οποία χρησιμοποιούνται περισσότερο ως μέσω πολιτικής, αλλά και τα μακροπρόθεσμα τα οποία εκφράζουν κατά κάποιο τρόπο την πορεία του πληθωρισμού. Επίσης, πολύ σημαντικό κριτήριο είναι η σταθεροποίηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας μεταξύ των κρατών-μελών η οποία πολλές φορές συνεπάγεται υψηλό κόστος.

Συνοπτικά, να πούμε πως η θεωρία της Άριστης Νομισματικής Περιοχής, αναφέρεται στο αν μπορεί να βοηθήσει η νομισματική ένωση τις μικρές χώρες εκείνες που δεν μπορούν να επηρεάσουν τα διεθνή οικονομικά δρώμενα. Για να απαντηθεί όμως το ερώτημα αν η Ευρώπη αποτελεί μία άριστη νομισματική περιοχή, θα πρέπει να φτάσουμε στο αποτέλεσμα ότι πληρούνται σε όλες τις χώρες τα παραπάνω κριτήρια.

Γενικά στις χώρες της Ευρώπης παρατηρούνται διαφορετικά επίπεδα πληθωρισμού, απουσία επιτυχημένης δημοσιονομικής πολιτικής, διαφορετικά επιτόκια και δυσκαμψία στις αγορές εργασίας και προϊόντων. Τα κράτη-μέλη έχουν τα δικά τους οικονομικά χαρακτηριστικά τα οποία δυσκολεύουν την σύγκλιση μεταξύ τους. Υπάρχουν διαφορετικά επίπεδα πληθωρισμού και σε συνάρτηση με την τάση των τιμών για αύξηση, επιδρούν αρνητικά στο πραγματικό εισόδημα των καταναλωτών. Επιπλέον, η κεντρική δημοσιονομική πολιτική εφαρμόζεται χωρίς τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, με συνέπεια την ανομοιογένεια στην οικονομική κατάσταση των κρατών-μελών. Για την καταπολέμηση της ανομοιογένειας, υπάρχει ο στόχος να διανεμηθούν οικονομικοί πόροι από τις πλεονασματικές χώρες σε αυτές με περισσότερα οικονομικά προβλήματα, στόχος που περιορίζεται σημαντικά από τις μειωμένες αρμοδιότητες φορολόγησης που

διαθέτει η ένωση. Διαφορές υπάρχουν επίσης στα επιτόκια, παρόλο που καθορίζεται ένα κοινό ονομαστικό επιτόκιο από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Ο πληθωρισμός είναι το χαρακτηριστικό που επηρεάζει τα επιτόκια, έτσι σε κράτη με υψηλό επίπεδο πληθωρισμού και υπερβάλλουσα ζήτηση, τα επιτόκια ενδυναμώνουν την εγχώρια ζήτηση και την ανοδική τάση των τιμών. Αντίθετα, σε κράτη με ασθενή ζήτηση και χαμηλότερο του μέσου όρου πληθωρισμό, τα υψηλά επιτόκια δεν βοηθούν στην αύξηση της ζήτησης και του πληθωρισμού. Ούτε όμως και ο βαθμός κινητικότητας της εργασίας διαμορφώνεται στα επιθυμητά υψηλά επίπεδα, λόγω παραγόντων όπως η διαφορετική γλώσσα, ή πολιτισμικές καταβολές μεταξύ των χωρών.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε εξετάζοντας τα κριτήρια, ότι η ευρωζώνη δεν μπορεί να θεωρηθεί άριστη νομισματική περιοχή. Τα χαρακτηριστικά της είναι η δύσκαμπτες αγορές εργασίας, έλλειψη ισχυρού δημοσιονομικού συστήματος, και εθνικές οικονομίες με διαφορετικά οικονομικά και θεσμικά χαρακτηριστικά. Άρα η εφαρμογή μιας νομισματικής πολιτικής δεν ανταποκρίνεται σε όλα τα μέλη το ίδιο. Λόγω των παραπάνω συμπερασμάτων, πολλοί αναρωτιούνται στο κατά πόσο χρειάζεται η νομισματική ένωση, ενώ κάποιοι σκέφτονται ακόμα και το ενδεχόμενο αποχώρησης τους. Θα πρέπει επομένως να γίνει μία σύγκριση των πλεονεκτημάτων της νομισματικής ένωσης και του κόστους συμμετοχής μιας σε αυτήν μιας μικρής χώρας όπως π.χ. η Ελλάδα.

Στην Ελλάδα λοιπόν συγκεκριμένα, τα προβλήματα που αντιμετώπισε η χώρα μετά την ένταξη της, ήταν ότι έπαψε πλέον να υπάρχει νομισματική και συναλλαγματική πολιτική ως εργαλείο ανταγωνισμού εκεί όπου οι υποτίμηση ή ανατίμηση της δραχμής μπορούσε να επιφέρει αυξομειώσεις της ζήτησης για ξένα προϊόντα ως αντίβαρο της παραπάνω διαταραχής. Ένα άλλο πρόβλημα, ήταν η άνοδος του πληθωρισμού και της ανεργίας συγκριτικά με άλλες χώρες της Ε.Ε., σε συνάρτηση με τα προβλήματα κινητικότητας της εργασίας που εξακολουθούν να υπάρχουν. Αυτό έχει σαν συνέπεια χαμηλότερους μισθούς σε σχέση με τις άλλες χώρες, ενώ να σημειωθεί και η σύγχυση που υπάρχει κατά την είσοδο της Ελλάδας στην ΟΝΕ ως προς τον προσδιορισμό της αξίας των αγαθών.

Στην ερώτηση αν είναι καλύτερα να εξέλθει η Ελλάδα από την ΟΝΕ, εξετάζουμε κάποιους παράγοντες, λαμβάνοντας όμως πρώτα από όλα υπόψη πως η Ελλάδα είναι μία πολύ μικρή οικονομία, η οποία δεν μπορεί να επηρεάσει τις οικονομικές αποφάσεις των κρατών της Ευρώπης. Μετά την ένταξη της στην ΟΝΕ, το επίπεδο του ετήσιου πληθωρισμού είναι στο 3% και ο μέσος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ είναι στο 4%, μεγέθη που ποτέ δεν υπήρχε περίπτωση να πετύχει η Ελλάδα με τις δικές τις δυνάμεις χωρίς την συμβολή της ΟΝΕ. Επίσης, για μία μικρή οικονομία όπως η Ελλάδα, στην οποία η αξία των εισαγωγών-εξαγωγών δίνει σημαντική προσθήκη στο ΑΕΠ, έχει ωφεληθεί σημαντικά από την ΟΝΕ, το οποίο συμβαίνει με την εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου η απουσία του οποίου έχει αυξήσει το διεθνές εμπόριο και έχει επιφέρει μείωση του κόστους κεφαλαίων.

Συνοπτικά, να πούμε πως είναι πολύ σημαντική η βοήθεια που παρέχεται στις μικρές οικονομικά χώρες από την ΟΝΕ και σε καμία περίπτωση δεν θα έπρεπε να επιδιωχθεί έξοδος τους από αυτήν παρά τα κάποια προβλήματα που παρουσιάζονται κατά καιρούς. Με την ΟΝΕ δίνεται η δυνατότητα σε μικρές οικονομικά χώρες να ανταγωνιστούν μεγάλες οικονομίες όπως π.χ. τις ΗΠΑ, ενώ συγκεκριμένα για την Ελλάδα θα μπορούσε κάποιος να αναλογιστεί τα προβλήματα που υπήρχαν στην χώρα πριν την είσοδο της στην ΟΝΕ τα οποία διακινδύνευαν ακόμα και την βιωσιμότητα της οικονομικά. Τα οικονομικά μεγέθη μπορεί να βρίσκονται σε χαμηλότερες τιμές από άλλα κράτη, όμως η εικόνα της χώρας έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια στα οικονομικά της μεγέθη (ΑΕΠ, πληθωρισμός κλπ). Να επισημάνουμε επίσης την οικονομική βοήθεια στην Ελλάδα όπως τα «κοινοτικά προγράμματα στήριξης» και άλλων μεθόδων χρηματοδότησης. Η ανησυχία λοιπόν, έγκειται στο κατά πόσο αξιοποιούνται αυτοί οι πόροι από το ελληνικό κράτος.

3.2.Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΜΕΤΑ ΤΟ 2002-ΠΟΙΟΙ ΕΠΩΦΕΛΟΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΙΟΙ ΖΗΜΙΩΝΟΝΤΑΙ

Το Ευρώ, όπως και κάθε προϊόν στην αγορά, διαμορφώνεται μέσω της προσφοράς και της ζήτησης. Η τιμή του είναι η συναλλαγματική ισοτιμία, αξία δηλαδή του ευρώ σε σχέση με τα ξένα νομίσματα. Η τιμή είναι ανάλογη της ζήτησης του, όσο αυξάνεται η ζήτηση αυξάνεται η τιμή ή τόσο γίνεται πιο ισχυρό έναντι των ξένων νομισμάτων. Τα τελευταία χρόνια η αξία του Ευρώ έχει ενισχυθεί σημαντικά σε σχέση με το δολάριο. Τον Ιανουάριο του 2002, βρισκόταν στα 0,89 δολάρια και σε ένα μόλις χρόνο ανατιμήθηκε κατά 19% για να φτάσει τον Ιανουάριο του 2003 στα 1,05 δολάρια. Σήμερα το ευρώ είναι περίπου στο 1,38 του δολαρίου. Εξετάζοντας τις αιτίες ανόδου του Ευρώ, βλέπουμε πως στις ΗΠΑ το κατά κεφαλήν προϊόν είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της ευρωζώνης, πράγμα το οποίο υποδεικνύει ότι η αμερικάνικη οικονομία υπερισχύει της ευρωπαϊκής. Στην Αμερική βρίσκεται στα 45.000 δολάρια, ενώ στην Ευρώπη στα 30.000 δολάρια (για το έτος 2006). Παρ' όλα αυτά όμως οι αμερικάνοι πολίτες στρέφουν την προσοχή τους σε εισαγόμενα προϊόντα που σε συνδυασμό με τις συνεχείς αυξήσεις των επιτοκίων από την ΕΚΤ, κάνουν το ευρώ να γίνεται πιο ελκυστικό.

Η τιμή του Ευρώ καθορίζεται σε μία οικονομία όπως όλα τα προϊόντα από την προσφορά και την ζήτηση. Η ζήτηση αυξάνεται όταν π.χ. αυξάνονται τα επιτόκια καταθέσεων των τραπεζών, τα οποία αυξάνονται ανάλογα με το επιτόκιο της ΕΚΤ. Τα τελευταία χρόνια κυρίαρχη πολιτική της ΕΚΤ είναι ο περιορισμός της αύξησης χρήματος καθώς βασικός της στόχος είναι η μείωση του πληθωρισμού. Τα δύο παραπάνω χαρακτηριστικά, κάνουν το ευρώ να υπερισχύει έναντι των ξένων νομισμάτων. Παρ' όλη όμως την αύξηση, οι εξαγωγές της Ευρώπης δεν έχουν μειωθεί, αλλά συνεχίζουν στον ίδιο ρυθμό κυρίως λόγω του μη επηρεασμού της γερμανικής οικονομίας από της πορείας του ευρώ, αντίθετα με τις ΗΠΑ στις οποίες το εμπορικό ισοζύγιο εμφανίζεται ελλειμματικό τα τελευταία χρόνια λόγω των εξαγωγών τους.

Το ισχυρό ευρώ αυξάνει από την μία τις τιμές των ευρωπαϊκών προϊόντων, μειώνει από την άλλη το κόστος των πρώτων υλών που προέρχονται από χώρες εκτός της ευρωζώνης. Σαν αποτέλεσμα είναι να παράγονται προϊόντα προς εξαγωγή με μικρότερο κόστος, σαν αντίβαρο της ανοδικής πορείας της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Αν συνεχιστεί η ανοδική τάση του ευρώ σε συνδυασμό με την επιβράδυνση της οικονομίας των ΗΠΑ, οι εγχώριοι παραγωγοί θα υποστούν σημαντικές απώλειες καθώς τα ακριβότερα ευρωπαϊκά προϊόντα δύσκολα θα ανταγωνίζονται αυτά των ΗΠΑ. Επίσης, το ισχυρό ευρώ βελτιώνει την θέση των καταναλωτών καθώς τα εισαγόμενα προϊόντα γίνονται φθηνότερα. Υπάρχει βέβαια μία καθυστέρηση από την στιγμή που θα γίνει η ανατίμηση του ευρώ μέχρι την στιγμή που θα φτάσει το φθηνότερο πλέον προϊόν στα χέρια του καταναλωτή. Η χρονική καθυστέρηση είναι μικρότερη για τα καταναλωτικά αγαθά και μεγαλύτερη για τα διαρκή και κεφαλαιουχικά. Ως παράδειγμα παίρνουμε τις τιμές του πετρελαίου οι οποίες βρίσκονται κοντά σε ρεκόρ (78 δολάρια το βαρέλι), αλλά τις τιμές της βενζίνης απέχουν αρκετά κάτω, κάτι που οφείλεται στην συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ-δολαρίου. Ακόμα, αυτοί που είχαν δανειστεί σε δολάρια με σταθερό επιτόκιο στις αρχές του 2001, σήμερα θα αποπληρώνουν το δάνειο με έκπτωση 34% περίπου. Δηλαδή αν η δόση ανερχόταν στα 1000 δολάρια, δηλαδή 1111 ευρώ το 2001 (ισοτιμία 1 ευρώ προς 0,90 δολάρια), σήμερα ανέρχεται σε 724 ευρώ (1 ευρώ προς 1,38 δολάρια), που σημαίνει μείωση 34,8%. Επιπλέον, μεγάλος κερδισμένος είναι το ελληνικό κράτος και κάθε κράτος της ευρωζώνης, καθώς έχει μειωθεί το χρέος που πρέπει να αποπληρώσει σε δολάρια.

3.3.ΟΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ-ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ

1.Η κοινή γνώμη για το Ευρώ.

Το κοινό αντιμετωπίζει το ευρώ με μία δυσφορία. Συγκεκριμένα οι Έλληνες διαμαρτύρονται ότι το Ευρώ ευθύνεται για τις ανατιμήσεις και τις αυξήσεις στις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών. Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις 20-26 Φεβρουαρίου του 2007 από την εταιρεία δημοσκοπήσεων MRB Hellas, το 74,5% των ερωτηθέντων θεωρούν πως το ευρώ είναι μία αρνητική εξέλιξη για την ελληνική οικονομία, συνδέοντας το μάλιστα με την ακρίβεια. Σε μία άλλη έρευνα που διεξήχθη τον Απρίλιο του 2006, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην Ελλάδα, η πλειοψηφία της ελληνικής κοινής γνώμης (55%) θεωρεί πως η υιοθέτηση του ευρώ είναι μειονέκτημα για την Ελλάδα που θα την αποδυναμώσει στο μέλλον, ενώ 9 στους 10 Έλληνες θεωρούν την αύξηση των τιμών ως κύριο μειονέκτημα του ευρώ η οποία προκαλεί και αύξηση του κόστους ζωής τους. Επίσης, σε μία έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 2006 στις χώρες της ευρωζώνης, έδειξε ότι ποσοστό 93% θεωρούν ότι το ευρώ έχει επιδράσει αυξητικά στις τιμές. Ειδικά οι Έλληνες καταναλωτές, μαζί με τους Ισπανούς, είναι οι περισσότερο δυσαρεστημένοι με το ευρώ, με ποσοστό 97% να απαντούν πως το ευρώ ευθύνεται για αυξήσεις στις τιμές, από την ημέρα κιάλας εισαγωγής του.

2. Αντιλήψεις για το Ευρώ σε σχέση με τον Πληθωρισμό.

Τα ελληνικά νοικοκυριά πάντοτε περίμεναν αύξηση των τιμών, σύμφωνα και με τις μετρήσεις που έχουν γίνει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από το 1985 μέχρι την εισαγωγή του Ευρώ. Από την 1/1/2002, ημερομηνία κυκλοφορίας του ευρώ σε φυσική μορφή, ο δείκτης πληθωρισμού έχει αυξηθεί σημαντικά, με τους Έλληνες να περιμένουν αυτήν την αύξηση, αλλά και όλοι οι υπόλοιποι λαοί της ευρωζώνης. Η αντίληψη μάλιστα αυτήν για το ευρώ, σχηματίστηκε πολύ απότομα από τα νοικοκυριά, καθώς από την ημερομηνία εισαγωγής του ο πληθωρισμός ανέβαινε απότομα με τα νοικοκυριά να αποδίδουν αυτήν την αύξηση στο ευρώ. Αυτή η αντίληψη για το ευρώ, είναι πολύ πιθανό να οφείλεται στο ίδιο το ευρώ, διότι οι χώρες οι οποίες δεν δέχτηκαν να υιοθετήσουν το ευρώ (Δανία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο), δεν παρουσιάζουν την ίδια εικόνα στον πληθωρισμό. Μάλιστα σύμφωνα με τις μετρήσεις που πραγματοποίησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2007, φαίνεται ότι στις χώρες που διατήρησαν τα εθνικά τους νομίσματα οι αντιλήψεις για τις τιμές είναι πως διατηρούνται σταθερές ή ακόμα και με πτωτική τάση. Συγκεκριμένα στην Ελλάδα, η περίοδος πριν την είσοδο στην ΟΝΕ χαρακτηρίζεται από διαστήματα στα οποία οι αντιλήψεις των νοικοκυριών παραμένουν σταθερές, ενώ λίγο πριν την είσοδο στην ΟΝΕ χαρακτηρίζεται από μία μικρή αισιοδοξία για τον πληθωρισμό. Η αισιοδοξία όμως αυτή δεν διαρκεί πολύ, με τη σχέση μεταξύ αντιλήψεων των ελληνικών νοικοκυριών και πληθωρισμού να διαμορφώνεται αρνητικά σύμφωνα με έρευνες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι έρευνες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δείχνουν πως το Ευρώ είναι υπεύθυνο για την σύγχυση στις αντιλήψεις των νοικοκυριών για τον πληθωρισμό. Βέβαια οι αντιλήψεις στα νοικοκυριά δεν επηρεάζονται το ίδιο σε όλα τα αγαθά και στις υπηρεσίες. Αυτό σύμφωνα με έρευνα του Ευρωβαρόμετρου που πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2006, οφείλεται στο ότι στην Ελλάδα το 16% σκέφτονται σε εθνικό νόμισμα όταν πραγματοποιούν καθημερινές, μικρές συναλλαγές, ενώ το 17% των ερωτηθέντων σκέφτονται τόσο σε ευρώ όσο και στο εθνικό τους νόμισμα. Η αδυναμία πολλών νοικοκυριών να σκεφτούν μόνο σε ευρώ τους προκαλεί σύγχυση για τις πραγματικές μεταβολές των τιμών, το οποίο έχει σαν συνέπεια λανθασμένη αντίληψη για τον πληθωρισμό. Επίσης, πολλά νοικοκυριά σχηματίζουν αντιλήψεις για τον πληθωρισμό μέσα από αγαθά που δεν περιλαμβάνονται στις μετρήσεις του, όπως είναι π.χ. οι κατοικίες. Την περίοδο πριν την είσοδο της Ελλάδας στην ΟΝΕ, η αντίληψη των νοικοκυριών για τον πληθωρισμό επηρεάζεται σημαντικά από τον πληθωρισμό που αντιστοιχεί σε είδη «πρώτης ανάγκης», όπως π.χ. είδη διατροφής, οιοπνευματώδη ποτά και ο καπνός, είδη ένδυσης, αγαθά οικιακής χρήσης κ.α. Την περίοδο μετά την εισαγωγή της Ελλάδας στην ΟΝΕ, δεν υπάρχει κάποια κατηγορία αγαθών που να επηρεάζει περισσότερο την αντίληψη των νοικοκυριών.

Γενικά, μπορούμε να πούμε ότι τα νοικοκυριά βλέπουν το Ευρώ σαν αιτία για τις αυξήσεις στις τιμές, ειδικά μετά το 2002 χρονική περίοδο που κυκλοφορούσε και σε φυσική μορφή. Σύμφωνα με έρευνα του Ευρωβαρόμετρου που πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2002, το 85% των ερωτηθέντων στην Ελλάδα θεωρεί πως η μετατροπή των τιμών σε Ευρώ αποβαίνει επιζήμια για τους καταναλωτές και μόνο το 6% θεωρεί πως επέδρασε προς όφελος τους. Που οφείλεται όμως αυτή η απαισιοδοξία των

νοικοκυριών για το Ευρώ; Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2002 με τίτλο “Attitudes on the euro”, το 39,2% των ερωτηθέντων στην Ελλάδα και το 45,4% στην Ευρώπη δήλωσε πως στις αγορές που πραγματοποιεί σκέφτεται σε εθνικό νόμισμα και όχι σε ευρώ, το οποίο έχει σαν συνέπεια λανθασμένη αντίληψη και για τον πραγματικό πληθωρισμό αφού υπάρχει λανθασμένη αντίληψη για το πραγματικό επίπεδο των τιμών.

3.4.ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΩΣΤΑ ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ;

Η εισαγωγή του ευρώ δεν φταίει για την ακρίβεια, φταίει όμως για το γεγονός ότι τα νοικοκυριά τόσο στην Ελλάδα όσο και στις υπόλοιπες χώρες του κοινού νομίσματος δεν μπορούν να αντιληφθούν σωστά το πραγματικό ύψος του πληθωρισμού, ενώ μέχρι εκείνη την στιγμή τα κατάφερναν αρκετά καλά. Αυτό είναι το βασικό συμπέρασμα σύμφωνα με την μελέτη της Διεύθυνσης Οικονομικών Μελετών της Eurobank. Κίνητρο για την μελέτη σύμφωνα με τους συγγραφείς, είναι η δυσφορία του κόσμου πως το Ευρώ είναι υπεύθυνο για την ακρίβεια και για την αίσθηση μείωσης του εισοδήματος του. Βασικό συμπέρασμα είναι πως τα νοικοκυριά δεν αντιλαμβάνονται σωστά τον πραγματικό πληθωρισμό μετά την υιοθέτηση του ευρώ αλλά πως το ίδιο το ευρώ ευθύνεται για την σύγχυση στις αντιλήψεις τους. Βέβαια να πούμε πως οι αντιλήψεις των νοικοκυριών για τον πραγματικό πληθωρισμό των προηγούμενων ετών συμβαδίζει με την πορεία του πραγματικού πληθωρισμού. Δηλαδή στις περιόδους που ο πραγματικός πληθωρισμός αυξάνεται, τα νοικοκυριά περιμένουν πραγματική αύξηση του πληθωρισμού, αλλά μετά την εισαγωγή του ευρώ τα νοικοκυριά περιμένουν αύξηση του πληθωρισμού ενώ στην πραγματικότητα ο πληθωρισμός παραμένει σχεδόν σταθερός τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ζώνη του ευρώ. Επίσης όπως είδαμε παραπάνω, πολλά νοικοκυριά αντιλαμβάνονται τον πληθωρισμό από προϊόντα που δεν παίζουν ρόλο στην μέτρηση του, ενώ αδυνατούν επιπλέον να κατανοήσουν τις κλίμακες αξιών σε ευρώ, δηλαδή να σκεφτούν σε ευρώ στις καθημερινές τους συναλλαγές.

Συμπερασματικά λοιπόν, μπορούμε να πούμε πως τα νοικοκυριά δεν αντιλαμβάνονται σωστά τον πραγματικό πληθωρισμό μετά την υιοθέτηση του ευρώ το οποίο μπορεί να προκαλεί και λανθασμένη κατανομή των δαπανών τους λόγω της λάθους εκτίμησης των τιμών, καθώς και αβεβαιότητα για το εισόδημα τους.

3.5.Ο ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ.

Σύμφωνα με το μηνιαίο δελτίο της «Eurostat», ο ελληνικός πληθωρισμός τον Μάιο του 2007 ήταν στο 2,6% όπως και τον Απρίλιο, ενώ το 2006 ήταν στο 3,3%. Στην Ευρώπη των «27» (κρατών-μελών), σημειώθηκε μικρή πτώση από τον Απρίλιο του 2007 στο 2,2%, σε 2,1% τον Μάιο, ενώ την προηγούμενη χρονιά ήταν στο 2,4%. Τα πιο χαμηλά ποσοστά πληθωρισμού τον Μάιο του 2007 σημειώθηκαν στην Μάλτα (-1,0%), στην

Γαλλία, Σουηδία (1,2%). Απ' την άλλη, τα υψηλότερα ποσοστά είναι στην Ουγγαρία (8,4%), στην Λετονία (7,8%) και στην Εσθονία (5,9%). Συνολικά, τον Μάιο σε σχέση με τον Απρίλιο, ο πληθωρισμός μειώθηκε σε 12 κράτη-μέλη, ενώ αυξήθηκε σε 11 και παρέμεινε σταθερός σε 3. Τα πιο χαμηλά μέσα ποσοστά πληθωρισμού για 12 μήνες σημειώθηκαν στην Φιλανδία (1,3%), στην Μάλτα (1,4%), στην Σουηδία (1,5%), ενώ τα πιο ψηλά στην Λετονία (7,0%), Ουγγαρία (6,6%) και Βουλγαρία (5,8%). Συμπερασματικά από τα παραπάνω στοιχεία, βλέπουμε πως η Ελλάδα βρίσκεται σε ποσοστό 0,7% πάνω από τον μέσο πληθωρισμό της ευρωζώνης.

3.6.ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ.

Στο περιβάλλον της ζώνης του ευρώ, σημειώνονται ραγδαίες εξελίξεις σαν αποτέλεσμα της τεχνολογικής προόδου και της παγκοσμιοποίησης των αγορών. Στην Ευρώπη, η σταδιακή ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η εισαγωγή του ευρωπαϊκού ενιαίου νομίσματος, έχουν εντείνει περαιτέρω τον ανταγωνισμό. Οι παράγοντες αυτοί έχουν επίσης επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τις νομισματικές και χρηματοοικονομικές συνθήκες και έχουν επιβάλει περιορισμούς στις εθνικές οικονομικές πολιτικές. Επίσης, η τεχνολογική ανάπτυξη, η παγκοσμιοποίηση των αγορών και η ευρωπαϊκή ενοποίηση αλλάζουν το περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούν οι οικονομίες της Ευρώπης. Παρέχουν ευκαιρίες και ταυτόχρονα δημιουργούν προκλήσεις για την οικονομία της ζώνης του ευρώ και για τα κράτη-μέλη της. Αυτό έχει σαν συνέπεια η ανάπτυξη και η ευημερία των ευρωπαϊκών οικονομιών να εξαρτώνται από την ικανότητα τους να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις και να επωφελοούνται των ευκαιριών.

Οι αναπτυξιακές επιδόσεις των χωρών της ζώνης του Ευρώ, δεν μπορούμε να πούμε πως τα τελευταία χρόνια είναι σε υψηλά επίπεδα. Ο χαμηλός ρυθμός ανάπτυξης των χωρών, οφείλεται κατά κύριο λόγο σε παράγοντες που καθορίζουν το ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης μακροπρόθεσμα, όπως είναι οι δημογραφικές τάσεις, η αύξηση της παραγωγικότητας και ο βαθμός χρησιμοποίησης του εργατικού δυναμικού στην οικονομία (ο βαθμός στον οποίο το δυνητικά διαθέσιμο εργατικό δυναμικό χρησιμοποιείται αποτελεσματικά στην οικονομία-προσδιορίζεται από το ποσοστό του πληθυσμού που συμμετέχει στην αγορά εργασίας, το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που απασχολείται και τον μέσο αριθμό απασχόλησης του κάθε εργαζόμενου). Δηλαδή, οι αναπτυξιακές επιδόσεις της Ευρώπης έχουν περιοριστεί 1) από τον χαμηλό ρυθμό αύξησης του πληθυσμού της και από την συνακόλουθη γήρανση του, 2) από την επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας και 3) από το χαμηλό βαθμό χρησιμοποίησης του εργατικού δυναμικού. Αν συγκρίνουμε τον ρυθμό ανάπτυξης των χωρών της Ευρώπης με τον αντίστοιχο των ΗΠΑ, βλέπουμε ότι ο ρυθμός ανάπτυξης στην Ευρώπη είναι πιο υποτονικός. Αυτό οφείλεται σε τομείς όπως

παραγωγικότητα, ανεργία και ώρες εργασίες, τομείς στους οποίους οι ΗΠΑ έχουν πολύ καλύτερες επιδόσεις από την Ευρώπη.

Το γεγονός πως όλες οι χώρες της ζώνης του ευρώ έχουν ενιαία συναλλαγματική ισοτιμία αποτελεί την ουσία της νομισματικής ένωσης. Δηλαδή μία περίοδο υποτίμησης ή ανατίμησης της συναλλαγματικής ισοτιμίας σημαίνει διαταραχή που επηρεάζει ταυτόχρονα όλες τις χώρες του ευρώ. Ωστόσο, δεν αντιμετωπίζουν όλες οι χώρες το ίδιο αυτήν την διαταραχή. Σε περίοδο ανατίμησης του ευρώ, οι εξαγωγείς της ζώνης του ευρώ προσπαθούν να μειώσουν τις τιμές τους σε ευρώ. Αυτό ωστόσο δεν το πέτυχαν όλες οι χώρες στον ίδιο βαθμό έτσι ώστε να διατηρήσουν τις επιδόσεις τους στις εξαγωγές τους. Για παράδειγμα οι Γερμανοί εξαγωγείς κατόρθωσαν να μειώσουν σημαντικά τις τιμές των εξαγωγών τους σε ευρώ, το οποίο είχε σαν αποτέλεσμα την διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας και την αύξηση του μεριδίου τους στην αγορά, ενώ οι Ιταλοί και οι Έλληνες εξαγωγείς δεν είχαν επιτυχία σε αυτό, εν μέρει λόγω πιέσεων από το εγχώριο κόστος. Οι διαφορές στην εξέλιξη του εγχώριου κόστους ανά μονάδα προϊόντος αποτέλεσαν βασικό παράγοντα που συνέβαλε στην αύξηση των γερμανικών πραγματικών εξαγωγών με πολύ ταχύτερο ρυθμό σε σχέση με τις ελληνικές εξαγωγές κατά την ίδια περίοδο. Δηλαδή κάποιες χώρες δεν κατάφεραν να αντιδράσουν ανταγωνιστικά στις εξωτερικές προκλήσεις, εν μέρει λόγω δυσκαμψιών στις αγορές προϊόντων και εργασίας οι οποίες δεν επέτρεψαν γρήγορες και επαρκείς προσαρμογές των τιμών και των αμοιβών. Η διεθνής ανταγωνιστικότητα σε μία οικονομία είναι ευρύτερη σαν έννοια από την ανταγωνιστικότητα των τιμών. Την επηρεάζουν παράγοντες όπως η ποιότητα των αγαθών και των υπηρεσιών που μπορεί να παράγει και να εξαγάγει μία χώρα και, από τον τρόπο με τον οποίο οι αγορές, τα θεσμικά όργανα και οι πολιτικές στηρίζουν και προάγουν τις άλλες παραμέτρους ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της. Παρόλα αυτά, οι εξαγωγικές επιδόσεις των χωρών της ζώνης του ευρώ όντως εξαρτώνται από την ανταγωνιστικότητα των τιμών, η οποία μπορεί να επηρεαστεί σημαντικά από τις σωρευτικές διαφορές πληθωρισμού και της μεταβολής κόστους μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ σε μία χρονική περίοδο.

3.7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Εννιά χρόνια έχουν περάσει από την πρώτη εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα ως «λογιστικού» νομίσματος και έξι χρόνια, από την ημερομηνία κυκλοφορίας του την 1^η Ιανουαρίου του 2002, σε φυσική μορφή.

Παρά τις όποιες αντιρρήσεις για την αρχική μετατροπή των τιμών από δραχμές σε ευρώ, και τις όποιες πληθωριστικές πιέσεις υπήρξαν από αυτήν την μετατροπή, η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος έδωσε την δυνατότητα στην Ελλάδα όχι μόνο να αποκτήσει πρόσβαση σε φθηνή χρηματοδότηση των καταναλωτικών και επενδυτικών της προσπαθειών, αλλά και να ενταχθεί ανεπιστρεπτικά στον «σκληρό» πύρινα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των διεθνών αγορών, με την κατάργηση του δύσκολου εμποδίου που λέγεται συναλλαγματικό ρίσκο. Βέβαια να πούμε πως υπήρξαν κάποιες

υπερβολές στην χρηματοδότηση των καταναλωτικών ανοιγμάτων, οι οποίες ήταν αναμενόμενες, διότι για πρώτη φορά τα νοικοκυριά βρέθηκαν σε συνθήκες πραγματικής αγοράς χρήματος, με μεγάλη προσφορά κεφαλαίου για χρηματοδότηση της κατανάλωσης και της απόκτησης κατοικίας.

Επίσης, η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος και η μετατροπή σε αυτό όλου του όγκου των δραχμικών ομολόγων που διέθεταν οι ιδιώτες επενδυτές αλλά και κυρίως οι τράπεζες, επέτρεψε στα πιστωτικά ιδρύματα να αποκτήσουν στοιχεία ενεργητικού χωρίς τον φόβο πλέον του συναλλαγματικού κινδύνου. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα οι τράπεζες να αναπτύξουν υγιείς ισολογισμούς με στάνταρ που υπήρχαν σε διεθνής αγορές, το οποίο τους έδωσε την δυνατότητα να εξελιχθούν τόσο στην ελληνική αγορά όσο και στις γειτονικές χώρες. Έτσι πλέον, η Ελλάδα διαθέτει σήμερα μία πολύ ισχυρή χρηματοπιστωτική βάση, που βοήθησε στο να αναπτυχθεί η χώρα τα τελευταία χρόνια και θα βοηθήσει και στην περαιτέρω ανάπτυξη της.

Παρόλα αυτά, η Ελλάδα με την ένταξη της στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, ανέλαβε και κάποιες υποχρεώσεις η πιο βασική από τις οποίες είναι η δημοσιονομική πειθαρχία, σύμφωνα με το «Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης», δηλαδή πειθαρχία και περιορισμούς στα δημόσια ελλείμματα και χρέος.

Να πούμε επίσης, πως ο βασικός λόγος για τον οποίο το ευρώ είχε θετική ανταπόκριση στις διεθνείς αγορές, είναι η πεποίθηση ότι οι χώρες που απαρτίζουν την ευρωζώνη είναι σε θέση να ελέγξουν τις κρατικές δαπάνες και τις κρατικές δανειακές εκδόσεις. Μέχρι στιγμής φαίνεται ότι οι χώρες της ΟΝΕ προσέχουν ιδιαίτερα τα δημόσια οικονομικά τους, παράλληλα όμως τους δημιουργεί και πολλές υποχρεώσεις στην δημοσιονομική τους πειθαρχία και διαφάνεια, στα οικονομικά τους στο μέλλον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- «7 Years of the Euro: Main Lessons and Future Challenges» (ομιλία του Joaquin Almunia στην Ljubljana, στις 17 Μαρτίου 2006)
- «A Single Capital Market for Europe» (ομιλία του Charlie Mc Creeny στο Παρίσι, στις 5 Ιουλίου του 2006)
- «Reviewing the Single Market» (ομιλία του Charlie Mc Creeny στις Βρυξέλλες, στις 8 Ιουλίου του 2006)
- «Το Ευρώ έφερε στους Ευρωπαίους τους Πληθωριστικούς φόβους» (άρθρο της εφημερίδας «Κέρδος», 28 Ιουνίου του 2007)
- «Το Ευρώ κατηγορούν οι Έλληνες για την ακρίβεια» (άρθρο της εφημερίδας «Βήμα», 28 Ιουνίου του 2007)
- «Δεν φταίει το Ευρώ για την ακρίβεια» (του Κωστή Παπαδημητρίου, άρθρο της εφημερίδας «Καθημερινή», 7 Ιουλίου του 2007)
- «Αποσταθεροποιήθηκε ο τρόπος αντίληψης μεταβολής των τιμών» (άρθρο της εφημερίδας «Καθημερινή», 7 Ιουλίου του 2007)
- «Αποτελεί η Ευρώπη μία Άριστη Νομισματική Περιοχή;» (της Ιωάννας Ζερβάκη, από την έκδοση του τμήματος ανατολικής Κρήτης «Οικονομολογώντας», του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδας)
- «Ποιοι επωφελούνται από το ισχυρό Ευρώ» (του Δημήτρη Ψαραδέλη, άρθρο της εφημερίδας «Καθημερινή», Τετάρτη 25 Ιουλίου του 2007)
- «Οι αντιλήψεις για τον πληθωρισμό και η επίδραση του Ευρώ» (των Γιάννη Χαρδουβέλη-Έλενα Σιμιντζή-Ολγα Κοσμά, άρθρα από την έκδοση της «Eurobank», «Οικονομία και Αγορές», Τόμος 2, τεύχος 5, 27 Ιουνίου 2007)
- «0,7% από τον μέσο πληθωρισμό της Ευρωζώνης» (του Π. Παντελή, άρθρο της εφημερίδας «Ελευθεροτυπία», 15 Ιουνίου 2007)
- «Οι πολίτες κατηγορούν το Ευρώ» (του Δ. Χριστούλια, άρθρο της εφημερίδας «Έθνος», 1 Ιουλίου του 2007)
- «Άξια μπήκαμε στο Ευρώ» (του Χρήστου Ζιώτη, άρθρο της εφημερίδας «Ελευθεροτυπία», 24 Ιουλίου 2007)
- «Επτά χρόνια από την εισαγωγή του Ευρώ» (άρθρο της «Ναυτεμπορικής», 20 Μαρτίου 2006)

«Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα στις οικονομίες της ζώνης του Ευρώ» (ομιλία του Λουκά Παπαδήμου στην Γενική Συνέλευση του Ελληνογερμανικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου, Αθήνα, 22 Σεπτεμβρίου 2005)

ΜΕΡΟΣ 4^ο: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ-ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ.

Από τις συνεντεύξεις με τους: **Παύλο Ευθυμίου** (υπεύθυνος Leasing Desk της «Τράπεζας Κύπρου» στην Κρήτη), **Γιάννη Καλαμπόκη** (υπεύθυνος της βιομηχανίας τροφίμων «Στειακοί Μύλοι Κρήτης»), **Γιάννη Ιασ. Αδάμη** (υπεύθυνος του ναυτιλιακού πρακτορείου «Γιάννης Ιασ. Αδάμης»), **Γιώργο Παναγιωτάκη** (λογιστής στο λογιστικό γραφείο «Γιώργος Ταβλαδωράκης»).

Μετά από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε τέσσερις επιχειρήσεις, από διαφορετικό κλάδο επιχειρηματικής δραστηριότητας η κάθε μία (τραπεζικό, βιομηχανίας τροφίμων, ναυτιλιακό και λογιστικό), για το ποιά είναι η γνώμη των επιχειρήσεων αυτών για το ευρώ, προέκυψαν τα παρακάτω αποτελέσματα για το κατά πόσο έτοιμες ήταν οι επιχειρήσεις για να υποδεχτούν το ευρώ, πως ήταν οι δραστηριότητες τους απο τότε και στο εξής και πως βλέπουν την ελληνική οικονομία και το εισόδημα των νοικοκυριών μετά από την χρήση του ευρώ ως επίσημου πλέον νομίσματος της Ελλάδος.

Οι επιχειρήσεις στο να «υποδεχτούν» το ευρώ χρειάστηκε να προετοιμάσουν κατάλληλα τα τεχνολογικά τους συστήματα κάτι για το οποίο ήταν στην πλειοψηφία τους έτοιμες και ανταπεξήλθαν κατάλληλα. Πρόβλημα αντιμετώπισε η επιχείρηση του ναυτιλιακού κλάδου, καθώς δεν ήταν ήδη έτοιμα τα τεχνολογικά της συστήματα και χρειάστηκε χρόνο προσαρμογής και εκπαίδευσης προσωπικού, ενώ το ευρώ ήταν ήδη σε κυκλοφορία. Σχετικά εύκολη ήταν η προσαρμογή των τεχνολογικών συστημάτων απο την εταιρία του λογιστικού κλάδου, ενώ οι επιχειρήσεις του τραπεζικού κλάδου και της βιομηχανίας τροφίμων, χρειάστηκαν αρκετή προετοιμασία αλλά ήταν έτοιμες την ημέρα κυκλοφορίας του ευρώ.

Ως προς την σύνταξη του ισολογισμού αλλά και των λοιπών οικονομικών καταστάσεων μετά το ευρώ, όλες οι επιχειρήσεις ήταν σωστά προετοιμασμένες ως προς την εκπαίδευση του προσωπικού τους όμως υπήρξαν κάποια προβλήματα στα οποία ήρθε αντιμέτωπη κυρίως η επιχείρηση του λογιστικού κλάδου, καθώς έπρεπε αμέσως μετά την ημερομηνία κυκλοφορίας του ευρώ, να κλείνει δύο ισολογισμούς, έναν σε ευρώ και έναν σε δραχμές, οι οποίοι όμως έπρεπε να συμφωνούν μεταξύ τους στα ποσά κάτι που αρκετές φορές δημιούργησε προβλήματα.

Η επιχείρηση του τραπεζικού κλάδου θεωρεί πως ο μεταβατικός χρόνος προσαρμογής που παραχωρήθηκε απο τους αρμόδιους φορείς ήταν αρκετός για την προετοιμασία των επιχειρήσεων και η πληροφόρηση ήταν έγκαιρη απο τους φορείς της κυβέρνησης.

Αντίθετη άποψη έχουν οι υπόλοιπες επιχειρήσεις, με την επιχείρηση βιομηχανίας τροφίμων να θεωρεί πως η ενημέρωση ήταν ελλιπής και πως ο χρόνος που παραχωρήθηκε δεν ήταν αρκετός, σε αντίθεση με άλλα μέρη όπως πχ. Κύπρο, που υπήρξε μεγαλύτερος χρόνος προσαρμογής και καλύτερη κατανόηση του νομίσματος. Η ναυτιλιακή επιχείρηση θεωρεί πως παρόλο που ο μεταβατικός χρόνος ήταν αρκετός, η ενημέρωση αν και έγκαιρη έγινε στο τέλος και δεν υπήρξε έτσι δυνατότητα κατάλληλης προετοιμασίας απο τις επιχειρήσεις, η ενημέρωση δηλαδή ήταν έγκαιρη αλλά όχι έγκυρη.

Την ίδια άποψη ως προς τον χρόνο ενημέρωσης έχει και η επιχείρηση του λογιστικού τομέα, ενώ επιπλέον θεωρεί πως λόγω της ανόδου των τιμών μετά το ευρώ, ο χρόνος προσαρμογής φάνηκε ακόμα λιγότερος διότι έπρεπε να υπάρξει προσαρμογή και στα νέα δεδομένα.

Η ένταξη της δραχμής στην ζώνη του ευρώ που είχε σαν αποτέλεσμα την σταθερή ισοτιμία της έναντι των ξένων νομισμάτων χωρίς διακυμάνσεις, δεν είχε κάποιο άμεσο αντίκτυπο στις επιχειρήσεις του τραπεζικού και του ναυτιλιακού κλάδου (η τελευταία δεν επηρεαζόταν ούτως η άλλως από τις όποιες διακυμάνσεις της δραχμής, ενώ η πρώτη ίσως και να ευνοήθηκε κιάλας γιατί το κόστος χρήματος για την τράπεζα θα μεταβαλλόταν βραχυπρόθεσμα λιγότερο σε σύγκριση με την δραχμή). Αρνητική εντύπωση έχει η εταιρεία απο το λογιστικό κλάδο η οποία θεωρεί πως δεν υπήρξε κανένα όφελος απο την σταθερή ισοτιμία, ενώ η εταιρεία απο τον κλάδο της βιομηχανίας τροφίμων θεωρεί πως η σταθερή ισοτιμία ωφέλησε αρχικά με την απλοποίηση των διαδικασιών στις εξαγωγές, αλλά στην συνέχεια με την άνοδο του δολλαρίου δημιουργήθηκαν προβλήματα στις εξαγωγές σε χώρες οπου υπάρχει το δολλάριο. Ως προς το συνολικό αποτέλεσμα του ευρώ στην επιχείρηση σε τομείς όπως η παραγωγή, εκπαίδευση προσωπικού, τιμολόγηση, κοστολόγηση κλπ, η επιχείρηση απο τον τραπεζικό κλάδο θεωρεί πως ευνοήθηκε από το ευρώ γιατί με την αποδοχή του μειώθηκαν τα έξοδα της τράπεζας για την εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα για το συνάλλαγμα και, η επιχείρηση από τον βιομηχανικό κλάδο θεωρεί πως ευνοήθηκε σε όλα τα επίπεδα. Αντίθετα, η επιχείρηση από τον ναυτιλιακό κλάδο θεωρεί πως υπήρξε αύξηση στο κόστος σε όλους του τομείς λειτουργίας της, ενώ την ίδια άποψη διατηρεί και η εταιρεία από τον λογιστικό κλάδο.

Ως προς την επίδραση του ευρώ στο γενικό επίπεδο των τιμών, δηλαδή τον πληθωρισμό, και κατά το εάν υπήρξε αύξηση στις τιμές των προϊόντων από τους παραγωγούς μετά την έλευση του ευρώ, οι επιχειρήσεις συμφωνούν όλες κατηγορηματικά πως υπήρξε αύξηση των τιμών από τους εμπόρους λόγω της στρογγυλοποίησης των τιμών προς τα πάνω. Οι εταιρείες πιστεύουν πως οι τιμές αυξήθηκαν αλυσιδωτά προς τα πάνω, με πολλές ενδιάμεσες αυξήσεις, για να φτάσει το προϊόν από τον παραγωγό στον καταναλωτή. Επιπλέον, οι αυξήσεις στις τιμές ήταν ακόμα μεγαλύτερες με το γεγονός πως υπήρχε άγνοια της νέας κλίμακας αξιών από πλευράς των νοικοκυριών. Φυσικά οι αυξήσεις στις τιμές σε εκμετάλλευση της άγνοιας των καταναλωτών, έγινε και σε είδη πρώτης ανάγκης, το οποίο σημαίνει πως υπήρξε αύξηση του πληθωρισμού, με το να αυξηθεί το γενικό επίπεδο των τιμών σε αυτά τα είδη. Με την έλευση του ευρώ, δημιουργήθηκαν νέες αγορές για τις επιχειρήσεις το οποίο τους δίνει την δυνατότητα για περισσότερες συγχωνεύσεις και συνεργασίες με άλλες χώρες, σύμφωνα με την επιχείρηση απο τον τραπεζικό κλάδο, η οποία δημιούργησε αρκετές συνεργασίες κυρίως με εταιρείες από βαλκανικές χώρες, χώρες οι οποίες δεν έχουν το ευρώ και στις οποίες η Ελλάδα έχει σημαντική δύναμη λόγω του ευρώ που αποτελεί δυνατό νόμισμα σε αυτές τις χώρες. Η επιχείρηση από τον κλάδο βιομηχανίας τροφίμων θεωρεί πως επίσης αυξήθηκαν οι συνεργασίες και οι συγχωνεύσεις διότι οι συναλλαγές έγιναν πιο εύκολες με το ευρώ, ενώ την ίδια άποψη εκφράζει και η επιχείρηση του ναυτιλιακού κλάδου, με την πεποίθηση πως με την απελευθέρωση των αγορών οι

συμφωνίες γίνονται πλέον πιο άμεσα και γρήγορα. Η επιχείρηση του λογιστικού κλάδου συμφωνεί εν μέρει ότι βοήθησε το ευρώ σε συνεργασίες και συγχωνεύσεις, με την άποψη πως το ευρώ βοήθησε σε συγκεκριμένες χώρες όπως Γερμανία, η οποία είχε μεγάλο νόμισμα σε αξία, ενώ αντίθετα σε κάποιες άλλες έβλαψε όπως στην Ιταλία στην οποία δεν υπήρχε σωστή χρήση του ευρώ λόγω της μη κατανόησης του από τον κόσμο. Η επιχείρηση του τραπεζικού κλάδου, θεωρεί πως η κατάργηση μονοπωλιακών καθεστώτων και η απελευθέρωση των αγορών (Λειτουργία της Ένωσης Επιτροπής Ανταγωνισμού), ωφέλησε την συγκεκριμένη επιχείρηση, διότι σταμάτησαν πλέον πολλές τραπεζικές συναλλαγές του δημοσίου με τους έλληνες πολίτες να παρέχονται από τράπεζες του ενός τομέα. Την ίδια άποψη διατηρεί και η επιχείρηση του ναυτιλιακού κλάδου, με την άποψη πως με νέες αγορές αυξήθηκε ακόμα περισσότερο η «δύναμη» της επιχείρησης. Αντίθετα, η επιχείρηση από τον κλάδο της βιομηχανίας τροφίμων, πιστεύει πως δεν υπήρξε καμία βοήθεια από τις συγκεκριμένες κινήσεις, καθώς θεωρεί πως από τα παραπάνω δεν ωφελήθηκαν καθόλου οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις όπως αποτελεί η ίδια, ενώ η επιχείρηση του λογιστικού κλάδου θεωρεί πως στην Ελλάδα δεν υπήρχε μονοπωλιακό καθεστώς για να καταργηθεί, αλλά παρόλα αυτά ωφελήθηκε ο ανταγωνισμός αν και ο ανταγωνισμός πολλές φορές στην Ελλάδα δεν λειτουργεί σωστά λόγω παραγόντων όπως π.χ συνδικάτα, ενώσεις κλπ.

Η επιχείρηση από τον κλάδο της βιομηχανίας τροφίμων θεωρεί πως με την μείωση των επιτοκίων ως αποτέλεσμα της βελτίωσης των μακροοικονομικών μεγεθών σε συνδυασμό με την ιδιωτικοποίηση στο χώρο του τραπεζικού συστήματος και την άρση του κρατικού παρεμβατισμού, είχε ως αποτέλεσμα να υπάρξει αρχικά μεγάλη βοήθεια για χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, αλλά θεωρεί πως στην συνέχεια τα επιτόκια αυξήθηκαν το οποίο συνεπάγεται και αύξηση του χρήματος για τις επιχειρήσεις. Η ναυτιλιακή επιχείρηση θεωρεί πως υπήρξε βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της λόγω της μείωσης των επιτοκίων, διότι έτσι προέβει σε περισσότερες χρηματοδοτήσεις από τράπεζες, οι οποίες χρηματοδοτήσεις συνεπάγονται και περισσότερες επενδύσεις και επεκτάσεις για εκείνη, ενώ την ίδια άποψη έχει και η επιχείρηση του λογιστικού κλάδου, με την πεποίθηση πως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις βοηθήθηκαν αρκετά για τυχόν χρηματοδότηση τους από την μείωση των επιτοκίων λόγω της μεγαλύτερης διαθεσιμότητας πλέον των δανείων. Να προσθέσουμε βέβαια πως με την μείωση των επιτοκίων αυξήθηκε ακόμα περισσότερο ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών, γεγονός το οποίο σύμφωνα με την επιχείρηση του τραπεζικού κλάδου, ωφέλησε γενικά τις επιχειρήσεις, γιατί έτσι έγιναν πιο ευνοϊκοί οι όροι χρηματοδότησης τους.

Για το εάν βοηθήθηκε η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων με την αποκέντρωση των υπηρεσιών του κράτους και των διαδικασιών, την εξάλειψη των διοικητικών εμποδίων και την διαφάνεια πλέον στις κρατικές προμήθειες, η επιχείρηση από τον τραπεζικό κλάδο πιστεύει πως με την μερική όπως θεωρεί αποκέντρωση των υπηρεσιών του κράτους, βελτιώθηκε η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων καθώς απαιτείται λιγότερος χρόνος πλέον για συναλλαγές με το δημόσιο, αν και θεωρεί επίσης πως στην Ελλάδα υπάρχουν διοικητικά εμπόδια και αδιαφάνεια στις κρατικές προμήθειες, κάτι το οποίο αποτελεί τροχοπέδη για την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων. Οι επιχειρήσεις των υπολοίπων κλάδων θεωρούν πως τίποτα από τα παραπάνω δεν ισχύει για τις υπηρεσίες

του κράτους και, θεωρούν πως υπάρχει αδιαφάνεια και, γενικά διατηρούν αρνητική εντύπωση από τις κινήσεις του κράτους μέχρι σήμερα, επιπλέον θεωρούν πως οι όποια βοήθεια από το κράτος, υπήρξε για τις μεγάλες επιχειρήσεις και όχι για τις μικρομεσαίες. Αρνητική εντύπωση για το κράτος υπάρχει επίσης και στους τομείς της τεχνολογίας και έρευνας, εκεί όπου η Ελλάδα ξοδεύει μόνο 1% από το ΑΕΠ στους τομείς αυτούς, κάτι το οποίο οι επιχειρήσεις θεωρούν πως επηρεάζει την ανταγωνιστικότητα τους στο μέλλον, με τους παράγοντες της νέας οικονομίας όπως είναι πχ το internet, να μεγαλώνουν ιδιαίτερα γρήγορα. Οι επιχειρήσεις πιστεύουν πως έτσι οι ελληνικές επιχειρήσεις μειονεκτούν σε σχέση με επιχειρήσεις του εξωτερικού, με το 1% να αποτελεί πολύ μικρό ποσοστό, με αποτέλεσμα να ξοδεύεται σε καθαρά θεωρητικά επίπεδα χωρίς άμεση πρακτική συνέπεια για τις επιχειρήσεις. Επιπλέον θεωρούν πως οι τεχνολογική πρόοδος αποτελεί αναγκαίο παράγοντα για την ανταγωνιστικότητα τους διότι έτσι αυξάνονται και οι επενδύσεις τους.

Στο ερώτημα εάν οι επιχειρήσεις επενδύουν περισσότερο με το ευρώ απ' ότι προηγουμένως, οι επιχειρήσεις από τον τραπεζικό κλάδο θεωρεί πως με το ευρώ οι επενδύσεις αυξήθηκαν με την μείωση του επενδυτικού κινδύνου ως αποτέλεσμα της ιδιότητας του ευρώ να αποτελεί ισχυρό νόμισμα. Η επιχείρηση από τον κλάδο βιομηχανίας τροφίμων έχει την ίδια άποψη, και θεωρεί πως με την ενιαία αγορά είναι πιο εύκολες πλέον οι επενδύσεις, ενώ η εταιρεία του λογιστικού κλάδου θεωρεί πως η επενδύσεις έχουν αυξηθεί επιπλέον από τους αναπτυξιακούς νόμους των τελευταίων ετών το οποίο έχει οδηγήσει σε αύξηση του τουρισμού για την Ελλάδα άρα και περισσότερες επενδύσεις για τις ελληνικές επιχειρήσεις. Αντίθετη άποψη έχει η εταιρεία του ναυτιλιακού κλάδου, θεωρεί πως οι επενδύσεις είναι πλέον λιγότερες σε σχέση με πριν την ενιαία αγορά και το ευρώ, καθώς θεωρεί πως το περιβάλλον είναι πλέον πιο ανταγωνιστικό, το οποίο έχει σαν αποτέλεσμα μεγαλύτερη προετοιμασία από τις επιχειρήσεις για πιθανή επένδυση.

Επιπλέον ως προς την ύπαρξη της ενιαίας αγοράς, η επιχείρηση του τραπεζικού κλάδου θεωρεί πως με την κατάργηση των προστατευτικών μετρών μεταξύ των κρατών, εισχώρησε ξένο κεφάλαιο σε παραδοσιακές τραπεζικές δυνάμεις του ελληνικού χώρου, το οποίο είχε σαν αποτέλεσμα την βελτίωση των υπηρεσιών προς τον πολίτη και την αύξηση του ανταγωνισμού για τις τράπεζες. Θετική γνώμη διατηρεί και η επιχείρηση του κλάδου βιομηχανίας τροφίμων, καθώς θεωρεί πως έτσι βοηθήθηκαν ακόμα περισσότερο οι εξαγωγές της, ενώ θετική γνώμη έχει και η επιχείρηση του ναυτιλιακού κλάδου, με μοναδικό μείον ως προς την ενιαία αγορά, την σχέση που έχουν πλέον οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις με τις επιχειρήσεις των τρίτων χωρών (πχ Τουρκία) στις εισαγωγές τους, διότι οι τελωνιακές διαδικασίες είναι πιο περίπλοκες σύμφωνα με την επιχείρηση, ενώ υπάρχει και αύξηση στους φόρους σε εισαγωγές από αυτές τις χώρες. Θετικό για την ενιαία αγορά, θεωρεί η επιχείρηση του λογιστικού κλάδου το γεγονός της κατάργησης των συνόρων καθώς είναι πλέον πιο εύκολη η «κυκλοφορία» των επιχειρήσεων σε άλλες χώρες με δυνατότητα επέκτασης τους.

Ένα άλλο στοιχείο για το ευρώ, είναι ο χαρακτηρισμός του ως «σκληρό νόμισμα», κάτι το οποίο συνεπάγεται φτηνές εισαγωγές και ακριβές εξαγωγές και σε συνδυασμό με την επικράτηση του έναντι του δολλαρίου, έχει επιδράσει σε διάφορους τομείς για τις

επιχειρήσεις είτε θετικά είτε αρνητικά. Στην επιχείρηση του τραπεζικού κλάδου υπάρχει μία θετική επίδραση του, γιατί έτσι αυξήθηκαν οι εισαγωγές που σημαίνει και προμήθειες για την τράπεζα. Αρνητικό στοιχείο του ευρώ για την επιχείρηση του κλάδου βιομηχανίας τροφίμων, αποτελεί η επίδραση του στις εξαγωγές με χώρες που συναλλάσσονται με το δολλάριο, ενώ θετικό στοιχείο είναι η επίδραση του στις εισαγωγές. Για την επιχείρηση από τον ναυτιλιακό κλάδο, η πτώση του δολλαρίου έναντι του ευρώ δεν είχε θετικό αντίκτυπο για την συγκεκριμένη επιχείρηση, διότι οι ναύλοι είναι πλέον σε δολλάριο ανεξάρτητα από την χώρα από την οποία γίνεται η εισαγωγή, το οποίο συνεπάγεται εισαγωγές με μεγαλύτερο κόστος.

Τέλος, στο ερώτημα αν τα πράγματα έχουν αλλάξει θετικά ή αρνητικά από την έλευση του ευρώ, οι επιχείρηση του τραπεζικού κλάδου θεωρεί πως παρ'όλο που έχει αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων με επιχειρήσεις του εξωτερικού, έχει μειωθεί η αγοραστική δύναμη της πλειοψηφίας των ελλήνων πολιτών με την στρογγυλοποίηση των τιμών προς τα πάνω. Την ίδια άποψη για το εισόδημα των ελλήνων ως προς το ευρώ διατηρεί και η επιχείρηση του κλάδου βιομηχανίας τροφίμων με την άνοδο των τιμών, ενώ σαν θετικό στοιχείο για το ευρώ, επισημαίνει την επικράτηση του έναντι του δολλαρίου. Οι επιχειρήσεις του ναυτιλιακού κλάδου και του λογιστικού, θεωρούν πως παρ'όλο που υπάρχουν κάποιες διευκολύνσεις για τις επιχειρήσεις όπως ως προς τις χρηματοδοτήσεις τους, θεωρούν αρνητική την ύπαρξη του ευρώ μέχρι σήμερα, κυρίως λόγω της ανόδου των τιμών και την μείωση του εισοδήματος των καταναλωτών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Συνεντεύξεις με τους: **Παύλο Ευθυμίου** (υπεύθυνος Leasing Desk της «Τράπεζας Κύπρου» στην Κρήτη), **Γιάννη Καλαμπόκη** (υπεύθυνος της βιομηχανίας τροφίμων «Στειακοί Μύλοι Κρήτης»), **Γιάννη Ιασ. Αδάμη** (υπεύθυνος του ναυτιλιακού πρακτορείου «Γιάννης Ιασ. Αδάμης»), **Γιώργο Παναγιωτάκη** (λογιστής στο λογιστικό γραφείο «Γιώργος Ταβλαδωράκης»).

Συνέντευξη με **Παύλο Ευθυμίου** (υπεύθυνος Leasing Desk της «Τράπεζας Κύπρου» στην Κρήτη).

1) Η ένταξη της δραχμής στη ζώνη του Euro, που είχε σαν αποτέλεσμα να κλειδώσει η ισοτιμία έναντι των ευρωπαϊκών νομισμάτων και να πάψει ο κίνδυνος έντονων διακυμάνσεων (υποτιμήσεις, ανατιμήσεις της δραχμής) κατά πόσο ωφέλησε την επιχείρησή σας ;

Δεν είχε κάποιο άμεσο αντίκτυπο στην λειτουργία της τράπεζας, ίσως να ευνόησε κιόλας, γιατί το κόστος χρήματος για την τράπεζα θα μεταβαλλόταν βραχυπρόθεσμα λιγότερο σε σύγκριση με την δραχμή.

2) Αποτιμήστε (κριτικάρεται) το συνολικό αποτέλεσμα του Euro στην επιχείρησή σας (για παράδειγμα στην παραγωγή, εκπαίδευση του προσωπικού, αγορές, τιμολόγηση και κοστολόγηση) τα τελευταία 6 χρόνια (2002-εισαγωγή του Ευρώ).

Μειώθηκαν τα έξοδα της τράπεζας για την εκπαίδευση προσωπικού, γιατί δεν υπάρχει πλέον εκπαίδευση για το συνάλλαγμα.

3) Κριτικάρετε τις νέες αγορές με την έλευση του ευρώ. Έχει βελτιωθεί το ενδεχόμενο συνεργασίας ή συγχώνευσης των επιχειρήσεων;

Έχει βελτιωθεί, γι' αυτό και η τράπεζα Κύπρου έχει προχωρήσει σε συγχωνεύσεις σε βαλκανικές χώρες, διότι η Ελλάδα έχει το ευρώ που είναι πιο δυνατό νόμισμα σε αυτές τις χώρες.

4) Κατά πόσο τα τεχνολογικά και οικονομικά συστήματα της επιχείρησής σας ήταν έτοιμα για την άφιξη του Euro;

Ήταν απόλυτα έτοιμα γιατί υπήρξε έγκαιρη προετοιμασία για την έλευση του ευρώ από την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας του.

5) Πιστεύετε ότι η εισαγωγή του Ευρώ είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση στις τιμές των προϊόντων από τους εμπόρους, αλλά και του γενικού επιπέδου των τιμών στην Ελλάδα, δηλαδή του πληθωρισμού;

Πιστεύω ότι υπήρξε αύξηση από τους εμπόρους, αποτέλεσμα της στρογγυλοποίησης των τιμών φυσικά προς τα πάνω, άρα και στον πληθωρισμό γιατί υπήρξε αύξηση και στα αγαθά πρώτης ανάγκης.

6) Πιστεύετε ότι είχατε έγκαιρη πληροφόρηση (ενημέρωση) από τους αρμοδίους φορείς της κυβέρνησης για θέματα Ευρώ; Ο μεταβατικός χρόνος (μετά) που σας παραχωρήθηκε ήταν αρκετός για την προετοιμασία της επιχείρησής σας;

Ναι υπήρξε έγκαιρη πληροφόρηση από τους αρμόδιους φορείς και ο χρόνος προσαρμογής ήταν αρκετός.

7) Αντιμετώπισε καθόλου προβλήματα η επιχείρησή σας μετά την υιοθέτηση του Ευρώ από την Ελλάδα, κατά την σύνταξη του ισολογισμού και των λοιπών οικονομικών καταστάσεων;

Όχι γιατί υπήρξε σωστή προετοιμασία εκ μέρους της τράπεζας μας για την προσαρμογή στο ευρώ.

8) Η κατάργηση μονοπωλιακών καθεστώτων και η απελευθέρωση των αγορών (Λειτουργιά της Ένωσης Επιτροπής Ανταγωνισμού) ωφέλησε γενικά την επιχείρησή σας, ενίσχυσε την ανταγωνιστικότητά σας ;

Η λειτουργία της ένωσης επιτροπής ανταγωνισμού ωφέλησε την επιχείρησή, γιατί πλήθος τραπεζικών συναλλαγών του δημοσίου με τους Έλληνες πολίτες δεν είναι απαραίτητο να παρέχεται από τράπεζες του ενός τομέα.

9) Κατά πόσο ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών θεωρείτε πως ωφέλησε τις επιχειρήσεις;

Σίγουρα τις ωφέλησε, γιατί έγιναν πιο ευνοϊκοί οι όροι χρηματοδότησης για τις επιχειρήσεις καθώς ο ανταγωνισμός των επιτοκίων έπαιξε σημαντικό ρόλο γι' αυτό το αποτέλεσμα. Υπήρξε δηλαδή κέρδος για τις επιχειρήσεις η μείωση των επιτοκίων για τις χρηματοδοτήσεις τους.

10) Η αποκέντρωση των υπηρεσιών του κράτους και των διαδικασιών αντίστοιχα, η εξάλειψη διοικητικών εμποδίων, η διαφάνεια στις κρατικές προμήθειες, βοήθησαν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς σας ;

Η μερική κατά την γνώμη μου αποκέντρωση των υπηρεσιών του κράτους έχει συμβάλει στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας καθώς λιγότερος χρόνος απαιτείται πλέον για την διεκπεραίωση συναλλαγών με το δημόσιο, ωστόσο διοικητικά εμπόδια και αδιαφάνεια στις κρατικές προμήθειες συνεχίζουν να αποτελούν τροχοπέδη στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων.

11) Η Ελλάδα ξοδεύει ένα μόνο τις εκατό από το ΑΕΠ της στους τομείς της τεχνολογίας και έρευνας. Κατά πόσο είχε αυτό επηρεάσει την ανταγωνιστικότητα της επιχειρήσεις σας; Όμως σύμφωνα με την έκθεση του IMF η νέα οικονομία (παράγοντες της νέας οικονομίας είναι οι υπολογιστές, το ιντερνέτ, οι εξαγωγές hi-tech) μεγαλώνει πολύ γρήγορα. Κατά πόσο αυτό μπορεί να επηρεάσει την ανταγωνιστικότητα της επιχειρήσεις σας στο μέλλον ;

Όσο η Ελλάδα συνεχίζει να μην ξοδεύει ποσά για τα απαραίτητα για την εφαρμογή τελευταίας τεχνολογίας μέσα, τόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις θα μειονεκτούν σε σύγκριση με τις επιχειρήσεις της υπόλοιπης Ευρώπης και του κόσμου, διότι πλέον βρισκόμαστε σε μία παγκόσμια οικονομία.

12) Επενδύετε τα τελευταία 6 χρόνια περισσότερο από ότι πριν τη υιοθέτηση του Ευρώ;

Το ισχυρό ευρώ έχει μειώσει τον επενδυτικό κίνδυνο, με αποτέλεσμα την αύξηση των επενδύσεων.

13) Έχουν τα πράγματα αλλάξει θετικά ή αρνητικά στην Ελλάδα από την έλευση του Ευρώ;

Οι επιπτώσεις δεν μπορούμε να πούμε ότι γέρνουν προς την μία ή προς την άλλη πλευρά. Το ενιαίο νόμισμα έχει συμβάλει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων σε σχέση με τις επιχειρήσεις στο εξωτερικό, ωστόσο η στρογγυλοποίηση των τιμών και η συνεχής άνοδος τους (λόγω ανεπάρκειας της επιτροπής ανταγωνισμού να ελέγξει τις τιμές) έχει μειώσει την αγοραστική δύναμη της πλειοψηφίας των ελλήνων πολιτών.

14) Κατα πόσο έχετε γίνει μια αληθινά Ευρωπαϊκή Επιχείρηση; Σχεδιάζεται να μεγαλώσετε και άλλο τους Ευρωπαϊκού σας Ορίζοντες ;

Έχουν ήδη γίνει συγχωνεύσεις με επιχειρήσεις σε ξένα κράτη, το οποίο σημαίνει αύξηση του ευρωπαϊκού ορίζοντα και προβλέπεται να μεγαλώσει και άλλο η προοπτική αυτή.

15) Θεωρείτε θετική την ύπαρξη της Ενιαίας Αγοράς (κατάργηση συνόρων, προστατευτικών μέτρων μεταξύ των κρατών) για την επιχείρηση σας; Έχουν βελτιωθεί τα πράγματα;

Η κατάργηση προστατευτικών μέτρων μεταξύ των κρατών, έχει οδηγήσει στην εισχώρηση ξένου κεφαλαίου σε παραδοσιακές τραπεζικές δυνάμεις του ελληνικού χώρου που έχουν ως αποτέλεσμα την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη και την κατακόρυφη αύξηση του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών. Με το «κομμάτι της πίτας» που αναλογεί στον καθένα (χρηματοπιστωτικά ιδρύματα) να φαντάζει ολοένα και μικρότερο.

16)Ο χαρακτηρισμός του Ευρώ ως «σκληρό νόμισμα», που συνεπάγεται φτηνές εισαγωγές και ακριβές εξαγωγές σε συνδυασμό με την επικράτηση του έναντι του δολαρίου, έχει επιδράσει θετικά για την επιχείρησή σας;

Ως τράπεζα έχει επιδράσει θετικά γιατί έχουν αυξηθεί οι εισαγωγές που σημαίνει και προμήθειες για την τράπεζα.

Συνέντευξη με **Γιάννη Καλαμπόκη** (υπεύθυνος της βιομηχανίας τροφίμων «Στειακοί Μύλοι Κρήτης»).

1)Η ένταξη της δραχμής στη ζώνη του Euro, που είχε σαν αποτέλεσμα να κλειδώσει η ισοτιμία έναντι των ευρωπαϊκών νομισμάτων και να πάψει ο κίνδυνος έντονων διακυμάνσεων (υποτιμήσεις, ανατιμήσεις της δραχμής) κατά πόσο ωφέλησε την επιχείρησή σας ;

Ωφέλησε στο αρχικό στάδιο, λύθηκαν προβλήματα όπως με την απλοποίηση των διαδικασιών στις εξαγωγές. Στην πορεία όμως, με την άνοδο του δολαρίου δημιουργήθηκε πρόβλημα με τις εξαγωγές, στις χώρες όπου υπάρχει το δολάριο.

2) Αποτιμήστε (κριτικάρεται) το συνολικό αποτέλεσμα του Euro στην επιχείρησή σας (για παράδειγμα στην παραγωγή, εκπαίδευση του προσωπικού, αγορές, τιμολόγηση και κοστολόγηση) τα τελευταία 6 χρόνια (2002-εισαγωγή του Ευρώ).

Θα έλεγα πως είναι θετική η επίδραση του ευρώ σε όλα τα επίπεδα στην επιχείρηση.

3)Κριτικάρετε τις νέες αγορές με την έλευση του ευρώ. Έχει βελτιωθεί το ενδεχόμενο συνεργασίας ή συγχώνευσης των επιχειρήσεων;

Η έλευση του ευρώ θεωρώ πως διευκόλυνε τις συναλλαγές, με πιθανές συγχωνεύσεις να θεωρούνται πλέον πιο εύκολες.

4) Κατά πόσο τα τεχνολογικά και οικονομικά συστήματα της επιχείρησής σας ήταν έτοιμα για την άφιξη του Ευρο;

Τα τεχνολογικά και οικονομικά μας συστήματα ήταν απολύτως έτοιμα, καθώς είχε υπάρξει προηγουμένως σωστή προετοιμασία.

5) Πιστεύετε ότι η εισαγωγή του Ευρώ είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση στις τιμές των προϊόντων από τους εμπόρους, αλλά και του γενικού επιπέδου των τιμών στην Ελλάδα, δηλαδή του πληθωρισμού;

Είναι προφανές, το ευρώ οδήγησε σε τρομακτικές αυξήσεις τιμών λόγω της στρογγυλοποίησης τους, οι οποίες τιμές αυξήθηκαν αλυσιδωτά προς τα πάνω (για να φτάσει το προϊόν από τον παραγωγό στον καταναλωτή υπήρξαν αρκετές αυξήσεις).

6) Πιστεύετε ότι είχατε έγκαιρη πληροφόρηση (ενημέρωση) από τους αρμόδιους φορείς της κυβέρνησης για θέματα Ευρώ; Ο μεταβατικός χρόνος (μετά) που σας παραχωρήθηκε ήταν αρκετός για την προετοιμασία της επιχείρησής σας;

Δεν ήταν αρκετός ο χρόνος που μας παραχωρήθηκε και η πληροφόρηση από τους αρμόδιους φορείς ήταν ελλιπής, ενώ π.χ. στην Κύπρο υπήρξε καλύτερη προετοιμασία και ο χρόνος προσαρμογής ήταν περισσότερος με αποτέλεσμα την καλύτερη «κατανόηση» του ευρώ.

7) Αντιμετώπισε καθόλου προβλήματα η επιχείρησή σας μετά την υιοθέτηση του Ευρώ από την Ελλάδα, κατά την σύνταξη του ισολογισμού και των λοιπών οικονομικών καταστάσεων;

Όχι δεν αντιμετωπίσαμε κανένα πρόβλημα διότι είμαστε απολύτως προετοιμασμένοι με την σωστή εκπαίδευση του προσωπικού μας.

8) Η κατάργηση μονοπωλιακών καθεστώτων και η απελευθέρωση των αγορών (Λειτουργία της Ένωσης Επιτροπής Ανταγωνισμού) ωφέλησε γενικά την επιχείρησή σας, ενίσχυσε την ανταγωνιστικότητά σας;

Δεν ωφέλησε την επιχείρησή μας, διότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις όπως είμαστε κι εμείς, δεν ωφεληθήκαμε από τα παραπάνω.

9) Η βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών σε συνδυασμό με την ιδιωτικοποίηση στο χώρο του τραπεζικού συστήματος, την άρση του κρατικού παρεμβατισμού που είχαν ως αποτέλεσμα την μείωση των επιτοκίων και την διευκόλυνση της πρόσβασης

των επιχειρήσεων στις πηγές χρηματοδότησης, συνέβαλαν στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησής σας;

Με την μείωση των επιτοκίων αρχικά υπήρξε μεγάλη βοήθεια για χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, αλλά στην συνέχεια τα επιτόκια αυξήθηκαν το οποίο συνεπάγεται και αύξηση του χρέους για τις επιχειρήσεις.

10) Η αποκέντρωση των υπηρεσιών του κράτους και των διαδικασιών αντίστοιχα, η εξάλειψη διοικητικών εμποδίων, η διαφάνεια στις κρατικές προμήθειες, βοήθησαν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σας ;

Καταρχήν δεν θεωρώ ότι ισχύουν τα παραπάνω στις υπηρεσίες του κράτους. Επίσης, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν διευκολύνθηκαν καθόλου, οι όποιες διευκολύνσεις υπήρξαν για τις μεγάλες επιχειρήσεις.

11) Η Ελλάδα ξοδεύει ένα μόνο τις εκατό από το ΑΕΠ της στους τομείς της τεχνολογίας και έρευνας. Κατά πόσο είχε αυτό επηρεάσει την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησής σας; Όμως σύμφωνα με την έκθεση του IMF η νέα οικονομία (παράγοντες της νέας οικονομίας είναι οι υπολογιστές, το ιντερνέτ, οι εξαγωγές hi-tech) μεγαλώνει πολύ γρήγορα. Κατά πόσο αυτό μπορεί να επηρεάσει την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησής σας στο μέλλον ;

Το 1% είναι πολύ μικρό ποσοστό, με αποτέλεσμα να μην επαρκεί για σωστή έρευνα, με συνέπεια να μην υπάρχει άμεση πρακτική συνέπεια, με το να εξαντλούνται οι έρευνες σε καθαρά θεωρητικά επίπεδα τα οποία δεν συνδέονται με τις επιχειρήσεις έτσι ώστε να τους προσφέρουν κάποιο ορατό αποτέλεσμα ως βοήθεια.

12) Επενδύετε τα τελευταία 6 χρόνια περισσότερο από ότι πριν τη υιοθέτηση του Ευρώ;

Πολύ περισσότερο, διότι πλέον είναι πιο εύκολες οι επενδύσεις με την ύπαρξη της ενιαίας αγοράς, επιπλέον είναι απαραίτητες κάποιες επενδύσεις με την αύξηση της ανταγωνιστικότητας τα τελευταία χρόνια.

13) Έχουν τα πράγματα αλλάξει θετικά ή αρνητικά στην Ελλάδα από την έλευση του Ευρώ;

Κάποια στοιχεία είναι θετικά όπως η σχέση του ευρώ με το δολάριο, ενώ κάποια είναι αρνητικά όπως η άνοδος των τιμών.

14) Κατα πόσο έχετε γίνει μια αληθινά Ευρωπαϊκή Επιχείρηση? Σχεδιάζεται να μεγαλώσετε και άλλο τους Ευρωπαϊκούς σας Ορίζοντες ;

Λόγω της πραγματοποίησης εξαγωγών από την επιχείρησή μας θα μεγαλώσουμε ακόμα περισσότερο, αλλά θέλουμε δουλεία ακόμα για να φτάσουμε τα επίπεδα αληθινά ευρωπαϊκής επιχείρησης.

15) Θεωρείτε θετική την ύπαρξη της Ενιαίας Αγοράς (κατάργηση συνόρων, προστατευτικών μέτρων μεταξύ των κρατών) για την επιχείρησή σας; Έχουν βελτιωθεί τα πράγματα;

Θεωρώ πάρα πολύ θετική την ύπαρξη της ενιαίας αγοράς για την επιχείρησή μας διότι υπάρχει ακόμα μεγαλύτερη βοήθεια πλέον στις εξαγωγές που πραγματοποιούμε.

16) Ο χαρακτηρισμός του Ευρώ ως «σκληρό νόμισμα», που συνεπάγεται φτηνές εισαγωγές και ακριβές εξαγωγές σε συνδυασμό με την επικράτηση του έναντι του δολαρίου, έχει επιδράσει θετικά για την επιχείρησή σας;

Έχει επιδράσει αρνητικά στις εξαγωγές, για τις χώρες που συναλλάσσονται με το δολάριο γιατί είναι ακριβό νόμισμα και, θετικά για τις εισαγωγές.

Συνέντευξη με **Γιάννη Ιασ. Αδάμη** (υπεύθυνος του ναυτιλιακού πρακτορείου «Γιάννης Ιασ. Αδάμης»).

1) Η ένταξη της δραχμής στη ζώνη του Euro, που είχε σαν αποτέλεσμα να κλειδώσει η ισοτιμία έναντι των ευρωπαϊκών νομισμάτων και να πάψει ο κίνδυνος έντονων διακυμάνσεων (υποτιμήσεις, ανατιμήσεις της δραχμής) κατά πόσο ωφέλησε την επιχείρησή σας;

Δεν είχε κάποιο άμεσο αποτέλεσμα στην επιχείρησή μας, η οποία δεν θα έλεγα ότι επηρεαζόταν άμεσα από τις όποιες διακυμάνσεις τις δραχμής.

2) Αποτιμήστε (κριτικάρεται) το συνολικό αποτέλεσμα του Euro στην επιχείρησή σας (για παράδειγμα στην παραγωγή, εκπαίδευση του προσωπικού, αγορές, τιμολόγηση και κοστολόγηση) τα τελευταία 6 χρόνια (2002-εισαγωγή του Ευρώ).

Δεν ωφέλησε ιδιαίτερα την επιχείρησή μας διότι υπήρχε γενικά αύξηση στο κόστος, στους συγκεκριμένους τομείς.

3)Κριτικάρετε τις νέες αγορές με την έλευση του ευρώ. Έχει βελτιωθεί το ενδεχόμενο συνεργασίας ή συγχώνευσης των επιχειρήσεων;

Βελτιώθηκε το ενδεχόμενο συνεργασίας με άλλες επιχειρήσεις, διότι πλέον οι συμφωνίες γίνονται πιο άμεσα και πιο γρήγορα, ως αποτέλεσμα απελευθέρωσης των αγορών.

4)Κατά πόσο τα τεχνολογικά και οικονομικά συστήματα της επιχείρησής σας ήταν έτοιμα για την άφιξη του Ευρο;

Δεν ήταν καθόλου έτοιμα, καθώς χρειάστηκε ιδιαίτερη προετοιμασία στα προγράμματα και μηχανήματα, κάτι το οποίο προϋποθέτει χρόνο, αλλά και εκπαίδευση προσωπικού.

5)Πιστεύετε ότι η εισαγωγή του Ευρώ είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση στις τιμές των προϊόντων από τους εμπόρους, αλλά και του γενικού επιπέδου των τιμών στην Ελλάδα, δηλαδή του πληθωρισμού;

Είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών από τους εμπόρους καθώς η στρογγυλοποίηση έγινε προς τα πάνω, σε εκμετάλλευση και της άγνοιας της νέας κλίμακας αξιών από πλευράς νοικοκυριών.

6)Πιστεύετε ότι είχατε έγκαιρη πληροφόρηση (ενημέρωση) από τους αρμοδίους φορείς της κυβέρνησης για θέματα Ευρώ; Ο μεταβατικός χρόνος (μετά) που σας παραχωρήθηκε ήταν αρκετός για την προετοιμασία της επιχείρησής σας;

Ο μεταβατικός χρόνος ήταν αρκετός, αλλά η ενημέρωση έγινε στο τέλος το οποίο σημαίνει πως δεν ήταν δυνατόν να ετοιμαστούν έγκαιρα οι επιχειρήσεις για το ευρώ.

7)Αντιμετώπισε καθόλου προβλήματα η επιχείρησή σας μετά την υιοθέτηση του Ευρώ από την Ελλάδα, κατά την σύνταξη του ισολογισμού και των λοιπών, οικονομικών καταστάσεων;

Δεν αντιμετώπισε κανένα πρόβλημα, καθώς έγινε σωστή εκπαίδευση προσωπικού για την σύνταξη των καταστάσεων.

8)Η κατάργηση μονοπωλιακών καθεστώτων και η απελευθέρωση των αγορών (Λειτουργιά της Ένωσης Επιτροπής Ανταγωνισμού) ωφέλησε γενικά την επιχείρησή σας, ενίσχυσε την ανταγωνιστικότητά σας ;

Ωφελήθηκε η ανταγωνιστικότητα της επιχείρησής μας, διότι με την απελευθέρωση των αγορών η επιχείρησή είχε πρόσβαση σε νέες αγορές το οποίο σημαίνει ότι αύξησε την «δύναμη» της.

9)Η βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών σε συνδυασμό με την ιδιωτικοποίηση στο χώρο του τραπεζικού συστήματος, την άρση του κρατικού παρεμβατισμού που

είχαν ως αποτέλεσμα την μείωση των επιτοκίων και την διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στις πηγές χρηματοδότησης, συνέβαλαν στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησής σας;

Βελτίωσε την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησής μας, διότι η επιχείρηση με την μείωση των επιτοκίων είχε πρόσβαση πιο εύκολα σε χρηματοδοτήσεις, οι οποίες μπορεί να λειτουργούσαν ως βοήθεια σε μία προσπάθεια επέκτασης ή επένδυσης.

10) Η αποκέντρωση των υπηρεσιών του κράτους και των διαδικασιών αντίστοιχα, η εξάλειψη διοικητικών εμποδίων, η διαφάνεια στις κρατικές προμήθειες, βοήθησαν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σας ;

Η εντύπωση από τις υπηρεσίες του κράτους είναι αρνητική, καθώς η γνώμη μου είναι πως δεν υπάρχει διαφάνεια στις υπηρεσίες αυτές.

11) Η Ελλάδα ξοδεύει ένα μόνο τις εκατό από το ΑΕΠ της στους τομείς της τεχνολογίας και έρευνας. Κατά πόσο είχε αυτό επηρεάσει την ανταγωνιστικότητα της επιχειρήσεώς σας ; Όμως σύμφωνα με την έκθεση του IMF η νέα οικονομία (παράγοντες της νέας οικονομίας είναι οι υπολογιστές, το ίντερνέτ, οι εξαγωγές hi-tech) μεγαλώνει πολύ γρήγορα. Κατά πόσο αυτό μπορεί να επηρεάσει την ανταγωνιστικότητα της επιχειρήσεώς σας στο μέλλον ;

Είναι αρνητική η εντύπωση για τις έρευνες που πραγματοποιεί η Ελλάδα στους τομείς αυτούς, καθώς είναι απαραίτητη η τεχνολογική πρόοδος, διότι οι παράγοντες αυτοί είναι αναγκαίοι για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στο μέλλον.

12) Επενδύετε τα τελευταία 6 χρόνια περισσότερο από ότι πριν τη υιοθέτηση του Ευρώ;

Η επενδύσεις είναι πλέον λιγότερες καθώς το περιβάλλον είναι πλέον πιο ανταγωνιστικό, το οποίο σημαίνει καλύτερη προετοιμασία από μία επιχείρηση για να επενδύσει, παρ' όλες τις διευκολύνσεις που υπάρχουν τα τελευταία χρόνια για επένδυση με την μείωση των επιτοκίων.

13) Έχουν τα πράγματα αλλάξει θετικά ή αρνητικά στην Ελλάδα από την έλευση του Ευρώ;

Τα πράγματα έχουν αλλάξει γενικά προς το χειρότερο, διότι αν και υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα για χρηματοδοτήσεις, οι τιμές έχουν ανέβει αρκετά προς τα πάνω, το οποίο σημαίνει μείωση του εισοδήματος των καταναλωτών από την αύξηση των τιμών από τους έμπορους.

14)Κατα πόσο έχετε γίνει μια αληθινά Ευρωπαϊκή Επιχείρηση; Σχεδιάζεται να μεγαλώσετε και άλλο τους Ευρωπαϊκού σας Ορίζοντες ;

Δεν μπορούμε να πούμε πως η επιχείρηση μας έχει γίνει ευρωπαϊκή επιχείρηση, όμως επενδύουμε αρκετό χρόνο σε έρευνες σε διάφορους τομείς όπως τεχνολογία, εκπαίδευση προσωπικού, νέες επενδύσεις ή συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις, με σκοπό να αυξηθούν οι ορίζοντες μας. Η επέκταση των επιχειρήσεων είναι άλλωστε κάτι απαραίτητο με την ολοένα και μεγαλύτερη αύξηση της ανταγωνιστικότητας.

15)Θεωρείτε θετική την ύπαρξη της Ενιαίας Αγοράς (κατάργηση συνόρων, προστατευτικών μέτρων μεταξύ των κρατών) για την επιχείρηση σας; Έχουν βελτιωθεί τα πράγματα;

Είναι θετική η ύπαρξη της ενιαίας αγοράς στην επιχείρηση μας και, θα αυξηθεί ακόμα περισσότερο το όφελος της προς τις επιχειρήσεις των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρόλα αυτά είναι πιο δύσκολη πλέον η σχέση των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων με τις τρίτες χώρες όπως Τουρκία στις εισαγωγές, διότι οι τελωνιακές διαδικασίες είναι πλέον πιο περίπλοκες με αυτές τις χώρες αλλά υπάρχει αύξηση και στους φόρους στην εισαγωγή από αυτές τις χώρες.

16)Ο χαρακτηρισμός του Ευρώ ως «σκληρό νόμισμα», που συνεπάγεται φτηνές εισαγωγές και ακριβές εξαγωγές σε συνδυασμό με την επικράτηση του έναντι του δολαρίου, έχει επιδράσει θετικά για την επιχείρηση σας;

Η πτώση του δολαρίου έναντι του ευρώ δεν είχε θετικό αντίκτυπο για την επιχείρηση μας, διότι οι ναύλοι είναι πλέον σε δολάριο ανεξάρτητα από την ήπειρο ή την χώρα από την οποία γίνεται η εισαγωγή, το οποίο συνεπάγεται εισαγωγές με μεγαλύτερο κόστος. Να επισημάνουμε βέβαια πως οι ναύλοι αυξήθηκαν ακόμα περισσότερο με την αύξηση του πετρελαίου.

Συνέντευξη με Γιώργο Παναγιωτάκη (λογιστής στο λογιστικό γραφείο «Γιώργος Ταβλαδωράκης»).

1)Η ένταξη της δραχμής στη ζώνη του Euro, που είχε σαν αποτέλεσμα να κλειδώσει η ισοτιμία έναντι των ευρωπαϊκών νομισμάτων και να πάψει ο κίνδυνος έντονων

διακυμάνσεων (υποτιμήσεις, ανατιμήσεις της δραχμής) κατά πόσο ωφέλησε την επιχείρησή σας ;

Θεωρώ πως δεν ωφέλησε καθόλου.

2) Αποτιμήστε (κριτικάρεται) το συνολικό αποτέλεσμα του Ευρο στην επιχείρησή σας (για παράδειγμα στην παραγωγή, εκπαίδευση του προσωπικού, αγορές, τιμολόγηση και κοστολόγηση) τα τελευταία 6 χρόνια (2002-εισαγωγή του Ευρώ).

Όλα ανέβηκαν προς πάνω με την στρογγυλοποίηση, αλλά και με την μη κατανόηση του νομίσματος, δηλαδή της αξίας του.

3)Κριτικάρετε τις νέες αγορές με την έλευση του ευρώ. Έχει βελτιωθεί το ενδεχόμενο συνεργασίας ή συγχώνευσης των επιχειρήσεων;

Για μερικές χώρες είναι πιο εύκολο όπως π.χ. η Γερμανία η οποία είχε μεγάλο νόμισμα σε αξία, ενώ σε κάποιες άλλες έβλαψε όπως π.χ. η Ιταλία γιατί ο κόσμος εκεί δεν κατανόησε το νόμισμα.

4)Κατά πόσο τα τεχνολογικά και οικονομικά συστήματα της επιχείρησής σας ήταν έτοιμα για την άφιξη του Ευρο;

Δεν υπήρχε πρόβλημα, ήταν σχετικά εύκολη η προσαρμογή τους.

5)Πιστεύετε ότι η εισαγωγή του Ευρώ είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση στις τιμές των προϊόντων από τους εμπόρους, αλλά και του γενικού επιπέδου των τιμών στην Ελλάδα, δηλαδή του πληθωρισμού;

Ναι θεωρώ πως οι τιμές αυξήθηκαν πάρα πολύ με το ευρώ.

6)Πιστεύετε ότι είχατε έγκαιρη πληροφόρηση (ενημέρωση) από τους αρμοδίους φορείς της κυβέρνησης για θέματα Ευρώ; Ο μεταβατικός χρόνος (μετά) που σας παραχωρήθηκε ήταν αρκετός για την προετοιμασία της επιχείρησής σας;

Η πληροφόρηση ήταν έγκυρη, αλλά όχι έγκαιρη και ο χρόνος προετοιμασίας για την αποδοχή του ευρώ δεν ήταν λίγος απλά υπήρξε άνοδος των τιμών και έπρεπε να προσαρμοστούμε γρήγορα στα νέα δεδομένα ως προς τις τιμές.

7)Αντιμετώπισε καθόλου προβλήματα η επιχείρησή σας μετά την υιοθέτηση του Ευρώ από την Ελλάδα, κατά την σύνταξη του ισολογισμού και των λοιπών, οικονομικών καταστάσεων;

Την περίοδο αμέσως μετά την υιοθέτηση του ευρώ από την Ελλάδα, η επιχείρησή μας έπρεπε να κλείνει δύο ισολογισμούς, έναν σε ευρώ και έναν σε δραχμές, οι οποίοι

έπρεπε να συμφωνούν μεταξύ τους στα ποσά και έτσι δημιουργήθηκαν κάποια θέματα καθώς υπήρξαν προβλήματα στην ισότητα των δύο ισολογισμών.

8) Η κατάργηση μονοπωλιακών καθεστώτων και η απελευθέρωση των αγορών (Λειτουργία της Ένωσης Επιτροπής Ανταγωνισμού) ωφέλησε γενικά την επιχείρησή σας, ενίσχυσε την ανταγωνιστικότητά σας ;

Θεωρώ πως στην Ελλάδα δεν υπήρχε μονοπωλιακό καθεστώς για να καταργηθεί, αλλά εκτός αυτού ωφελήθηκε ο ανταγωνισμός, αν και ο ανταγωνισμός πολλές φορές δεν λειτουργεί σωστά στην Ελλάδα από κάποιους παράγοντες όπως π.χ. συνδικάτα, ενώσεις κλπ.

9) Η βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών σε συνδυασμό με την ιδιωτικοποίηση στο χώρο του τραπεζικού συστήματος, την άρση του κρατικού παρεμβατισμού που είχαν ως αποτέλεσμα την μείωση των επιτοκίων και την διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στις πηγές χρηματοδότησης, συνέβαλαν στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησής σας;

Ναι γιατί πλέον είναι πιο άμεσα διαθέσιμα τα δάνεια και οι χρηματοδοτήσεις για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

10) Η αποκέντρωση των υπηρεσιών του κράτους και των διαδικασιών αντίστοιχα, η εξάλειψη διοικητικών εμποδίων, η διαφάνεια στις κρατικές προμήθειες, βοήθησαν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σας ;

Δεν θεωρώ πως υπάρχει στην Ελλάδα ούτε διαφάνεια, αλλά ούτε και τα υπόλοιπα στοιχεία υπάρχουν.

11) Η Ελλάδα ξοδεύει ένα μόνο τις εκατό από το ΑΕΠ της στους τομείς της τεχνολογίας και έρευνας. Κατά πόσο είχε αυτό επηρεάσει την ανταγωνιστικότητά της επιχειρήσεώς σας; Όμως σύμφωνα με την έκθεση του IMF η νέα οικονομία (παράγοντες της νέας οικονομίας είναι οι υπολογιστές, το ίντερνέτ, οι εξαγωγές hi-tech) μεγαλώνει πολύ γρήγορα. Κατά πόσο αυτό μπορεί να επηρεάσει την ανταγωνιστικότητά της επιχειρήσεώς σας στο μέλλον ;

Όσο περισσότερο ανεβαίνει το ποσοστό αυτό τόσο βοηθάει στην ανταγωνιστικότητά των επιχειρήσεων η τεχνολογία όπως π.χ. με το Internet, καθώς έτσι επενδύουν όλο και περισσότερο.

12) Επενδύετε τα τελευταία 6 χρόνια περισσότερο από ότι πριν τη υιοθέτηση του Ευρώ;

Με τους αναπτυξιακούς νόμους των τελευταίων ετών, έχει βοηθηθεί ο τουρισμός το οποίο δίνει στην Ελλάδα περισσότερες ευκαιρίες για επενδύσεις, άρα οι επενδύσεις μας είναι περισσότερες τώρα.

13) Έχουν τα πράγματα αλλάξει θετικά ή αρνητικά στην Ελλάδα από την έλευση του Ευρώ;

Γενικά θα έλεγα πως έχουν αλλάξει αρνητικά.

14) Κατα πόσο έχετε γίνει μια αληθινά Ευρωπαϊκή Επιχείρηση? Σχεδιάζεται να μεγαλώσετε και άλλο τους Ευρωπαϊκούς σας Ορίζοντες ;

Υπάρχει ο σκοπός ανάπτυξης, καθώς δεν γίνεται λόγω ανταγωνισμού να μείνεις στάσιμος χωρίς προοπτικές εξέλιξης.

15) Θεωρείτε θετική την ύπαρξη της Ενιαίας Αγοράς (κατάργηση συνόρων, προστατευτικών μέτρων μεταξύ των κρατών) για την επιχείρησή σας; Έχουν βελτιωθεί τα πράγματα;

Ναι θεωρώ ιδιαίτερα θετικό το γεγονός της κατάργησης των συνόρων, διότι δίνεται πλέον στις επιχειρήσεις η δυνατότητα μεγαλύτερης επέκτασης τους με την «κυκλοφορία» τους χωρίς προβλήματα σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.